

**ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ
«УКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВО-ПРОЄКТНИЙ ІНСТИТУТ ЦИВІЛЬНОГО БУДІВНИЦТВА»**

**СХЕМА ПЛАНУВАННЯ ТЕРИТОРІЇ
ОЛЕКСАНДРІВСЬКОЇ ОБ'ЄДНАНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ
МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

2020/0004 - ПЗ

Директор

О. П. Чижевський

Заступник директора з наукової
роботи та просторового планування

Т. В. Криштоп

ГАП

Л. О. Чижевська

Зам. інв. №
Підпис і дата
Інв. № ориг.

Софіївська Борщагівка-2021

"Цей звіт став можливим завдяки щирій підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID). Зміст є відповідальністю Глобал Ком'юнітіз (Global Communities) і не обов'язково відображає точку зору USAID чи Уряду Сполучених Штатів."

ЗМІСТ

ЗМІСТ	2
СКЛАД ПРОЄКТУ	4
КВАЛІФІКАЦІЙНИЙ СЕРТИФІКАТ АРХІТЕКТОРА	7
АВТОРСЬКИЙ КОЛЕКТИВ ТА УЧАСНИКИ РОЗРОБЛЕННЯ ПРОЄКТУ	8
ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	9
ПЕРЕДМОВА	10
1. АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ВИКОРИСТАННЯ ТЕРИТОРІЇ ГРОМАДИ	12
1.1. Загальні відомості про громаду	12
1.2. Аналіз містобудівної документації, розробленої раніше.....	12
1.3. Адміністративно-територіальний устрій	12
2. КОМПЛЕКСНА ОЦІНКА ТЕРИТОРІЇ ГРОМАДИ	13
2.1. Природно-кліматичні та інженерно-геологічні умови і ресурси	13
2.2. Водні ресурси.....	13
2.3. Лісові ресурси.....	13
2.4. Мінерально - сировинні ресурси	13
2.5. Інженерно - будівельні умови	13
2.6. Геоекономічний потенціал та інвестиційна привабливість території	17
2.7. Демографічний потенціал, його використання, маятникова міграція	17
2.8. Виробничий потенціал	18
2.9. Науково-технічний потенціал.....	20
2.10. Рівень розвитку соціальної інфраструктури	20
2.11. Рекреаційний, оздоровчий, історико-культурний та туристичний потенціал, природно-заповідний фонд	27
2.12. Забезпеченість території транспортною інфраструктурою	39
2.13. Забезпеченість території інженерною інфраструктурою.....	45
2.13.1. Водопостачання	45
2.13.2. Водовідведення	48
2.13.3. Електропостачання.....	50
2.13.4. Телефонізація	50
2.13.5. Теплопостачання.....	50
2.13.6. Газопостачання.....	50
3. ПЕРСПЕКТИВИ МІСТОБУДІВНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЇ ГРОМАДИ	51
3.1. Стратегія розвитку громади	51
3.2. Планувальна структура	53
3.3. Функціональне зонування території	55
3.4. Території спільних інтересів суміжних територіальних громад.....	56
4. ПРОГНОЗ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ГРОМАДИ	58
4.1. Чисельність та зайнятість населення.....	58

	3
4.2. Обсяги будівництва об'єктів міжселенного обслуговування населення	59
4.3. Територіальна організація оздоровчо-рекреаційної та туристичної системи	61
4.4. Розвиток дорожньо - транспортної мережі.....	67
4.5. Напрями вдосконалення інженерної інфраструктури.....	72
4.5.1. Водопостачання	72
4.5.2. Каналізування.....	76
4.5.3. Теплопостачання.....	77
4.5.4. Газопостачання.....	80
4.5.5. Заходи з енергозбереження	81
4.5.6. Електропостачання.....	83
4.5.7. Зв'язок	85
4.6. Інженерна підготовка та захист територій.....	85
5. ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА	89
5.1. Зміст та основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування.....	89
5.2. Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогнозні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено	91
5.3. Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)	107
5.4. Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)	110
5.5. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативного впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування .	112
5.6. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності – 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків.....	118
5.8. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки).....	144
5.9. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.	145
5.10. Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення (за наявності)	147
5.11. Резюме	147
6. КОМПЛЕКС ЗАХОДІВ ІЗ РЕАЛІЗАЦІЇ РІШЕНЬ СХЕМИ ПЛАНУВАННЯ ТЕРИТОРІЇ ГРОМАДИ	156
7. ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ СХЕМИ ПЛАНУВАННЯ ТЕРИТОРІЇ ОЛЕКСАНДРІВСЬКОЇ ОТГ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	158

СКЛАД ПРОЄКТУ

4

№ тому	Позначення	Найменування	Примітка
1	2	3	4
1	2020/0004 - ПЗ	ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	
		ГРАФІЧНІ МАТЕРІАЛИ	
	2020/0004 - СПТГ-1	Схема планування території Олександрівської об'єднаної територіальної громади Миколаївської області. Ситуаційна схема.	
	2020/0004 - СПТГ- 2	Схема планування території Олександрівської об'єднаної територіальної громади Миколаївської області. План існуючого використання території, сумщений зі схемою існуючих планувальних обмежень. М 1:60 000	
	2020/0004 - СПТГ- 3	Схема планування території Олександрівської об'єднаної територіальної громади Миколаївської області. Схема розповсюдження факторів природної та техногенної небезпеки. М 1: 60 000	
	2020/0004 - СПТГ- 4	Схема планування території Олександрівської об'єднаної територіальної громади Миколаївської області. Схема інженерної підготовки та захисту території від надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру. М 1: 60 000	
	2020/0004 - СПТГ-5	Схема планування території Олександрівської об'єднаної територіальної громади Миколаївської області. Проектний план (основне креслення), сумщений зі схемою проектних планувальних обмежень. М 1: 60 000	
	2020/0004 - СПТГ-6	Схема планування території Олександрівської об'єднаної територіальної громади Миколаївської області. Схема просторової реалізації стратегії розвитку території. М 1: 60 000	
	2020/0004 - СПТГ- 7	Схема планування території Олександрівської об'єднаної територіальної громади Миколаївської області. Схема формування мережі первинної медичної допомоги. М 1: 60 000	
	2020/0004 - СПТГ- 8	Схема планування території Олександрівської об'єднаної територіальної громади Миколаївської області. Схема формування мережі освітніх закладів. М 1:60 000	
	2020/0004 - СПТГ- 9	Схема планування території	

МІСТОБУДІВНУ ДОКУМЕНТАЦІЮ РОЗРОБЛЕНО ВІДПОВІДНО ДО
ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ МІСТОБУДІВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, БУДІВЕЛЬНИХ НОРМ,
ДЕРЖАВНИХ СТАНДАРТІВ І ПРАВИЛ.

Головний архітектор проєкту

Л.О.ЧИЖЕВСЬКА

2021 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНИЙ СЕРТИФІКАТ АРХІТЕКТОРА

НАЦІОНАЛЬНА СПІЛКА АРХІТЕКТОРІВ УКРАЇНИ АТЕСТАЦІЙНА АРХІТЕКТУРНО-БУДІВЕЛЬНА КОМІСІЯ

Серія АА

№ 003822

КВАЛІФІКАЦІЙНИЙ СЕРТИФІКАТ відповідального виконавця окремих видів робіт (послуг), пов'язаних зі створенням об'єктів архітектури

архітектор

*(найменування професії)*Виданий про те, що Чижевська Лідія Олександрівна*(прізвище, ім'я, по батькові)*

пройшов(ла) професійну атестацію, що підтверджує його (її) відповідність кваліфікаційним вимогам у сфері діяльності, пов'язаної із створенням об'єктів архітектури, професійну спеціалізацію, необхідний рівень кваліфікації і знань.

Категорія: архітектор

Кваліфікаційний сертифікат видано згідно з рішенням Атестаційної архітектурно-будівельної комісії (далі - Комісія) від "22" травня 2017р. № 4-5-05-17

(рішенням _____ секції Комісії
від _____ № _____, затвердженням президією
Комісії _____).

Зареєстрований у реєстрі атестованих осіб 24 травня 2017 року
за № 3822.

Роботи (послуги), пов'язані із створенням об'єктів архітектури, спроможність виконання яких визначено кваліфікаційним сертифікатом:

Розроблення містобудівної документаціїДата видачі 26 травня 2017 рокуГолова (заступник Голови) Атестаційної
архітектурно-будівельної комісіїЧижевський Олександр Павлович*(підпис)**(прізвище, ім'я, по батькові)*

М. П.

Дана копія кваліфікаційного сертифікату виготовлена для одноразового використання з метою підтвердження кваліфікаційних правових підстав виконання **ТОВ «УКРНПЦИВІЛЬБУД» робіт по договору №2020/0004 «СХЕМА ПЛАНУВАННЯ ОЛЕКСАНДРІВСЬКОЇ ОБ'ЄДНОНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ»**

ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ використання копії даного кваліфікаційного сертифікату для підтвердження кваліфікації виконання іншої роботи.

АВТОРСЬКИЙ КОЛЕКТИВ ТА УЧАСНИКИ РОЗРОБЛЕННЯ ПРОЄКТУ

Відділ, в якому розроблено проєкт	Посада виконавця	Прізвище виконавця	Підпис
1	2	3	4
Архітектурно-планувальний відділ №2	Начальник архітектурно-планувального відділу №2, ГАП	Чижевська Л.О.	
	Інженер-землевпорядник	Діденко В.М.	
	Провідний науковий співробітник, канд.геогр.наук	Ковтун А.В.	
	Головний науковий співробітник канд. техн. наук	Шаманський С.Й.	
	Провідний архітектор	Лисюк Г.Г.	
	Еколог	Дмуховський Р.В.	
	Провідний інженер	Кобзар О.В.	

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

ПЕРЕДМОВА

Відповідно до розпорядження КМУ № 333-р від 01.04.2014 р. об'єднана територіальна громада повинна розробити схему планування своєї території. Сьогодні дуже актуальним є комплексний підхід до просторового планування території, адже це ключ до сталого, планомірного та гармонійного розвитку громади.

Схема планування території громади – це містобудівна документація, яка визначає принципи вирішення розвитку, планування, забудови та іншого використання території громади. Ця документація має бути інструментом розумного управління для органів місцевого самоврядування. Завдяки застосуванню геопросторових даних з'являється можливість оперативно приймати рішення щодо забезпечення життєдіяльності громади в будь-якій сфері: освіті, медицині, інженерно-транспортній, санітарно-епідемічному благополуччі, пожежній безпеці тощо.

Завданнями схеми планування території громади є:

- обґрунтування майбутніх потреб і визначення переважних напрямів використання територій;
- урахування державних, громадських і приватних інтересів під час планування, забудови та іншого використання територій з дотриманням вимог містобудівного, санітарного, екологічного, природоохоронного, протипожежного та іншого законодавства;
- обґрунтування та визначення територій для містобудівних потреб;
- забезпечення раціонального розселення та визначення напрямів сталого розвитку населених пунктів;
- визначення територій, що мають особливу екологічну, рекреаційно-оздоровчу, наукову, естетичну, історико-культурну цінність, встановлення передбачених законодавством обмежень на їх планування, забудову та інше використання;
- розроблення містобудівних заходів щодо охорони довкілля та раціонального використання природних ресурсів;
- розроблення заходів щодо пожежної та техногенної безпеки.

Головна мета схеми планування території об'єднаної територіальної громади (далі – ОТГ) - обґрунтувати майбутні потреби та визначити переважні напрямки використання її території з урахуванням державних, громадських та приватних інтересів, визначити території, що мають особливу цінність, встановити передбачені законодавством обмеження на їх планування, забудову та інше використання.

Схема планування території ОТГ розроблена на підставі:

- завдання на проєктування від 2020 року;
- розпорядження № 98-р від 18.05.2020 р.;
- вихідних матеріалів, наданих службами Миколаївської ОДА, Вознесенської РДА, сільських рад (що ввійшли до складу ОТГ), відомчими установами.

При розробленні проєкту були враховані законодавчі та нормативні документи:

- Розпорядження КМУ №333-р від 01.04.2014 р.;
- Закон України "Про Генеральну схему планування території України";
- Земельний кодекс України;
- Водний кодекс України;
- Лісовий кодекс України;
- Закон України "Про основи містобудування";
- Закон України "Про регулювання містобудівної діяльності";
- Закон України "Про місцеве самоврядування в Україні";
- ДБН Б.1.1-13:2012 Склад та зміст містобудівної документації на державному та регіональному рівнях;

- ДБН Б.2.2-12:2019 Планування і забудова територій;
- Схема планування території Миколаївської області;
- Стратегія розвитку Олександрівської ОТГ на 2017-2025 роки.

1. АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ВИКОРИСТАННЯ ТЕРИТОРІЇ ГРОМАДИ

1.1. Загальні відомості про громаду

Територія Олександрівської селищної об'єднаної територіальної громади згідно з адміністративно-територіальним устроєм України входить до складу Миколаївської області і розташована в північно-західній її частині. Адміністративний центр громади знаходиться у смт Олександрівка, яке розташоване на відстані 15 кілометрів від районного центру – м. Вознесенськ та 103 кілометрів від обласного центру – м. Миколаїв. Територія Олександрівської ОТГ на півдні межує з Вознесенською ОТГ, на заході з Прибузькою ОТГ, на півночі з Арбузинським районом Миколаївської області та зі сходу з Вознесенським районом Миколаївської області.

1.2. Аналіз містобудівної документації, розробленої раніше

Генеральні плани сіл Трикратне та Веселий Роздол були розроблені ФОП Пенязь Т.О. у 2015 році. Генеральний план смт Олександрівка розроблений ФОП Пенязь Т.О. у 2019 році.

1.3. Адміністративно-територіальний устрій

Олександрівська селищна об'єднана територіальна громада утворена 13 липня 2016 року в результаті добровільного об'єднання Олександрівської селищної ради та Воронівської, Трикратівської сільських рад Вознесенського району. До складу громади входять такі населені пункти: смт Олександрівка, що є адміністративним центром громади, та 7 сіл – Актове, Веселий Роздол, Вільний Яр, Воронівка, Зоря, Трикрати, Трикратне. Площа громади становить – 288,45 км², населення — 9782 мешканців (станом на 2020 р.).

2. КОМПЛЕКСНА ОЦІНКА ТЕРИТОРІЇ ГРОМАДИ

2.1. Природно-кліматичні та інженерно-геологічні умови і ресурси

Миколаївська область характеризується континентальним, дуже теплим, посушливим кліматом. За кількістю опадів та умовами випаровування північна та центральна частина області відноситься до зони недостатнього зволоження, південна – до посушливої. Середня річна температура повітря становить +8 – +10°C, середня температура липня +21,2 – +22,9 °C; абсолютний максимум – +38 – +39 °C, абсолютний мінімум – -29 – -33 °C. Тривалість безморозного періоду 160 - 205 днів, вегетаційного періоду – 2015 - 225 днів.

Територія Олександрівської ОТГ характеризується складним рельєфом з вираженими тальвегами та балками. Згідно «Переліку особливо цінних груп ґрунтів», затвердженого наказом Держкомзему України від 06.10.2003 р. № 245 на досліджуваній території наявні дві групи особливо цінних ґрунтів : 1) 60л - Чорноземи звичайні середньогумусні і малогумусні легкоглинисті; 2) 121e - Лучно-чорноземні ґрунти важкосуглинкові.

2.2. Водні ресурси

На території громади протікають такі річки: Південий Буг, Гарбузинка, Фонтанка та Мертводод, а також наявні ставки та озера.

Серед водосховищ у громаді наявне Олександрівське водосховище, що входить до складу Південноукраїнського енергокомплексу, як нижня водойма Ташлицької ГАЕС. Використовується для гідроенергетики (забезпечення роботи Олександрівської ГЕС і Ташлицької ГАЕС), для зрошування прилеглих земель і питного водопостачання розташованих поблизу населених пунктів.

2.3. Лісові ресурси

Інформацію щодо наявності держлісфонду, лісгосподарського підприємства, мисливських угідь на території ОТГ не надано. Відповідно до даних Публічної кадастрової карти України на території громади наявні території лісництва «Прибузьке».

Загальна площа земель лісгосподарського призначення на території Олександрівської громади складає 2440,4 га. Із загальної площі рекреаційно-оздоровчі лісові ділянки займають 506,4 га. Проте, за даними топографічної зйомки ліси та інші лісовкриті площі займають 2695,19 га. Лісистість громади складає 9,3 %, що відповідає нормативним показникам. Охорону та захист лісів виконує Держлісагенство ДП «Вознесенський лісгосп».

2.4. Мінерально - сировинні ресурси

Відповідно до отриманих даних від Державної служби геології та надр України, Державного інформаційного геологічного фонду України, та згідно з матеріалами Схеми планування території Миколаївської області на території громади наявні такі неметалічні корисні копалини: граніт; суглинок, супісок; вапняк; пісок; мергель; глина, коалін первинний, глина мергельна.

2.5. Інженерно - будівельні умови

Оцінка території по ухилах за придатністю для будівництва

Природні умови є однією з найважливіших передумов для створення здорового та зручного життя населення, що відповідає вимогам економіки будівництва та експлуатації. Ефективне використання природних умов може бути досягнуто лише на основі аналізу території: водних об'єктів (водоєм та водотоків) та геоморфологічних даних.

Олександрівська громада розташована в північній частині Миколаївської області. Територія Олександрівської ОТГ характеризується складним рельєфом з вираженими тальвегами та балками. Загальний ухил рельєфу направлений до водних поверхонь, що в західній та південній частині громади. Абсолютні відмітки території змінюються в межах від 8,00 м БС до 128,00 м БС.

По території громади присутня розвинена зарегульована мережа водотоків, до якої входять: р. Південний Буг, р. Гарбузинка, р. Фонтанка, р. Мертвовод та водойм.

Оцінка території виконуються по критеріям, що враховують природні і антропогенні процеси та явища, та розділяють території на: сприятливі, малосприятливі та несприятливі.

Сприятливі території

I категорія - придатні території, які в подальшому можливо потребуватимуть загальних заходів з інженерної підготовки. Рельєф виражений ухилами від 5 % до 80 %, є рівнинним та сприятливим для забудови різного типу функціонального використання. Інженерно-будівельні умови територій сприятливі для промислового та житлово-громадського будівництва. Рівнинний рельєф характеризується незначною різницею висотних відміток, підвищених і знижених місць, відсутністю несприятливих природних та антропогенних геологічних процесів.

Малосприятливі території

II категорія - обмежено-придатні території, які в подальшому можливо потребуватимуть загальних та частково спеціальних заходів з інженерної підготовки. Рельєф виражений ухилами менше 5%, та від 80 % до 150 %. Середній рельєф характеризується поєднанням водорозділів, тальвегів, пагорбів, незначних балок.

З несприятливих процесів та явищ на цих територіях мають місце: заболочування території, ерозія ґрунтів.

Несприятливі території

III категорія - непридатні території, які в подальшому потребуватимуть загальних та спеціальних заходів з інженерної підготовки. Рельєф виражений ухилами більше 150 %. Складний рельєф визначається крутими схилами, глибокими балками. Круті схили є несприятливими для промислової та житлово-громадської забудови, але можливе використання цієї території під ландшафтно-рекреаційне призначення.

З несприятливих процесів та явищ на цих територіях мають місце: заболочування території, ерозія ґрунтів, яри та зсуви. Відповідно до топографічної основи, яку виготовлено у 2020 році у цифровому вигляді для масштабу 1:10 000 на території Олександрівської громади Миколаївської області мають прояв геологічні процеси: заболочування території, ерозія ґрунтів, присутність ярів та зсувів ґрунту.

Заболочування територій має незначне поширення та спостерігаються по всій території громади, поряд з водними об'єктами. Для територій, що в східній частині ці процеси практично не мають розвитку.

Активним фактором, що впливає на заболочування територій в громаді є:

- атмосферні опади;
- ґрунтові води, що знаходяться на глибині від 1 до 7 м і відповідно впливають на процес ґрунтоутворення;
- замулення водних об'єктів;
- зменшення пропускної спроможності водотоків, за рахунок захарашування русел.

Таблиця 2.5.1

Перелік територій з проявом заболочування

№	Найменування	Кількість	Примітка
1	2	3	4
1	смт Олександрівка	4	Примітка 1
2	с. Вільний Яр	6	Примітка 1
3	с. Веселий Роздол	3	Примітка 1
4	с. Воронівка	10	Примітка 1
5	с. Трикрати	5	Примітка 1
	Всього	28	Примітка 1

Примітка: Показники приведені в проектних межах території громади відповідно з наданою топографічною основою.

Ерозійні процеси мають поширення в центральній частині громади, поряд з територіями, де присутні тальвеги та балки. За рахунок розчленованого рельєфу, з наявністю схилів та балок по території утворилися території, де присутня ерозія ґрунту, що проявляються за рахунок неорганізованого упорядкування поверхні рельєфу, що призводить до розмивання та вимивання верхнього родючого шару ґрунту.

До природних чинників, що впливають на утворення ерозії (яружної) належать:

- кліматичні фактори;
- рельєф місцевості;
- наявність рослинності;
- фізико-механічні властивості ґрунтів;
- геологічна будова схилів, ярів та балок.

Для територій, що в південно-східній частині характерні рівнинні ділянки і тому ці процеси практично не мають розвитку.

Таблиця 2.5.2

Перелік територій з проявом ерозії ґрунту

№	Найменування	Кількість	Примітка
1	2	3	4
1	смт Олександрівка	17	Примітка 1
2	с. Актове	21	Примітка 1
3	с. Вільний Яр	5	Примітка 1
4	с. Веселий Роздол	3	Примітка 1
5	с. Воронівка	29	Примітка 1
6	с. Трикратне	1	Примітка 1
7	с. Трикрати	9	Примітка 1
8	с. Зоря	5	Примітка 1
	Всього	96	

Примітка: Показники приведені в проєктних межах території громади відповідно з наданою топографічною основою.

Найбільш густа яружна мережа відмічається в центральній та західній частині громади. При цьому, в залежності від складу і фізико-механічних властивостей основних та підстилаючих порід формуються різні генетичні типи прояву **яроутворення**. Для територій, що в східній та південній частині характерні рівнинні ділянки і тому ці процеси практично не мають розвитку.

Таблиця 2.5.3

Перелік територій з присутністю ярів

№	Найменування	Кількість	Примітка
1	2	3	4
1	смт Олександрівка	21	Примітка 1
2	с. Актове	14	Примітка 1
3	с. Вільний Яр	3	Примітка 1
4	с. Веселий Роздол	3	Примітка 1
5	с. Воронівка	6	Примітка 1
6	с. Трикратне	3	Примітка 1
7	с. Трикрати	3	Примітка 1
8	с. Зоря	1	Примітка 1
	Всього	54	

Примітка: Показники приведені в проєктних межах території громади.

Зсуви мають незначне поширення та спостерігаються в західній частині громади. Характерний прояв процесу поряд з тальвегами в низинних частинах схилів.

Основними факторами, що супроводжують виникнення зсуву ґрунту є:

- зменшення несучої здатності підстилаючі ґрунтів;

- привантаження схилу;
- підрізання схилу;
- наявність слабких ґрунтів (лесовий суглинок, глина);
- надмірне зволоження ґрунту;
- присутність ерозії ґрунту.

Для територій, що в центральній, південній та східній частині громади характерні ці процеси практично не мають розвитку.

Таблиця 2.5.4

Перелік територій з присутністю зсуву

№ п/п	Найменування населеного пункту, поряд з яким характерний прояв процесу (явища)	Кількість місць	Примітка
1	2	3	4
1	смт Олександрівка	1	Примітка 1
	Всього	1	

Примітка: Показники приведені в проектних межах території громади.

При опрацюванні даних топографічної основи, на території Олександрівської ОТГ було виявлено місця порушені гірничими роботами, які розповсюджені в центральній, південній та західній частині території громади. Порушені гірничими роботами території представлені у вигляді:

- кар'єрів, які функціонують;
- недіючих кар'єрів.

Таблиця 2.5.5

Перелік територій порушених гірничими роботами

№ з/п	Найменування населеного пункту, поряд з яким характерний прояв процесу (явища)	Кількість місць	Тип родовища	Примітка
1	2	3	4	5
1	смт Олександрівка	8	граніт -діючий, глина - недіючий	Примітка 1
2	с. Актове	2	щебінь, недіючий	Примітка 1
3	с. Вільний Яр	1	-	Примітка 1
4	с. Воронівка	2	пісок, недіючий	Примітка 1
5	с. Трикратне	1	глина - недіючий	Примітка 1
6	с. Трикрати	2	граніт -діючий	Примітка 1
	Всього	16		

Примітка: Показники приведені в проектних межах території громади відповідно з наданою топографічною основою.

Висновок

Дані фактори природних умов незначною мірою впливають на утримання існуючих територій та перспективне освоєння нових територій, за рахунок незначних масштабів прояву процесів. Тому території в межах громади потребують спеціальних та загальних заходів інженерної підготовки та захисту території на етапі підготовчих робіт при освоєнні перспективних територій та утриманні існуючих.

Виконання заходів інженерної підготовки територій забезпечить:

- загальну стійкість об'єктів і територій при основному та аварійному сполученні навантажень;
- збереження існуючого рельєфу;

- нормативні санітарно-гігієнічні, соціальні, рекреаційні умови території, що захищається;
- надійне функціонування об'єктів, що розміщені на цих територіях;
- збереження природних ландшафтів, заповідних зон, об'єктів природної та культурної спадщини, зон відпочинку тощо;
- охорону навколишнього природного середовища, раціональне використання земель і природних ресурсів, об'єктів, що захищаються;
- виконання будівельних робіт при застосуванні заходів з інженерного захисту повинно бути безаварійним і має виключати виникнення небезпечних нових і (або) активізацію діючих геологічних процесів на прилеглих територіях.

2.6. Геоекономічний потенціал та інвестиційна привабливість території

Олександрівка має значний, невикористаний економічний потенціал, що є, головним чином, наслідком вигідного розташування біля дороги державного значення та залізниці. Крім того, на території ОТГ є родючі землі, що дає можливість стверджувати про значний потенціал у сфері рослинництва, особливо при наявності робочої сили.

Якщо говорити про стан природного середовища, то на нього позитивно впливає те, що майже всі домогосподарства використовують газове опалювання. На додаток, на території громади немає підприємств, які б негативно впливали на забруднення атмосфери.

Потрібно звернути увагу на значний туристичний потенціал, який створює каньйон (національний парк) і лабіринт в лісі. Іншим потенційним природним потенціалом є річки, що течуть по території громади і теж приховують туристичний потенціал.

2.7. Демографічний потенціал, його використання, маятникова міграція

Станом на 01.01.2020 року в громаді проживало 9782 особи. Найбільша кількість населення проживає в смт Олександрівка – 53,5 %, у той час як в селах Веселий Роздол, Зоря та Вільний Яр проживає менше 1% населення громади.

У віковій структурі переважають особи у працездатному віці, їх частка становить 49,5 %. Частка осіб пенсійного віку перевищує 25%, і дорівнює частці дітей та молоді, що не є сприятливим для розвитку громади.

Олександрівська ОТГ, так само, як і більшість малих населених пунктів в Україні, особливо сільських, страждає від таких соціально-демографічних проблем:

- старіння населення;
- від'ємний приріст населення;
- відтік молоді (старше 17-ти років).

Основні причини для цього лежать в економічній площині – брак робочих місць змушує громадян молодого та середнього віку шукати можливості для трудової міграції або заробітчанства. Молодь з вищою освітою майже не повертається в ОТГ після навчання у ВНЗ через брак можливостей для професійної реалізації та неможливість заробити на життя у рідному місті, селищі чи селі.

Відтік працездатного населення не тільки економічно ослаблює громаду, але й робить її менш привабливою для життя через слабку чи не розвинену сферу послуг, зокрема, для сімейного та молодіжного дозвілля, брак культурних та молодіжних ініціатив, тощо.

Таблиця 2.7.1

Динаміка демографічного розвитку Олександрівської громади у розрізі населених пунктів

Ч.ч.	Населений пункт	2016	2017	2018	2019	2020
1.	смт Олександрівка	5284	5252	5266	5200	5232
2.	с. Трикратне	748	744	672	780	775

3.	с. Веселий Роздол	54	52	49	50	48
4.	с. Трикрати	2000	1978	1975	1922	1925
5.	с. Воронівка	1320	1320	1318	1312	1312
6.	с. Актове	500	496	482	469	465
7.	с. Зоря	17	17	18	17	16
8.	с. Вільний Яр	10	10	10	9	9
	Разом по громаді	9933	9869	9790	9759	9782

Таблиця 2.7.2

Вікова структура населення Олександрівської громади

Ч.ч.	Населений пункт	0 - 5 років		6 - 18 років		18-60 років		Пенсійного віку	
		осіб	%	осіб	%	осіб	%	осіб	%
1.	с.мт Олександрівка	392	7.5	1352	25.8	2156	41.2	1332	25.5
2.	с. Трикратне	47	6.1	98	12.6	456	58.8	174	22.5
3.	с. Веселий Роздол	2	4.2	5	10.4	25	52.1	16	33.3
4.	с. Трикрати	125	6.5	170	8.8	1088	56.5	542	28.2
5.	с. Воронівка	53	4.0	123	9.4	818	62.3	318	24.2
6.	с. Актове	21	4.5	58	12.5	283	60.9	103	22.2
7.	с. Зоря	0	0.0	0	0.0	9	56.3	7	43.8
8.	с. Вільний Яр	0	0.0	2	22.2	6	66.7	1	11.1
	Разом по громаді	640	6.5	1808	18.5	4841	49.5	2493	25.5

Найбільша соціальна проблема – це безробіття та, загалом, низькі зарплати, що тягнуть за собою низький рівень життя, незадовільні життєві умови та малі перспективи покращити ситуацію. Це призводить, у тому числі, до еміграції, яка розбиває сім'ї.

Кількість постійно працюючих складає 24,7%. Безробітних – 9,6%. Працюючих у іншому місті або за кордоном 9,5%. Решта змушена утримуватись на соцвиплати, підробітку, стипендії та інше. Вказане свідчить про відсутність робочих місць, та як наслідок про низьку платоспроможність та добробут мешканців.

2.8. Виробничий потенціал

Промисловість – потужний сектор економіки громади. На промислових підприємствах працює близько 40 відсотків працівників зайнятих в економіці селищної ради. На території Олександрівської селищної ради сконцентровано основний об'єм промислового виробництва району, який базується, в основному на виробництві будівельних матеріалів та гірничо-видобувній промисловості. В даний час працюють такі підприємства: Микитівський гранітний кар'єр, Вознесенський гранітно-щебеневий завод, ТОВ Будівельна компанія «Контакт-жилбуд», Вознесенська торгово-промислова компанія, ТОВ Юпітер 77, ТОВ Стоун, ТОВ Корпорація «Бузькі кар'єри».

Сумарна частка продукції зазначених видів діяльності становить близько 90 відсотків промислового виробництва.

Протягом останніх років по селищній раді, відслідковується тенденція до скорочення промислового виробництва, що обумовлено сповільненням будівельної діяльності в цілому в державі, що негативно вплинуло на показники роботи виробників будівельних матеріалів. Повністю припинив свою діяльність Трикратненський завод залізобетонних конструкцій «Промбудматеріали». З 2014 року припинив випуск силікатної цегли ПрАТ «АКЗ». Проте з 2016 року стабілізовано роботу гірничодобувних підприємств,

зокрема нарощують випуск гранітно-щелевеної продукції Вознесенський гранітно-щелевений завод, Вознесенська ТПК та Микитівський гранкар'єр.

Таблиця 2.8.1

**Характеристика промислових підприємств
Олександрівської ОТГ
на 01.01.2020 р.**

Назва підприємства	Місцезнаходження (фактична адреса)	Вид діяльності	Назва продукції	Кі-сть роб. місць, осіб	Площа, га
1	2	4	5	6	7
ТОВ Корпорація «Бузькі кар'єри»	с.мт Олександрівка	Добувна промисловість	Пісок, гравій, щебень	282	7,8
ТОВ Стоун	с.мт Олександрівка	Добувна промисловість	Пісок, гравій	35	20,5725
ТОВ Микитівський гранкар'єр	с.мт Олександрівка	Добувна промисловість	Граніт, пісок, щебень	170	38,5563
ТОВ Будівельна компанія «Контактжитлобуд»	с.мт Олександрівка	Будівництво		39	2,00
ТОВ Вознесенський гранітно-щелевений завод	с.мт Олександрівка	Переробна		9	7,86
ТОВ Юпітер 77	с. Вільний Яр	Добувна промисловість	Граніт, пісок, щебень	3	10,00
ТОВ Вознесенська ТПК	с. Трикрати	Добувна промисловість	Граніт, пісок, щебень	8	8,46

Відповідно до інформації наданої громадою, на території ОТГ відсутні сільськогосподарські підприємства.

Проте, Олександрівська ОТГ має значний потенціал для формування високотехнологічного аграрного сектору. Відповідно до Плану соціально-економічного розвитку Олександрівської селищної ОТГ на 2017 – 2021 роки, виробництво сільськогосподарської продукції забезпечують 85 фермерських господарств, 287 одноосібників та приватне акціонерне товариство «Полтавське ХПП» (переробка зернових культур).

Основним напрямом сільськогосподарської спеціалізації є рослинництво (вирощування зернових та технічних культур), його частка в загальному обсязі сільськогосподарського виробництва складає 85%.

Основними культурами рослинництва є зернові (озима пшениця, озимий та ярий ячмінь, кукурудза) та технічні культури (соняшник). Крім того, в невеликих обсягах ріпак, соя, кормові та овоче-баштанні культури.

Великою проблемою є відсутність переробки рослинної продукції, що спричиняє малу кількість робочих місць, високе безробіття і низький рівень життя.

Серед осіб, що зареєстровані як безробітні, значна частина працює у власних домашніх господарствах і продає вирощені продукти, однак за низькими цінами. Дуже велика кількість виїхала на роботу, як до великих міст на території країни, так і за кордон.

Для місцевих підприємців великою проблемою є висока ціна на електроенергію і газ. Існує також велика різниця між закупівельною ціною на продукцію рослинництва і роздрібною ціною.

Характерними є проблеми ментального плану. Частина мешканців прагне користуватися соціальною допомогою і працювати неофіційно, а не мати постійну роботу. Через це важко знайти охочих навіть на сезонні роботи.

Головна проблема, що ускладнює економічний розвиток, це високий рівень безробіття, що є наслідком малої кількості робочих місць. Одна із причин такого стану – це монокультурна економіка (спрямована на рослинництво і видобуток каменю) та низький рівень оплати праці, що тягне за собою низький попит на товари/послуги місцевих фірм. Не вистачає людей для роботи з ряду спеціальностей (переважно технічних), а багато хто виїхав у пошуках роботи.

Місцеві потреби – це перш за все, створення робочих місць. Повинна бути здійснена поступова диверсифікація працевлаштування, базована на розвитку тваринництва і переробки молока, пекарства і побудові млина. Дуже важливим є налагодження співпраці між селянами – створення кооперативів.

2.9. Науково-технічний потенціал

Відповідно до наданої інформації на території Олександрівської селищної ОТГ науково-дослідницькі, дослідно-експериментальні, впроваджувальні, інформаційні, проєктні установи та організації, вищі та середні спеціальні навчальні заклади відсутні.

2.10. Рівень розвитку соціальної інфраструктури

Соціальна сфера забезпечує задоволення життєвих (фізичних, духовних, соціальних тощо) потреб населення. До неї відносяться житлово-комунальне господарство, заклади освіти, культури, медицини, побутового обслуговування тощо. Стан соціальної сфери будь-якої території є одним з головних показників ступеня економічного розвитку та рівня життя населення. Тому фінансування і розвиток цих галузей є одним з провідних завдань органів виконавчої влади та місцевого самоврядування.

Сфера соціального обслуговування

Олександрівська ОТГ має середньо-розвинений комплекс сфери соціального обслуговування. Для неї характерні проблеми забезпечення населення відповідними послугами на належному рівні. Існує ряд диспропорцій між нормативними потребами потужності закладів соціальної інфраструктури та їх реальними можливостями. Аналіз сучасного стану розвитку та забезпечення населення об'єктами соціальної і культурно-побутової сфери подано нижче.

Населені пункти громади мають середньо-розвинену мережу об'єктів соціальної інфраструктури для забезпечення різних потреб населення. Вона включає в себе лікувально-профілактичні, освітні, фізкультурно-оздоровчі та спортивні, культурно-дозвіллієві заклади, підприємства роздрібної торгівлі, комунального господарства, органи управління і зв'язку тощо.

Спостерігаються відмінності у наявності тих чи інших об'єктів соціальної сфери на території кожного населеного пункту. Найбільш широкий спектр закладів має селище-центр старостинського округу – Олександрівське, в якому місцеве населення має змогу отримати найбільший набір послуг, не виїжджаючи до інших населених пунктів Вознесенського району або до м. Вознесенськ. Менший набір об'єктів соціально-культурного побуту наявний у селах Трикрати, Трикратне, Воронівка, Актове; у найменших селах громади – Веселий Роздол, Вільний Яр, Зоря заклади обслуговування відсутні взагалі.

Визначити сучасний стан розвитку соціальної інфраструктури громади, з'ясувати її слабкі сторони і відповідність нормативним вимогам дозволив аналіз якісного складу її складових.

Житловий фонд. Житловий фонд включає в себе будинки садибного та секційного типу. Існуючий житловий фонд Олександрівської ОТГ складає 212,406 тис. м², що в перерахунку в середньому на одного мешканця ОТГ – 21,7 м². Найбільша вона у найменших

за чисельністю жителів селам – Вільний Яр (44,4 м²) і Веселий Роздол (27,7 м²) – див. Табл. 2.10.1.

Таблиця 2.10.1

**Житловий фонд Олександрівської ОТГ
(станом на 01.01.2020)**

п/п	Назва населеного пункту	Кількість будинків/квартир	Кількість пустуючих (покинутих) будинків (квартир)/з них придатних для проживання	Всього тис. кв.м житлової площі	у т.ч. у садибних будинках, тис. кв.м	у т.ч. у багато-квартирних будинках, тис. кв.м	Середня забезпеченість на одного мешканця, кв.м
1	смт Олександрівка	2245	35/24	125,0	112,25	12,75	23,9
2	с. Веселий Роздол	46	10/1	1,330	1,330	-	27,7
3	с. Трикратне	143	10/8	6,683	1,585	5,098	8,6
4	с. Трикрати	895	41/10	44,5	37,1	7,4	23,1
5	с. Актове	192	9	10,0	10,0	-	21,5
6	с. Вільний Яр	9	3	0,4	0,4	-	44,4
7	с. Зоря	10	3	0,393	0,393	-	24,6
8	с. Воронівка	532	53/33	24,1	20,9	3,2	18,4
	Всього по ОТГ:	4072	164/76	212,406	183,958	28,448	21,7

Культурно-освітні заклади (Будинки культури та клуби, музеї тощо)

На території Олександрівської ОТГ функціонують 3 будинки культури у смт Олександрівка, с. Трикрати, с. Воронівка та клуб в с. Актове – див. Табл. 2.10.2.

Загальна кількість місць у культурно-освітніх закладах Олександрівської ОТГ нараховує 1609, що складає 51% від нормативної потреби (на перспективу).

Для досягнення нормативних показників у Олександрівській громаді необхідно збільшити кількість місць у закладах культури шляхом розширення існуючого будинку культури в смт Олександрівка. Усі будівлі потребують капітального ремонту, термомодернізації. Пропозиції див. у розділі 4.2 Розвиток соціальної інфраструктури Олександрівської ОТГ на перспективу. При клубних закладах діють 15 клубних формувань, колективи: Театрестради «Юність» Трикратського СБК та Ансамбль народного танцю «Зорецвіт» Олександрівського СБК які мають звання «народний» та Художній дитячий ансамбль танцю «Пролісок» який носить звання «зразковий». Заклади культури Олександрівської об'єднаної територіальної громади постійно приймають участь у районних, обласних конкурсах та фестивалях де завжди займають призові місця.

№ з/п	Назва населеного пункту, тип закладу	Проектна місткість, місьць	Які населені пункти обслуговує
1	смт Олександрівка, СБК	509	Селище Олександрівка, село Трикратне, село Веселий Роздол
2	с. Трикрати, СБК	500	Село Трикрати, село Вільний Яр, село Зоря
3	с. Воронівка, СБК	400	Село Воронівка
4	с. Актове	200	Село Актове
	РАЗОМ:	1609	

Стан бібліотечної справи

На території Олександрівської громади діє 5 бібліотеки – у смт Олександрівка та у селах Трикрати, Воронівка, Трикратне, Актове.

Бібліотеки забезпечені книжковим фондом у достатній, згідно з нормативами, кількості. Загальний книжковий фонд бібліотек складає **54233** примірників. Найбільшою бібліотекою ОТГ є бібліотека у смт Олександрівка - див. Табл. 2.10.3.

Загальна кількість постійних читачів громади за 2020 р. становить 2388 чол. Найбільше користувачів книжковими фондами у смт Олександрівка (652 чол.), бо її фондами користуються, як читачі селища так і громади.

Головною проблемою залишається оновлення фондів бібліотек новими книжками та журналами, розширення їх тематичного складу.

Зміни в політичній, соціально-економічній структурі суспільства викликають необхідність розробки принципово нової моделі публічної бібліотеки, як загальнодоступної установи для всього населення регіону. Вони переросли статус культурно-просвітницьких установ, поступово перетворюючись у бібліотечно-інформаційні центри, центри забезпечення безперервної освіти, адаптації та самореалізації людини в сучасних умовах. Це підтверджує необхідність підвищення ролі бібліотеки, як одного з найбільш престижних закладів нашого суспільства.

Головна місія сучасної публічної бібліотеки - формування соціально-культурного середовища, в якому успішно здійснюється інформаційний і духовний розвиток людини, підвищення культурного рівня мешканців міста, села, району, створення умов для виявлення здібностей громадян, сприяння соціальній стабільності та економічному зростанню місцевої громади.

Таблиця 2.10.3

Мережа та книжковий фонд бібліотек Олександрівської ОТГ (станом на 01.01.2020 р.)

№ з/п	Назва об'єкту	Книжковий фонд, примірників	Кількість постійних читачів
1	смт Олександрівка	21279	652
2	с. Трикратне	7350	436
3	с. Трикрати	12084	500
4	с. Воронівка	7177	500
5	с. Актове	6343	300
	ВСЬОГО по ОТГ	54233	2388

Мережа дошкільних навчальних закладів (закладів дошкільної освіти - ЗДО)

У Олександрівській ОТГ функціонують 6 дитячих дошкільних закладів загальною місткістю **366** місць, які розташовані у смт Олександрівка (2 ДНЗ), і по одному у селах Трикрати, Трикратне, Воронівка та Актове – див. Таблицю 2.10.4.

Необхідно зазначити, що із шести дошкільних закладів більша частина заповнені частково, і лише в смт Олександрівка 1 заклад переповнений та 1 заповнений на 100%.

Загальна наповненість дошкільних навчальних закладів Олександрівської ОТГ складає **84 %**.

Таблиця 2.10.4

**Мережа дошкільних навчальних закладів
(закладів дошкільної освіти) Олександрівської ОТГ
станом на 01.01.2020 р.**

№ з/п	Назва ДНЗ, місцезнаходження	Кількість місць	Кількість дітей	Наповнення	Технічний стан будівлі, рік побудови	Які населені пункти обслу-говує, скільки дітей підвозиться
1	смт Олександрівка, ДНЗ №1 «Вербичка»	68	68	100%	1954 р. (задовільний)	смт Олександрівка
2	смт Олександрівка, ДНЗ №2 «Калинонька»	36	60	167%	1964 р. (задовільний)	смт Олександрівка
3	с. Трикрати, ДНЗ «Пролісок»	60	58	97%	1988 р. (задовільний)	с. Трикрати
4	с. Трикратне, ДНЗ №4 «Веселка»	86	40	47%	1973 р. (задовільний)	с. Трикратне, с. Веселий Роздол
5	с. Воронівка, ДНЗ «Дюймовочка»	70	38	54%	1980 р. (хороший)	с. Воронівка
6	с. Актове ДНЗ «Світлячок»	46	19	41%	1970 р. (задовільний)	с. Актове
ВСЬОГО:		366	283	84%		

Шкільні заклади (заклади загальної середньої освіти - ЗЗСО)

На території Олександрівської ОТГ на даний час діє 4 шкільних заклади – одна ЗЗСО I-II ст., три ЗЗСО I-III ст – див. Табл. 2.10.5. Їх загальна місткість складає 2304 учнівських місця, з яких заповнюється 992 або 43%. «Недовантажені» 3 школи, натомість школа в смт Олександрівка заповнена на 71 %.

Села Трикратне, Веселий Роздол, Зоря, Вільний Яр не мають власних шкіл і їх діти організовано підвозяться в рамках запровадження державної програми «шкільний автобус».

Таблиця 2.10.5

Мережа загально-освітніх шкіл (закладів загальної середньої освіти) Олександрівської ОТГ (станом на 01.01.2020 р.)

№ з/п	Назва школи, місцезнаходження	Проектна місткість	Кількість учнів	Наповнення	Технічний стан	Які населені пункти обслуговує і скільки школярів підвозиться з інших населених пунктів
1	сmt Олександрівка, ЗОШ (ЗЗСО) I-III ст. ім. Т. Г. Шевченка	930	663	71%	1964 р. (задовільний)	сmt Олександрівка (підвозиться 32 учні з села Трикратне)
2	с. Трикрати, ЗОШ (ЗЗСО) I-III ст.	624	161	26%	1981 р. (задовільний)	-
3	с. Воронівка, ЗОШ (ЗЗСО) I-III ст.	560	130	23%	1969 р. (задовільний)	-
4	с. Актове, ЗОШ (ЗЗСО) I-II ст.	190	38	20%	1973 р. (задовільний)	-
	УСЬОГО:	2304	992	43%		підвезення: 32 учнів

У Олександрівській ОТГ функціонують такі позашкільні навчальні заклади:

- школа мистецтв, що знаходиться в с. Олександрівка розрахована на 92 місця, стільки ж дітей і відвідує заклад;
- школа мистецтв, що знаходиться в с. Трикрати розрахована на 103 місця, стільки ж дітей і відвідує заклад;

Медичні установи

Олександрівський ПМСД належить до першого рівня надання медичної допомоги населенню. Мережа лікувальних закладів складається з двох амбулаторій загальної практики сімейної медицини (АЗПСМ) та двох фельдшерсько-акушерських пунктів (ФАП) – див. Таблицю 2.10.6.

Таблиця 2.10.6

Мережа медичних закладів Олександрівської ОТГ (станом на 01.01.2020 р.)

Місце розташування	Ліжок; відвідувань/ змін; об'єкт	Технічний стан	Які населені пункти обслуговуються
1. смт Олександрівка: - Медична амбулаторія; - станція невідкладної медичної допомоги; - 2 аптеки.	- 20 відв. за зміну; - 1 автомобіль.	задовільний	- смт Олександрівка, села Трикратне, Веселий Роздол; - смт Олександрівка, села Трикрати, Трикратне, Веселий Роздол, Воронівка, Вільний Яр, Зоря, Актове.
2. с. Трикрати: - Медична амбулаторія; - 1 аптека.	1 відв. за зміну;	задовільний	Села Трикрати, Актове.
3. с. Воронівка, - ФАП; - 1 аптека.	об'єкт	задовільний	с. Воронівка
4. с. Актове - ФАП; - 1 аптека.	об'єкт	задовільний	с. Актове

Мережа медичних установ громади є розвиненою і рівномірно розміщеною. Показники, що стосуються медичного обслуговування Олександрівської ОТГ, близькі до нормативних вимог.

Спортивно-оздоровча база Олександрівської ОТГ

Спортивно-оздоровча база Олександрівської ОТГ складається з таких спортивних споруд:

- в **смт Олександрівка** знаходиться 1 шкільний стадіон площею 0,50 га (розрахований на 100 місць), також в ЗОШ (ЗЗСО) I-III ст. ім. Т. Г. Шевченка функціонує стрілецький тир з дистанцією не менше 25 метрів;
- в **с. Трикрати** 1 шкільний стадіон площею 0,50 га (розрахований на 120 місць);
- в **с. Воронівка** 1 шкільний стадіон та 1 сільське футбольне поле.

В плані соціально-економічного розвитку Олександрівської ОТГ зазначено, що в громаді відсутні приміщення для фізкультурно-оздоровчих занять, в тому числі спортивні зали площею не менше 162м.кв. (площа спортивних залів в загальноосвітніх школах громади в середньому складає 125м.кв).

Пожежні депо Олександрівської ОТГ

На території Олександрівської ОТГ функціонує одне **пожежне депо (підрозділ) у смт Олександрівка** (2 автомобілі), яке здійснює пожежогашіння на території громади. Це не відповідає нормативним вимогам, оскільки всі населені пунктів громади знаходяться поза межами необхідної транспортної доступності спецавтотранспорту.

Відповідно до норм забезпечення, радіус обслуговування по дорогах загального користування має складати 3 км, а кількість автомашин при кількості жителів до 1000 чол. має бути 1 авто, від 1 до 7 тис. чол. – 2 авто. Виходячи з цього, на території Олександрівської ОТГ треба створити ще декілька пожежних депо (підрозділів) і забезпечити їх відповідною кількістю спецавтотранспорту.

Позитивним вбачається створення в громаді т.зв. Центру кризового управління (або Центрів громадської безпеки), де б одному місці зосереджувались пожежне депо (підрозділ), поліція та пункт невідкладної медичної допомоги.

Пропозиції щодо цього див. у розділі 4.2 Розвиток соціальної інфраструктури Олександрівської ОТГ на перспективу.

Заклади побутового обслуговування

47 закладів торгівлі представлені **магазинами** продовольчих товарів, непродовольчих товарів, універсальної (змішаної) торгівлі, наявні в смт Олександрівка та в селах Трикратне, Трикрати, Актове. В інших населених пунктах громади стаціонарні заклади торгівлі відсутні – див. Таблицю 2.10.7.

Таблиця 2.10.7

Заклади торгівлі Олександрівської ОТГ (станом на 01.01.2020 р.)

№ п/п	Назва населеного пункту	Всього магазинів: кількість/ м.кв.торг. площі	у т.ч. продук-тові: кількість/ м.кв.торг. площі	у т.ч. непро-дуктові: кількість/ м.кв.торг. площі	у т.ч. змішані та спеціалізовані: кількість/ м.кв.торг. площі	у т.ч.: торгівельний центр, критий ринок, універмаг
1	смт Олександрівка	32/2005,6	19/1029	11/924,3	2/52,3 спец.	-
2	с. Трикратне	4/141	4/141	-	-	-
3	с. Трикрати	8/383	7/283	1/100	-	-
4	с. Актове	3/125	1/65	-	2/60	-
	ВСЬОГО:	47	31	12	4	-

Заклади громадського харчування (ресторанного господарства)

На території Олександрівської ОТГ наявний лише один заклад громадського харчування, що знаходиться в смт Олександрівка –кафе «Наталі» загальною місткістю **100** посадкових місць.

Висновки. Розрахунок сучасних нормативних потреб населення та співставлення їх з існуючими показниками місткості об'єктів констатує переважно відповідність потужностей об'єктів соціально-побутової інфраструктури нормативним вимогам. Але вирішення такого питання, як відсутність достатньої кількості пожежних депо (підрозділів) на території Олександрівської ОТГ, вимагає негайних дій – див. пропозиції у розділі 4.2 Розвиток соціальної інфраструктури Олександрівської ОТГ на перспективу.

2.11. Рекреаційний, оздоровчий, історико-культурний та туристичний потенціал, природно-заповідний фонд

Сприятливі кліматичні умови, значні рекреаційні ресурси, зокрема - наявність лісів, водойм та пам'яток культурної спадщини дають можливість сформувати в громаді рекреаційний комплекс, що складатиметься з закладів довготривалого відпочинку та туризму.

Рекреаційний потенціал

Рекреаційний комплекс Олександрівської ОТГ - це соціально-економічний комплекс, який складається із взаємопов'язаних компонентів: відпочиваючих (рекреанти і туристи), природних та культурно-історичних комплексів, рекреаційних, туристичних підприємств і допоміжних установ, а також елементів інфраструктури і органів управління, об'єднаних спільною рекреаційною діяльністю по використанню природно-і суспільно-рекреаційного потенціалу території.

Станом на 2020 рік на території ОТГ заклади рекреаційного призначення відсутні.

Аналіз ринку рекреаційних послуг регіону виявив ряд проблемних аспектів, основними з яких є:

- нецільове використання рекреаційних, заповідних та водоохоронних земель;
- нерівномірність освоєння зон масового відпочинку в громаді, стихійність та нерегульованість їх використання;
- відсутність проєктів організації сільського та екологічного туризму (хоча більшість території має необхідні ресурси);
- відсутність інвестиційної програми розвитку туристичної галузі, незначні обсяги інвестицій в розвиток рекреаційно-туристичної галузі;
- недостатній рівень інформаційно-рекламного забезпечення на внутрішньому й, особливо, на зовнішньому ринках;
- незначний набір туристично-рекреаційних послуг та видів дозвілля, нерозвиненість туристичних маршрутів, відсутність розвинутої інфраструктури;
- незадовільний стан доріг і дорожнього покриття на основних туристичних магістралях.

Розвиток рекреаційної галузі сприятиме оптимальному функціонуванню різних сфер економіки: легкої та харчової промисловості, агропромислового комплексу, будівництва, інженерно-транспортної та соціальної інфраструктури, банківсько-фінансової сфери, тощо. Світовий досвід засвідчує важливу роль рекреаційної галузі і туристичної інфраструктури у зростанні валового внутрішнього продукту, збільшенні надходжень до місцевого бюджету, створенні нових робочих місць.

Стратегічним напрямком розвитку рекреаційної галузі в громаді повинно стати створення конкурентоздатного рекреаційного продукту за рахунок ефективного використання природного та культурно-історичного потенціалу, модернізації та реконструкції існуючої матеріально-технічної бази рекреаційного господарства.

При визначенні перспектив розвитку рекреаційної галузі повинна враховуватися необхідність збереження рівноваги між масштабами використання природно-ресурсного потенціалу та параметрами розвитку мережі рекреаційних закладів.

Сумарна кількість усіх категорій відпочиваючих (в рекреаційних закладах, в житловому фонді населення, короткочасно відпочиваючі в вихідні дні) не повинна перевищувати максимальну (порогову) рекреаційну ємність територій рекреаційного призначення.

Основним природно-рекреаційним ресурсом Олександрівської ОТГ є внутрішній ландшафтний ресурс: ліс, озера, річки. Землі лісогосподарського призначення займають площу 2695,19 га.

В проєкті проведений розрахунок порогового значення максимально допустимої рекреаційної ємності лісів в розрізі адміністративно-територіальних одиниць. Згідно

розрахунків перспективна порогова рекреаційна ємність лісів громади складає 5,8 тис. осіб.

Нижче в таблиці 2.11.1 наведені показники існуючого стану лісових ресурсів громади та їх рекреаційна ємність.

Таблиця 2.11.1

Розрахунок порогових значень рекреаційної ємності короткочасного відпочинку на базі лісового фонду ОТГ*

№ п/п	Адміністративно-територіальні одиниці	Площа громади, км ²	Площа лісів (вкриті землі), га	Лісистість, (%)	Допустиме рекреаційне навантаження (чол./га)	Коефіцієнт кореляції*	Порогова рекреаційна ємність, тис.чол
1.	Олександрівська ОТГ	288,49	2695,19	9,3	2,7	0,8	5,8

Примітка: коефіцієнт кореляції враховує стан лісів, їх вік, породний склад, доступність, пожежебезпеку, розрахунок виконано відповідно вимог ДБН Б.2.2-12:2019 (п.8.4.7 з урахуванням примітки)

Аналіз рекреаційних ресурсів громади свідчить про наявність значного потенціалу для розвитку рекреаційної сфери.

Визначальним чинником територіальної організації рекреаційної діяльності, формування рекреаційних районів, центрів, їх спеціалізації та підвищення економічної ефективності функціонування є рекреаційні ресурси. Вони поділяються на природні, природно-антропогенні та суспільно-історичні.

Історико-культурний потенціал

Пам'ятки культурної спадщини несуть в собі культурно-просвітницьке навантаження. Втілюючи досвід та цінності поколінь пам'ятки відтворюють історію розвитку суспільства регіону. Стан довкілля та культурної спадщини, що формує його неповторний соціокультурний образ, є важливим обов'язком кожного. Досліджуючи історію пам'яток, зосереджених на території громади, їх значення у минулому, громадяни навчаються розуміти історичну цінність об'єктів культурної спадщини, їх роль у майбутньому, необхідність збереження чи відновлення.

Перелік нерухомих об'єктів культурної спадщини, що розташовані на території ОТГ, взято з даних Державного реєстру нерухомих пам'яток України Міністерства культури України (електронний ресурс: <http://mincult.kmu.gov.ua/>) та наведено в таблиці 2.11.2.

Таблиця 2.11.2

Характеристика об'єктів історико-культурної спадщини Олександрівської ОТГ

№	Найменування об'єкта	Тип пам'ятки	Категорія пам'ятки	Місце знаходження об'єкта	Охоронний № пам'ятки	Дати і № рішень, відповідно до яких об'єкт узятий на державний облік та визначено категорію пам'ятки
1.	Стоянка	пам'ятка археології	національного значення	смт Олександрівка	140019-Н	Постанова Кабінету Міністрів України від 03.09.2009 № 928

Туристичний потенціал

Туризм – це одна з унікальних галузей сучасної економіки, націлена на задоволення потреб людей, поліпшення якості життя населення, захист довкілля та культурної спадщини.

Попри те, що чимало туристичних напрямів досить успішно розвиваються, регіон лише частково розкрив свій потенціал. Причиною такої ситуації є з одного боку – відсутність системи формування позитивного іміджу регіону у сфері туризму на зовнішньому та внутрішньому туристичному ринку, з іншого – недостатньо розвинута туристична інфраструктура.

Проте, природно – ресурсний потенціал громади, вигідне географічне положення, багата культурно – історична спадщина є вагомими передумовами пріоритетного розвитку індустрії туризму, оздоровлення, відпочинку, спрямованого на вітчизняних та іноземних споживачів. У селах Трикрата, Актове, Воронівка є унікальні можливості для розвитку туристичної і рекреаційної інфраструктури, що пов'язано з наявністю пам'яток архітектури, історії, культури, природи, вигідним економіко – географічним розташуванням.

На сьогодні туристичний ресурс Олександрівської ОТГ представлений наступними об'єктами місцевого значення: садиба Скаржинських, заповідні урочища «Трикратський ліс», «Лабіринт», «Василева пасіка»; геологічні пам'ятки природи Актове (заказник) та виступи граніту в с. Актове на річках Арбузинка та Мертвовод; іхтіологічний заказник «Олександрівський»; гідрологічна пам'ятка природи «Джерело» (Олександрівка), а також національний природний парк загальнодержавного значення «Бузький Гард» та НПП «Активський каньйон», регіональний ландшафтний парк національного значення «Гранітно-степове Побужжя»; скеля «Пуп Землі», Арбузинський каньйон.

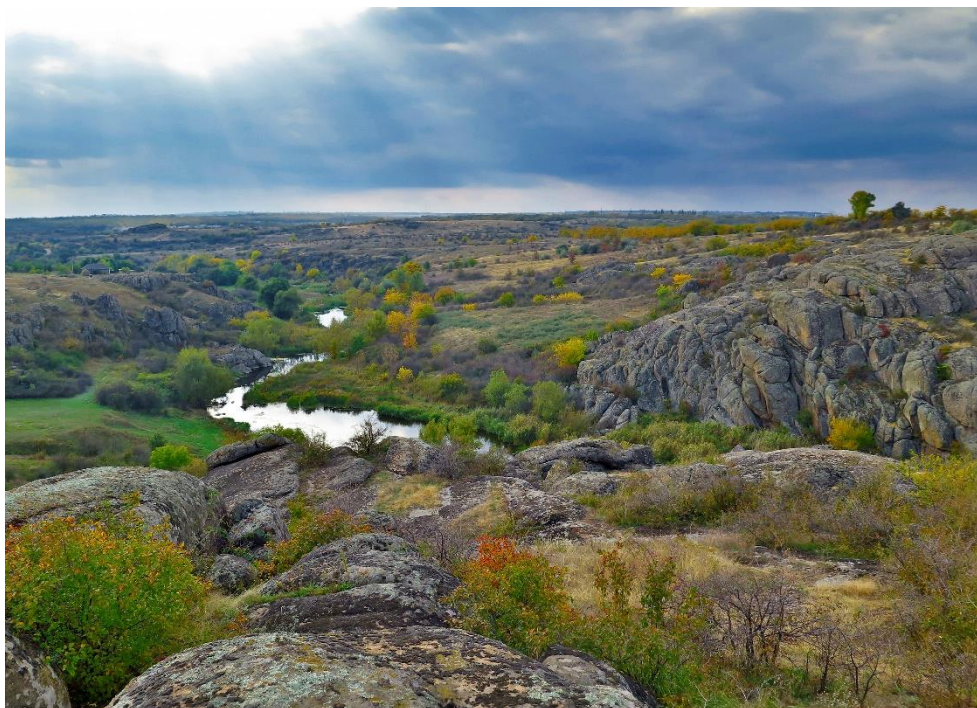
Територія парку «Бузький Гард» тісно пов'язана з історією останнього в Європі світського лицарського ордена – війська Запорізького Низового і його держави Запорізької Січі. Біля злиття Великого Ташлика з Бугом, на острові знаходився Гард – адміністративний центр Буго-Гардової паланки, найбільшої за розмірами серед восьми територіальних одиниць Запорізької республіки.

Не менш відомим у ті часи було урочище Протич з козацькою святиною Протичанською скелею. Пороги, що до нашого часу збереглися на Південному Бузі, мають місцеву назву брояки. З ними, як і з багатьма островами та скелями, пов'язана велика кількість запорізько-гайдамацьких легенд і переказів, які зберігають пам'ять про козацьку старовину і бувальщини. Про минуле говорять їхні назви: Запорізька брояка, острів козака Мамає, скелі Турецький стіл і Пугач, Гайдамацька балка та інші. На

території НПП «Бузький Гард» знаходяться історичні архітектурні пам'ятки XIX сторіччя: Мигійська ГЕС (великий млин Скаржинських), арковий місток малого млина Скаржинських, будівлі Мигійського аграрного коледжу (старі корпуси), родовий будинок Скаржинських в с.Трикрата. Серед наймальовничіших місць парку - урочища Гард та Протич, Мигіївський каньйон, гирло річки Велика Корабельна, Арбузинський, Актовський та Петропавлівський гранітні масиви з каньйонами посеред степу. Цікавими об'єктами відвідування є також незвичайна степова колонія сірих чапель, урочище «Лабіринт» з віковими дубами тощо.

Актівський каньйон — провал серед голого степу, гранична прірва в кристалічному щиті. Розташований на річці Мертвоводі, поблизу села Актового, є частиною природного парку «Бузький Гард», входить до списку семи природних чудес України і вважається однією з найстаріших європейських ділянок суші. Актовський каньйон – єдиний у Європі має подібні до знаменитих каньйонів у Північній Америці геолого-ландшафтні показники. Глибина українського каньйону сягає близько 50 метрів, а його площа – 250 гектарів.

У самому Актовому часто зупиняються туристи, аби подивитись на каньйон. Скелі у самому селі є найпопулярнішими серед мандрівників. Далі скелі стають крутішими та неприступнішими – саме вони користуються популярністю у альпіністів та фотографів. Відвідати Актівський каньйон найкраще у теплу пору року – весною або ж літом, коли дні стають довшими та теплішими. Через складний рельєф місцевості туристам не вдається сплавитися по річці Мертвовод, але тутешні місця полюбилися скалолазам. Долина цікава для любителів старовини і тих, хто захоплюється езотерикою. Адже каньйон був сакральним центром Скіфії, де у давнину люди проводили ритуали і молилися своїм богам. Припускають, що саме через цей ритуал ріка отримала таку назву.

Арбузинський каньйон – каньйон в межах Вознесенського району, біля с.Трикрата, на річці Арбузинка. Входить до складу НПП «Бузький Гард». Через те, що Арбузинський каньйон розташований поруч з Актівським каньйоном, часто називають Малим Актівським каньйоном.

Проте ландшафт Арбузинського каньйону відрізняється від Актівського відсутністю гострих скал, адже тут є лише великі строкаті валуни.

РЛП «Гранітно-степове Побужжя» - охоплює річкову долину Південного Бугу і каньйоноподібні долини його приток – Великої Корабельної, Бакшали, Мертвоводу. Простягається на 70 км від південної частини Первомайська до смт Олександрівка Вознесенського району. Розташований у межах природного комплексу Гранітно-степове Побужжя, який є однією з найдавніших ділянок суші Євразії, яка не була покрита морем протягом 60 мільйонів років. Входить до переліку семи чудес України.

На території парку є одна з кращих у Європі трас для водного слалому, де проходять всеукраїнські змагання на каное та байдарках. Стрімкі скелі, які утворюють каньйони по берегах річок сягають висоти до 50 метрів і є чудовим місцем для тренувань альпіністів. Каньйони знаходяться біля с. Куріпчино, м. Южноукраїнськ, гирла річки Велика Корабельна (Іванівський міст) по руслу Південного Бугу та с. Актово і с. Петропавлівка по руслу Мертвовода.

Багато хто вважає, що в селах немає нічого цікавого, проте село Трикрати спростовує це твердження. Тут відмінна природа і чисте повітря. Ще в Трикратах розташоване родове помістя козацького роду Скаржинських. Садиба була побудована в 18 столітті. Першим її господарем був герой російсько-турецької війни П. Скаржинський. Маєток зберігся у відмінному стані. Над головним входом до будинку можна побачити

родовий герб сімейства. В архітектурі будівлі все продумано до дрібниць, як будь-яка старовинна споруда, має чимало містичних легенд. Місцеві жителі із задоволенням розкажуть вам декілька цікавих історій.

Один із нащадків Скаржинських був талановитим садівником. Він розбив навколо садиби дуже гарний парк. Скаржинський облагороджував не тільки свою садибу, але й все село – був висаджений ліс, розбито кілька ставків та гребель. У цих місцях чарівно красива природа, у лісі зустрічаються різні тварини. Проте найголовнішою гордістю Скаржинського вважали ліс-лабіринт.

Серед спекотного і посушливого степу півдня України справжньою оазою для мандрівника є **Трикратський ліс**. Розташований він на Миколаївщині, біля села Трикрата і впадіння р. Арбузинки у р. Мертвовод, входить до національного природного парку «Бузький Гард». Ліс закладено 1819 року графом Віктором Скаржинським. Спочатку його задумували як парк, але з часом насадження збільшувалися та розвивалися, і з'явився повноцінний ліс зі своєю цікавою історією та мальовничими краєвидами. Є тут і могутні дуби, яким більше 200 років, і озеро, повне риби, і бізони, і навіть невелика популяція лелек. Та найбільше Трикратський ліс славиться своїми звивистими стежками та безліччю невеликих мостів через річку Арбузинка. За це він отримав назву «Лабіринт». Трикратський ліс включає в себе 2 заповідні урочища: «Лабіринт» і «Василева Пасіка». Через Трикратський ліс (заповідне урочище «Лабіринт») протікає річка Арбузинка.

Заповідне урочище «**Лабіринт**» складається з двох частин: лісу Скаржинського та лабіринту Актівського каньйону. Унікальний природний комплекс – це неповторна лісова та водна екосистема у поєднанні з комплексом великих скель та гранітних валунів.

До Трикратського лісу примикає величними своїми скелями каньйон р. Мертвовод – красиве й зручне місце для тренувань альпіністів.

Заповідне урочище «**Василева Пасіка**» це зелене царство сосен, кленів, горіхів і дубів із дзеркалами ставків і маленьких озер. У самому центрі урочища знаходиться ставок – улюблене місце гніздування водоплаваючих птахів, трапляються виводки лебедів, диких качок, гусей. А рідкісна колонія сірих чапель знаходиться під охороною держави та має орнітологічне значення. По берегах невеликого струмка, серед вікових насаджень та заростей чагарників часто трапляються мальовничі нагромадження скель з унікальною гранітною флорою. На узліссях збереглися залишки цілинного степу.

Завдяки визначеним ресурсам туристична сфера Олександрівської ОТГ має реальні перспективи розвитку та можливість створення сучасних об'єктів туристичної інфраструктури в межах територій з високою концентрацією природних та історико-культурних туристичних і рекреаційних ресурсів.

Природно-заповідний фонд

У наш час території набувають охоронного статусу переважно для збереження рідкісних та зникаючих видів рослин і тварин, рідкісних рослинних угруповань та екосистем. Незважаючи на те, що в ХХ сторіччі виникли й інші механізми охорони природи – червоні книги, плани дій по збереженню окремих видів, екологічна мережа та багато іншого, природно-заповідні території лишаються головним і найбільш ефективним інструментом збереження біоти.

Незважаючи на довгу історію створення сучасної мережі ПЗФ, її розвиток ще далеко не завершено, функціонування заповідних територій зіштовхується з багатьма проблемами і потребує докорінного вдосконалення. По-перше, загальна площа природно-заповідного фонду регіону складає незначний відсоток його території. По-друге, інформація щодо багатьох об'єктів ПЗФ дуже застаріла та неповна. Для деяких об'єктів навіть відсутні відомості про їх точне розташування. По-третє, більшість територій ПЗФ взагалі не відображено у державному земельному кадастрі, тобто з точки зору земельних відносин, вони не існують. Важливою проблемою також є те, що населення, як правило, не має доступної інформації щодо територій та об'єктів природно-заповідного фонду, і не розуміє з якою метою вони створюються. Широко поширене хибне уявлення, що території ПЗФ цілком заборонені для відвідування та будь-якої діяльності, нерідко стають причиною опору місцевого населення заповіданню виявлених цінних природних територій. Особливо ці проблеми загострилися в умовах приватизації землі, і ймовірно стануть ще гострішими, коли земля стане ринковим товаром. Нажаль, держава не має відповідних механізмів для ефективного розвитку природно-заповідного фонду України в умовах ринкових відносин, і, більше того, не розвиває їх належним чином.

Як відомо, ПЗФ включає ділянки й окремі об'єкти, що «мають особливу природоохоронну, наукову, естетичну, рекреаційну та іншу цінність і виділені з метою збереження природної різноманітності ландшафтів, генофонду тваринного та рослинного світу, підтримання загального екологічного балансу, забезпечення фонового моніторингу» довкілля. Згідно із Законом України «Про природно-заповідний фонд України» ПЗФ включає такі категорії, як заказники, національні природні парки, регіональні ландшафтні парки, біосферні резервати, природні заповідники, заповідні урочища, пам'ятки природи, парки – пам'ятки садово-паркового мистецтва, ботанічні сади, дендрологічні парки, зоологічні парки. Всі об'єкти ПЗФ, за винятком заповідників, є складовими рекреаційного потенціалу території, на яких встановлюється диференційований режим щодо їх використання згідно з функціональним зонуванням.

За даними Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України, у Вознесенському районі розташовано 23 об'єкта природно – заповідного фонду, загальною площею 35,9 тис. га, на які розповсюджуються особливі вимоги стосовно їх збереження та обмеження щодо їх використання.

Перелік об'єктів ПЗФ, що розташовані на території Олександрівської ОТГ, наведені в таблиці 2.11.3.

Таблиця 2.12.3.

Території та об'єкти природно-заповідного фонду Олександрівської ОТГ

№ з/п	Назва об'єкта ПЗФ	Категорія, статус	Площа, га	Адміністративне розташування та місцезнаходження об'єкта ПЗФ	Назва підприємства, організації, установи-землекористувача (землевласника) у віданні якого знаходиться об'єкт ПЗФ	Законодавчий акт, яким створено (оголошено) даний об'єкт ПЗФ
1	НПП «Бузький Гард»	Загальнодержавного значення	6138,13	Кривоозерський, Первомайський, Арбузинський, Вознесенський, Доманівський, Братський р-ни	Міністерство екології та природних ресурсів	Указ Президента України від 30.04.09 № 279/2009
2	НПП «Активський каньйон»	Національного значення	250	Вознесенський р-н	НПП «Бузький гард»	
3	РЛП «Гранітно-степове Побужжя»	Національного значення	7394,30	Врадіївський, Кривоозерський, Первомайський, Арбузинський, Вознесенський, Доманівський, Братський р-ни	Грушівська, Мигійська, Романо-Балківська, Кумарівська, Кам'яномостівська, Владіївська, Кумарівська, Березківська, Семенівська, Іванівська, Костянтинівська, Богданівська, Прибузька, Трикратська, Петропавловська сільради, Южноукраїнська міська рада, ДП «Врадіївське лісове господарство», ДП «Вознесенське лісове господарство», ДП «Веселинівське лісове	Рішення облради №10 від 06.07.06; №3 від 27.05.05; №5 від 23.12.99; №7 від 25.10.96; №10 від 28.04.95; №27 від 18.03.94.

					господарство», Южноукраїнська АЕС та ін.	
4	Заповідне урочище «Трикратський ліс»	Місцевого значення	499,0*	Вознесеньський р-н	РЛП «Гранітно-степове Побужжя»	Рішення Миколаївської обласної ради від 23.12.1999 року № 5 "Про розширення регіонального ландшафтного парку «Гранітно- степове Побужжя»
5	Заповідне урочище «Лабіринт»	Місцевого значення	247,0	Вознесеньський р-н	ДП «Вознесеньське ЛГ» 26.12.2008	№448 від 23.10.84
6	Заповідне урочище «Василева пасіка»	Місцевого значення	252,0	Вознесеньський р-н	ДП «Вознесеньське ЛГ» 26.12.2008	№448 від 23.10.84
7	Геологічна пам'ятка природи Актове (заказник)	Місцевого значення	1000	Вознесеньський, Братський р-ни	РЛП «Гранітно-степове Побужжя»	Рішення Миколаївської обласної ради від 23.12.1999 року № 5 "Про розширення регіонального ландшафтного парку «Гранітно- степове Побужжя»
8	Геологічна пам'ятка природи «Виступи	Місцевого значення	5	Вознесеньський р-н	НПП «Бузький гард»	№ 391 від 21.07.1972 Рішенням Миколаївського

	граніту» в с. Актове на річці Арбузинка					облвиконкому від 23.10.1984 року № 448 скасування статусу та включення до складу НПП «Бузький гард»
9	Геологічна пам'ятка природи «Виступи граніту» в с. Актове на річці Мертвовод	Місцевого значення	5	Вознесенський р-н	НПП «Бузький гард»	№ 391 від 21.07.1972 Рішенням Миколаївського облвиконкому від 23.10.1984 року № 448 скасування статусу та включення до складу НПП «Бузький гард»
10	Іхтіологічний заказник «Олександрівський»	Місцевого значення	62,50	Вознесенський р-н	Миколаївська обласна держрибінспекція з 1992 року	№448 від 23.10.84
11	Гідрологічна пам'ятка природи «Джерело» (Олександрівка)	Місцевого значення	0,01	Вознесенський р-н	Олександрівська селищна рада з 2009 р.	№448 від 23.10.84

Примітка: * - з врахуванням площ заповідних урочищ: «Лабіринт» (247 га) і «Василева Пасіка» (252 га).

- ділянка регіональної автомобільної дороги Р-75 /Олександрівка – Первомайськ – Балта – пункт пропуску "Тимково"/;
- ділянка залізничної магістральної лінії - /Колосівка – Помічна/ Знам'янської дирекції Одеської залізниці.

Мережу доповнюють місцеві автодороги загального користування.

Територія громади розташована на відстані 106 км по автодорогам загального користування від обласного центру м. Миколаїв.

Найближчий аеропорт - міжнародний аеропорт «Миколаїв» - 106 км по автодорогах загального користування державного значення, найближча залізнична станція – ст. «Трикратне» знаходиться в межах ОТГ.

Серед важливих впливових факторів транспортної мережі території ОТГ є такі:

- наявність єдиного мостового переходу через р. Південний Буг на майже 65-кілометровому відрізку мережі;
- ускладнені зв'язки між двома частинами території, яку розділяє залізнична лінія з розмірами руху близько 100 поїздів за середню добу в обох напрямках;
- замала пропускна спроможність автодоріг.

Автомобільні дороги

Основою архітектурно-планувального каркасу території Олександрівської ОТГ складають національна автодорога державного значення **Н-24** /Благовіщенське-Миколаїв/ та обласна автодорога **О-150514** /Братське-Вознесенськ/, які замикають на собі мережу інших автодоріг місцевого значення. В смт Олександрівка до національної автодороги примикає регіональна автодорога державного значення **Р-75** /Олександрівка-Первомайськ-Балта- п.п.Тимково з мостом через р. Південний Буг.

Таблиця 2.12.1.

Характеристика автомобільних доріг Олександрівської ОТГ на 01.01.2020 р.

Індекс	Назва	Протяж-ність в межах ОТГ, км	Кате-горія	Тип покриття, км	Середньодобова інтенсивність руху авт, добу
Автодороги державного значення					
Н-24	/Благовіщенське – Миколаїв (через Вознесенськ)/	11,72	ІІ,ІІІ	асфальтобетон	8371*
Р-75	/Олександрівка – Первомайськ – Балта – пункт пропуску "Тимково"/	1,99			
	Всього по дорогах державного значення	13,71			
Автодороги місцевого значення - обласні					
О -150101	Арбузинка-заліз.,ст..Трикратне	5,09	ІУ	Чорне шосе	До 500 машин за добу
О -150514	Братське-Вознесенськ	15,98	ІУ	Асфальтно бетонне 16 км, Чорне шосе- 6,2 км	До 500 машин за добу

О -150702	/Братське- Вознесенськ/- Таборівка	1,16	ІУ	Чорне шосе 1,3 км, біле шосе -0,8 км, бруківка - 1,9 км	До 500 машин за добу
О -150704	/Братське- Вознесенськ/- Воронівка	3,96	ІУ	Чорне шосе	До 500 машин за добу
О -150706	Олександрівка- Трикрати-Актове	16,21	ІУ	Асфальтно бетонне -6,9 км, Чорне шосе-0,2км, біле шосе - 3,9км, бруківка- 6,0км	До 500 машин за добу
Всього по автодорогах місцевого значення		42,40			
Всього по автодорогах Олександрівської ОТГ		56,11			

* за результатами виміру обсягів руху 2017 року

У південній частині території ОТГ проходить ділянка регіональної автомобільної дороги державного значення /**Р-55/** Одеса-Новий Буг. Довжина ділянки складає близько трьох кілометрів, проходить дотично до території ОТГ, не має підключень місцевої мережі в межах громади. Автодорога нанесена на схему, але не враховувалась в розрахунку щільності.

Всі населені пункти забезпечені під'їзними дорогами з твердим покриттям.

Класифікація державних автодоріг відповідає «Переліку автомобільних доріг загального користування державного значення» (Постанова КМ України №55 від 30.01.2019).

Перелік місцевих автодоріг наведено відповідно до титульного списку автомобільних доріг загального користування наданих Службою автомобільних доріг ОДА та РДА станом на 01.01.2020рр.

Найбільш навантаженими є державні автодороги, що забезпечують міжобласні перевезення. Навколо головної ланки державних автошляхів сформована мережа автошляхів місцевого значення, які забезпечують виїзд з населених пунктів на магістральні автошляхи та під'їзд до залізничних станцій. По місцевій мережі автошляхів здійснюються транспортні зв'язки сільських населених пунктів з адміністративним центром ОТГ.

У цілому структура автодорожньої мережі має складнощі в забезпеченні транспортних зв'язків в межах громади, а саме з центром ОТГ смт Олександрівка. Технічні параметри доріг не відповідають інтенсивності руху, особливо на автодорогах **Н-24** та **О-150514**. Покриття більшості автодоріг знаходиться в незадовільному стані і потребує капітального ремонту.

Транспортна мережа ОТГ має значну нерівномірність транспортних потоків як за величиною так і за напрямками. Особливо піки навантажень спостерігаються в періоди відпусток, збору та вивезення сільськогосподарської продукції.

Загальна довжина автодоріг Олександрівської ОТГ становить – 56,11 км, 100% з твердим покриттям. Довжина автодоріг державного значення в межах ОТГ -13,71 км (національна та регіональна), місцевого значення - 56,11 км, (обласні).

Щільність автомобільних доріг загального користування з твердим покриттям Олександрівської ОТГ складає 195 км/тис.км² (при площі території – 288,5 км²), що співпадає з показниками щільності автомобільних доріг по Миколаївській області (195 км/тис.км² на 2013 р.), по Україні - 275 км/тис.км².

На автомобільних дорогах Олександрівської ОТГ розташовано 5 мостових споруд, в т.ч. – 1 на автодорозі державного значення. Всі споруди на автодорогах місцевого значення знаходяться в обмежено-працездатному стані і потребують реконструкції. Перелік мостових споруд наведено у таблиці 2.12.2.

Таблиця 2.12.2.

Характеристика мостових споруд

Найменування автомобільної дороги	Індекс	Вид споруди, перешкоди	Місце розташування, найближчий населений пункт	Тип конструкції, ширина/довжина, м	Технічний стан
Автомобільні дороги державного значення					
/Благовіщенське – Миколаїв (через Вознесенськ)	Н-24	струмок	км 124+893	залізо-бетон 9,0 / 6,0	працездатний
Автомобільні дороги місцевого значення					
Арбузинка-заліз.,ст..Трикратне, км.18.106-км23,589	О-150101	р.Арбузинка	с. Веселий Роздол	залізо-бетон 8,0 / 18,0	обмежена працездатність
Братське-Вознесенськ	О-150514	р.Мертвовод	с.Трикрати	залізо-бетон 18,0 / 17,0	обмежена працездатність
Вознесенськ-Таборівка	О-150702	р.Мертвовод	с.Таборівка	залізо-бетон 8,0 / 76,0	обмежена працездатність
Олександрівка-Трикрати-Актове	О-150706	суходіл	с.Трикратне	залізо-бетон 8,1 / 5,0	обмежена працездатність
		суходіл	с.Трикрати	залізо-бетон 8,5 6,0	обмежена працездатність
		р.Мертвовод	с.Актове	залізо-бетон 8,0 46,0	обмежена працездатність

Залізничний транспорт

Меридіально територію Олександрівської ОТГ перетинає магістральна залізнична лінія /Колосівка-Помічна/ Знам'янської дирекції Одеської залізниці з рухом вантажних та пасажирських поїздів. Протяжність дільниці в межах ОТГ – 15,56 км.

Дільниця є частиною потужного магістрального напрямку, який відповідно до Програми створення та функціонування національної мережі міжнародних транспортних коридорів в Україні, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 20 березня 1998 р. за № 346, включено до міжнародного залізничного коридору ЧЕС /Рені - Ізмаїл - Одеса - Колосівка - Помічна - Знам'янка - Дніпропетровськ - Ясинувата - Квашино/.

Густота руху поїздів на дільниці становить 49 пар поїздів за добу, в т.ч. – 38 вантажних, 7 пасажирських та 4 приміських.

Безпосередньо в межах громади розташована проміжна станція "Трикратне" (4 класу). Дільниця електрифікована. Ділянка ст.Трикратне- ст.Олександрівка – одноколійна, ст.Трикратне – ст. Южноукраїнська – двоколійна.

Від станції відгалужуються 6 під'їзних колій загальною протяжністю 3,25км, в т.ч.:

- ПрАТ "Полтавське хлібоприймальне підприємство" – Трикратська дільниця (заготзерно) – 0,28км;
- ПрАТ "Полтавське хлібоприймальне підприємство" – Трикратська дільниця (комбікормовий завод) – 1,78км;
- ТОВ "Южно-Бугський кар'єр" – 0,38км;
- ПрАТ "Микитівський гранітний кар'єр" – 0,43км та 0,12км;
- Філія Вознесенський райавтодор ДП "Миколаївський облавтодор" ВАТ "ДАК Автомобільні дороги України" – 0,26км.

Під'їзна колія до Трикратненського гранітного кар'єру не діє, наразі розібрана.

Обсяг роботи на станції «Трикратне» за період 2019р. становив – 101,8 тис.т. вантажів за рік, у т.ч. – навантаження 96,6 та вивантаження 5,2.

Звітні дані щодо обсягів пасажирських перевезень по станції – відсутні.

На території ОТГ в північній частині розташована пасажирська платформа «113 км». Характеристика платформи – не надана. В с.Трикратне знаходиться регульований залізничний переїзд на перетині залізничної лінії з обласною дорогою О-150706 /Олександрівка – Трикратне – Актове/, через який здійснюються зв'язки всіх населених пунктів ОТГ з адміністративним центром громади. Це викликає певні труднощі з огляду на значні розміри руху поїздів.

У південній частині ОТГ існує під'їзна колія до територій піщаного та щебеневого кар'єрів. Під'їзна колія обслуговується залізничною станцією Олександрівка, яка розташована поза межами території Олександрівської громади. Характеристика під'їзної колії не надана.

Щільність магістральної залізничної мережі по Олександрівській ОТГ дорівнює 54,0 км на тис.км².

Автомобільний транспорт

Автомобільним транспортом виконуються вантажні та пасажирські перевезення Олександрівської громади.

Перевезення пасажирів в приміському та міжміському сполученнях здійснюються від автостанції, що розташована в м.Вознесенську.

Безпосередньо територія громади обслуговується 5-ма автобусними маршрутами (15 рейсів). Всі маршрути формуються в м.Вознесенську, перевізник Вознесенськавтотранс. Суттєвим недоліком є відсутність прямих маршрутів, які з'єднують центр громади сел. Олександрівку з населеними пунктами громади. Перелік маршрутів ОТГ наведено нижче.

Таблиця 2.12.3.

Перелік автобусних маршрутів Олександрівської ОТГ

№ маршруту	Найменування маршруту (кінцевих пунктів)	Траса слідування (найменування зупинок)	Довжина маршруту, км	Кількість оборотних рейсів за добу (розклад руху)	Тривалість оборотного рейсу, хвил.	Кількість рухомого складу на маршруті
345	Вознесенськ - Олександрівка	Вознесенськ, Олександрівка	15	6	50	3

345	Вознесенськ - Трикратне	Вознесенськ, Олександрівка, Трикратне	20	2	60	1
356	Вознесенськ-Актове	Вознесенськ, Трикрати, Актове	22	2	1 год. 30 хв	1
345	Вознесенськ - Трикрати	Вознесенськ, Трикрати	18	2		1
336	Вознесенськ - Воронівка	Вознесенськ, Воронівка	15	3		

Перелік населених пунктів, які мають зупинки міжміського автобусного сполучення - смт Олександрівка, с. Воронівка, с. Трикрати.

Автобусні маршрути, які обслуговують с. Веселий Роздол в складі вихідних даних не надавались.

Рухомий склад обслуговується поза межами громади.

Окрім громадського транспорту перевезення пасажирів виконуються приватним легковим транспортом, який є альтернативним та більш комфортним видом транспорту для поїздок і частка якого буде постійно зростати від показника загального об'єму перевезень пасажирів.

За відсутністю інформації щодо обсягів та структури автомобільного парку Олександрівської ОТГ – розрахунок проведено згідно показників Схеми планування території Миколаївської області з урахуванням зростання за період 2011-2020 роки.

Існуючий рівень забезпеченості автотранспортом для Олександрівської ОТГ прийнято – 232 авт. на 1000 мешк (із розрахунку 9782 населення), в т.ч. по видах:

- вантажні автомобілі – 44 од.;
- автобуси – 3од.;
- легковий автотранспорт- 185 од.

Рівень забезпеченості індивідуальним легковим автотранспортом - 175 од. на 1000 мешканців.

Таблиця 2.12.4.

Структура парку автомобільного транспорту Олександрівської ОТГ

№	Види транспорту	Рівень автомобілізації Од./1000 мешканців	Кількість автомобілів – од.
1	Вантажні	44	430
2	Легкові	185	1809
3	Автобуси та мікроавтобуси	3	30
	Всього автомобілів	232	2269

Існуюча потреба в забезпеченні потужностями об'єктів технічного обслуговування автотранспорту становить (з урахуванням транзитного транспорту, $2269 \cdot 1,2 = 2720$ од.) становить:

- станції технічного обслуговування - 14 постів (при нормі обслуговування 200 автомобілів на 1 пост - 200).
- автозаправні станції – 5 паливно-роздавальних колонок (із розрахунку 600 автомобілів на 1 паливно-роздавальну колонку на добу).

Для обслуговування автомобілів в межах території Олександрівської громади функціонує 1 АЗС (ТОВ «ВЛАД») загальною кількістю 4 колонки за адресою смт Олександрівка, вул. Генерал Подзігуна . Стан комплексу – задовільний.

Підприємства для обслуговування автомобільного транспорту – станції технічного обслуговування (СТО), та АТП в межах території громади – відсутні.

2.13. Забезпеченість території інженерною інфраструктурою

2.13.1. Водопостачання

На час складання проєкту централізованим водопостачанням забезпечена лише частина населених пунктів Олександрівської ОТГ. Зокрема централізоване водопостачання діє в смт Олександрівка, селах Трикрати, Воронівка, Трикратне і Актове. Серед населених пунктів з централізованим водопостачанням на 100 відсотків не забезпечений жодний населений пункт. Найвищим є рівень забезпеченості централізованим водопостачанням села Трикрати – 80% житлового фонду і 100% об'єктів соціальної інфраструктури.

В тих населених пунктах де відсутні централізовані водопроводи для господарсько-питного водопостачання населення використовуються шахтні колодязі та індивідуальні свердловини, розташовані переважно на присадибних ділянках.

Основними джерелами централізованого господарсько-питного водопостачання споживачів громади є підземні водоносні горизонти, які експлуатуються артезіанськими свердловинами. Гідрогеологічні умови Миколаївської області, зокрема території населених пунктів Олександрівської громади дозволяють вирішувати питання питного водопостачання за рахунок підземних вод.

Добовий водовідбір води з підземних водоносних горизонтів на потреби централізованого водопостачання населених пунктів громади складає **0,160** тис. м³/добу.

Проблеми водопостачання:

- у частини населених пунктів відсутнє централізоване водопостачання;
- діючі місцеві водопроводи забезпечують водою частину споживачів;
- у шахтних колодязях питна вода, якою користуються жителі сіл, як правило, не відповідає санітарним нормам;
- низький технічний стан водопровідних мереж та споруд, зношення основних фондів яких значний (до 70%) і які потребують капітального ремонту.

Характеристика існуючих систем водопостачання населених пунктів громади наведена в таблиці 2.13.1.1.

Таблиця 2.13.1.1

Характеристика систем централізованого водопостачання населених пунктів Олександрівської ОТГ

№ п/п	Назва населених пунктів	Наявність централізованої системи водопостачання	Рівень забезпечення централізованим водопостачанням, %		Тип джерела водопостачання	Кількість джерел,			Водовідбір, м3/добу	Якісна характеристика води (відповідність санітарним нормам)	Технічний стан водопровідних мереж та споруд (% зносу осн. фондів)	Відпущено води, тис. м3		
			Житлового фонду	Об'єктів соціальної сфери		що експлуатуються	резервних	що підлягають ліквідації				Населенню	Комунально-побутові потреби	Виробництво
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	смт Олександрівка	Наявна	70	100	арт. свердловина	6	-	-	90	відповідає	60%	36,0	20,0	100,0
2	с.Трикратне	Наявна	70	100	арт. свердловина	-	-	-	-		70%	9,0	5,0	60,0
3	с.Веселий Роздол	Відсутня	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	с.Трикрати	Наявна	80	100	арт. свердловина	2	-	-	50	відповідає	45%	24,0	10,0	20,0
5	с.Воронівка	Наявна	50	100	арт. свердловина	1	-	-	15	відповідає	30%	13,0	5,0	50,0
6	с.Актове	Наявна	20	50	арт. свердловина	1	-	-	5	відповідає	70%	-	-	-

7	с.Зоря	Відсутня	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8	с.Вільний Яр	Відсутня	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Всього по ОТГ						10	-	-	160			82,0	40,0	230,0

2.13.2. Водовідведення

Система централізованого каналізування діє лише у трьох населених пунктах, у смт. Олександрівка, с. Трикрати і с. Воронівка. До неї підключені споживачі води як централізованих так і індивідуальних систем водопостачання. Очисні споруди відсутні. Стічна вода відводиться без очищення.

Населення житлової забудови в яких відсутня каналізація користуються дворовими вбиральнями, а частина з водопроводом уведеним у будинки – вигрібними ямами та індивідуальними очисними спорудами.

Проблеми водовідведення у громаді:

- у більшості населених пунктах відсутнє централізоване водовідведення;
- відсутнє очищення стічних вод централізованих систем каналізування;
- значний відсоток зношення основних фондів каналізаційних систем (50 – 80%);
- значна частина діючих вигрібних ям не герметичні, що призводить до забруднення ґрунту і ґрунтових вод;

Характеристика існуючих систем водовідведення населених пунктів громади наведена в таблиці 2.13.2.1.

Таблиця 2.13.2.1

Характеристика систем централізованого каналізування населених пунктів Олександрівської ОТГ

№ п/п	Назва населених пунктів	Наявність централізованої системи каналізації	Рівень забезпечення централізованою каналізацією, %		Місце розташування очисних споруд	Тип очисних споруд	Об'єми скидання стічних вод, м3/добу	Місце скидання очищених стічних вод	Кількість стоків, що надходять на оборотне водопостачання, м3/добу	Технічний стан каналізаційних мереж і споруд (% зносу основних фондів)
			Житлового фонду	Об'єктів соціальної сфери						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	смт Олександрівка	Наявна	20	90	відсутні	-	70	-	-	80
2	с. Трикратне	Відсутня	-	-	-	-	-	-	-	-
3	с. Веселий Роздол	Відсутня	-	-	-	-	-	-	-	-
4	с. Трикрати	Наявна	30	80	відсутні	-	30	-	-	70
5	с. Воронівка	Наявна	5	10	відсутні	-	3	-	-	50
6	с. Актове	Відсутня	-	-	-	-	-	-	-	-
7	с. Зоря	Відсутня	-	-	-	-	-	-	-	-
8	с. Вільний Яр	Відсутня	-	-	-	-	-	-	-	-
	Всього по ОТГ						103			

2.13.3. Електропостачання

Населені пункти Олександрівської ОТГ забезпечуються електроенергією від повітряних та кабельних електричних мереж напругою 35 кВ та 10 кВ. Територією громади проходять також повітряні лінії електропередач напругою 330 кВ і 154 кВ.

Існуючі електричні мережі забезпечують потреби споживачів на сьогоднішній день, але потребують реконструкції на перспективу. Крім того не всі споживачі I та II категорії надійності електропостачання мають відповідну для цієї категорії споживачів схему аварійного резервування. Інформація щодо річного споживання електроенергії в цілому по громаді відсутня.

2.13.4. Телефонізація

Система телефонізації Олександрівської ОТГ охоплює майже всі населені пункти. У деяких населених пунктах стаціонарні телефони мають лише окремі мешканці. Загальна ємність АТС перевищує кількість наявних телефонів. Телефонна мережа передбачається кабельною в телефонній каналізації по одноступеневій шафовій системі. Також на території Олександрівської ОТГ діють оператор зв'язку «МТС», (UMC/КИЇВСТАР/Life/мобі) та CDMA "Інтертелеком".

2.13.5. Теплопостачання

У населених пунктах Олександрівської ОТГ відсутні централізовані системи теплопостачання від централізованих котелень. Від місцевих котелень теплопостачанням забезпечуються тільки об'єкти соціально-культурної та виробничої сфери, решта житлової забудови населених пунктів використовують автономні системи опалення з місцевими та індивідуальними котлами.

Останні роки в населених пунктах спостерігається тенденція відмови споживачів від послуг централізованого теплопостачання. Збільшується кількість об'єктів з індивідуальним опаленням. З огляду на це містобудівною документацією не передбачається будівництва нових об'єктів централізованого теплопостачання.

2.13.6. Газопостачання

Газопостачання споживачів Олександрівської ОТГ здійснюється природним газом. На території громади діє розвинута система мереж газопостачання. Джерелом газопостачання є ГРС «Вознесенське». Забезпечення газом споживачів здійснюється мережами високого, середнього та низького тисків. Характеристики розподільчої системи газопостачання наведені у таблиці 2.13.6.1

Таблиця 2.13.6.1

Характеристика системи газопостачання Олександрівської ОТГ

Населений пункт	Газопостачання, тис.м3/рік			Кількість ГРП (ШРП)	Джерело газопостачання
	Населення	Комунальні потреби	Промисловість		
с/мт Олександрівка	1 715,300	82,660	-	4 (1)	ГРС Вознесенське
с. Трикратне	159,100	8,700	65,200	1 (2)	ГРС Вознесенське
с. Веселий Роздол	-	-	-	-	-
с. Трикрати	201,400	67,600	-	0 (3)	ГРС Вознесенське
с. Воронівка	150,600	46,200	-	0 (1)	ГРС Вознесенське
с. Актове	-	-	-	-	-
с. Зоря	-	-	-	-	-
с. Вільний Яр	-	-	-	-	-
Разом по ОТГ	2 226,400	205,160	65,200	5 (7)	

3. ПЕРСПЕКТИВИ МІСТОБУДІВНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЇ ГРОМАДИ

3.1. Стратегія розвитку громади

Державна регіональна політика є важливим елементом політики держави, спрямованої на посилення конкурентоспроможності економіки, підвищення рівня добробуту населення та сприяння інтегрованості її простору.

Метою розвитку території є, використовуючи сильні сторони і можливості, сприяти збереженню та відродженню існуючих підприємств, розвитку малого та середнього бізнесу, що дасть нові робочі місця, розширити базу оподаткування та наповнити бюджет і, як наслідок, дозволить вдосконалити систему освіти, охорони здоров'я, культури, соціального захисту, підвищити якісний рівень життя людей, покращити екологічний стан території.

Аналіз Схеми планування території Миколаївської області

Схема планування території Миколаївської області (внесення змін) виконана ДП Українським державним науково-дослідним інститутом проектування міст «Діпромисто» імені Ю.М. Білокопя у 2017 році.

Схемою визначено пріоритетні напрями розвитку господарства Миколаївської області:

- а) комплексне оновлення виробництва на сучасній науково-технологічній основі:
 - здійснення переходу на енергозберігаючі та ресурсозберігаючі технології, насамперед в машинобудуванні, електроенергетиці, харчовій промисловості, на транспорті, які є найбільшими споживачами енергоресурсів;
 - підвищення конкурентоспроможності виробництва і відповідно покращення результативності та структури експортного потенціалу області;
- б) створення сучасної виробничої, транспортної та фінансової інфраструктури – як основи перспективного розвитку господарства Миколаївської області;
- в) посилення соціальної спрямованості економічного зростання, як стратегічної мети трансформаційних процесів в регіоні;
- г) зменшення існуючих територіальних диспропорцій у рівні соціально-економічного розвитку Миколаївської області. Як показало проведене дослідження, більшість малих міст та сільських районів відзначаються низьким та дуже низьким рівнем соціально-економічного розвитку.

Відповідно до Схеми, становлення перспективної моделі господарства Миколаївської області мало б бути спрямованим на:

1. Ефективне використання існуючого природно-ресурсного потенціалу території області. Воно, зокрема, передбачає такі напрями:

- технічна модернізація матеріально-технічної бази та впровадження сучасних та безпечних технологічних процесів у харчовій промисловості, машинобудуванні, електроенергетиці, виробництві будівельних матеріалів, деревообробці, що повинно забезпечити високопродуктивну роботу галузей і, як результат, збалансований соціально-економічний розвиток регіону;
- відновлення на новій технічній базі центрів з видобування сировини та виробництва будівельних матеріалів, сільськогосподарської сировини тощо;

2. Покращення екологічної ситуації у регіоні, зокрема шляхом будівництва станцій та заводів з переробки твердих побутових відходів у найбільших господарських центрах Миколаївської області, впровадження на виробництві екофільних технологій тощо.

3. Максимальне використання сприятливого транспортно-географічного положення Миколаївської області та високої транзитивності її території. Зокрема, воно передбачає:

- певні заходи у контексті участі у будівництві та подальшому обслуговування системи автошляхів, що планується прокласти через територію Миколаївської області;

– використання переваг транзитного розміщення Миколаївщини з метою об'єднання економічних та інвестиційних ресурсів та міжнародної співпраці при розробці масштабних інноваційних проєктів та вирішенні соціально-економічних та екологічних проблем.

4. Зменшення територіальних диспропорцій у рівні соціально-економічного розвитку внутрішньо обласних регіонів шляхом:

– розбудови соціальної інфраструктури у сільській місцевості, особливо в периферійних зонах регіону, та комунальної інфраструктури у невеликих міських поселеннях;

– створення у перспективі спеціальних інноваційно-територіальних утворень в центральній та північній частині області, спрямованих на вирішення місцевих, міжрегіональних та міждержавних науково-технічних завдань і одночасно як інструменту соціально-економічного розвитку периферійних територій тощо.

Стратегія розвитку Миколаївської області на період до 2027 розроблялась спільними зусиллями представників місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування, бізнес-середовища, науковців та громадських організацій, за участю науковців Інституту державного управління Чорноморського національного університету імені Петра Могили, за підтримки експертів групи радників з впровадження державної регіональної політики Програми „U-LEAD з Європою”, регіонального координатора ПРООН з досягнення цілей сталого розвитку в Миколаївській області, міжнародного експерта JRC Єврокомісії.

Стратегічним баченням даної стратегії є: перетворення Миколаївщини на регіон, де є всі умови для комфортного та безпечного проживання і всебічного розвитку людини, досягнення сталого економічного зростання на основі інноваційної промисловості, розвинутого транспортно-логістичного комплексу, високоефективного сільського господарства, туристично-оздоровчого, продовольчого потенціалу.

Місія Миколаївської області – забезпечення економічного зростання та високої якості життя населення, формування конкурентоспроможного, соціально справедливого регіону з безпечним довкіллям.

Стратегічна ціль 1: Стійке економічне зростання багатогалузевої економіки

Операційні цілі:

1. Створення нових та модернізація існуючих підприємств реального сектору економіки;
2. Розвиток міжнародного співробітництва;
3. Створення умов для пріоритетного розвитку малого та середнього підприємництва;
4. Розвиток туристичної та курортної індустрії.

Стратегічна ціль 2: Висока якість життя людини

Операційні цілі:

1. Підготовка населення до життя та діяльності в умовах економіки, що змінюється;
2. Підвищення тривалості життя людини;
3. Забезпечення населення якісними послугами;
4. Розвиток культурного духовного середовища;

Стратегічна ціль 3: Збереження та розвиток територій

Операційні цілі:

1. Підсилення регіональної згуртованості та просторовий розвиток;
2. Збереження навколишнього природного середовища;
3. Підвищення рівня громадської безпеки.

Стратегічна ціль 4: Конкурентоспроможна економіка на основі інноваційного та високотехнологічного розвитку, зокрема високотехнологічного розвитку, зокрема у сферах, визначених смарт спеціалізацією

Операційні цілі:

1. Інноваційний розвиток економіки, зокрема у сферах визначених смарт-спеціалізацією;
2. Створення нових наукоємних виробництв та продуктів;
3. Забезпечення потреби у висококваліфікованих кадрах для розвитку інноваційних виробництв.

Стратегія розвитку Олександрівської селищної об'єднаної територіальної громади на 2017-2025 роки, розроблена в рамках програми «Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)», яка фінансується USAID, у 2017 році.

Стратегія Олександрівської ОТГ базується на чотирьох напрямках розвитку, які доповнюють один одного: суспільний, економічний, комунальне господарство та навколишнє середовище, публічне управління, просторове управління та партнерство.

Бачення: Олександрівська ОТГ – спокійна, безпечна та цілісна громада, яка забезпечує комфортні умови життя та відпочинку, що дають привабливі можливості для працевлаштування.

Відповідно до бачення визначено стратегічні та операційні цілі:

Стратегічна ціль 1. Створення сприятливих умов для економічного розвитку та інвестицій

Операційні цілі:

- Створення сприятливих умов розвитку малого та середнього бізнесу;
- Підтримка розвитку інноваційного сільського господарства, ефективної енергетики та туризму;
- Забезпечення привабливих умов обслуговування потенційного інвестора;
- Промоція громади та її ресурсів.

Стратегічна ціль 2. Покращення якості проживання та транспортного сполучення на території громади

Операційні цілі:

- Розвиток технічної інфраструктури (вода і каналізація, транспортна інфраструктура, сміття, освітлення) та охорона навколишнього середовища
- Розвиток суспільної інфраструктури (об'єкти освіти та культури, спорту і відпочинку, охорони здоров'я, соціальної сфери);
- Підвищення рівня громадської пожежної безпеки та правопорядку.

Стратегічна ціль 3. Забезпечення надання якісних послуг в сферах соціального забезпечення та охорони здоров'я, створення умов для умов розвитку особистості, внутрішньої інтеграції та відпочинку

Операційні цілі:

- Ефективне управління громадою (соцсфера, охорона порядку, пожежна...)
- Підвищення якості надання послуг в сфері соціального захисту та охорони здоров'я;
- Підвищення якості надання послуг в сфері культури, освіти та відпочинку;
- Активізація та внутрішня інтеграція громади.

3.2. Планувальна структура

Природно-ландшафтні передумови, мережа поселень, транспортні та інженерні комунікації дозволяють визначити основні елементи планувальної структури у вигляді планувальних вісей і центрів. Розробці планувальної структури громади передував аналіз природних умов і сформованої структури господарства та розселення.

Територія Олександрівської ОТГ межує з такими громадами: на півдні – з Вознесенською та Бузькою ОТГ, на заході – з Прибузькою ОТГ, на півночі – з Южноукраїнською та Арбузинською, зі сходу – з Братською та Єланецькою ОТГ Миколаївської області.

На території громади виділяються головні і другорядні основні планувальні елементи. Головні планувальні осі громади сформувалися вздовж транспортних та інженерних комунікацій, приурочених до місць розселення – національна автодорога

державного значення Н-24 /Благовіщенське-Миколаїв та обласна автодорога О-150514 /Братське-Вознесенськ/, які замикають на собі мережу інших автодоріг місцевого значення. Меридіально територію Олександрівської ОТГ перетинає магістральна залізнична лінія /Колосівка-Помічна/ Знам'янської дирекції Одеської залізниці. Головні планувальні осі перетинають громаду з півночі на південь та з заходу на схід. В перетині цих осей розташовані головні планувальні центри громади. Переважно в західній центральній, північній та південній частині громади розташовані головні водні планувальні вісі - р. Південий Буг, р. Гарбузинка, р. Фонтанка та р. Мертвовод.

Другорядні планувальні осі громади формуються в основному вздовж мережі автомобільних доріг місцевого значення (обласних та районних).

Схемою планування території Олександрівської громади пропонується рекреаційний та економічний розвиток громади. На реалізацію даної мети пропонується створення:

територій житлової забудови:

- нові квартали житлової садибної забудови передбачаються на півдні та південному сході смт Олександрівка, на півдні с. Трикратне та на півночі с. Воронівка.

територій громадської забудови:

- на північний схід від с. Трикрати передбачено розміщення території під туристичну базу відпочинку на 50 місць;

- на північний захід від с. Актове пропонується створення оздоровчого табору на 100 місць;

- на півдному сході смт Олександрівка неподалік ставку запроєктовано території під готель на 30 місць, ресторан та торгівельний заклад;

- на півдні смт Олександрівка пропонується передбачити адміністративно-громадський центр;

- на півдні с. Трикратне планується створення торгівельно-побутового центру.

виробничих та комунальних територій:

- в південно - східній частині смт Олександрівка пропонується передбачити виробничі території під підприємства V класу шкідливості;

- на півночі смт Олександрівка передбачається розміщення пожежного депо на 1 а/м;

- на північний схід від смт Олександрівка пропонується облаштувати сміттєсортувальну станцію;

- на півдні с. Трикратне запроєктовано території під підприємства V класу шкідливості та комунально-складські приміщення V класу шкідливості;

- на півночі с. Трикрати передбачається розміщення пожежного депо на 2 а/м;

- в центральній частині с. Воронівка передбачено розміщення пожежного депо на 2 а/м;

- на схід від с. Актове пропонується розмістити територію під розвиток альтернативної енергетики (створення сонячної станції);

територій транспортної інфраструктури:

- на півночі смт Олександрівка запроєктовано СТО на 9 постів;

- на схід від смт Олександрівка пропонується розташувати АЗС на 2 колонки;

- на півночі с. Трикратне передбачено територію під СТО на 2 пости;

- на захід від с. Трикрати передбачено розміщення територій під АЗС на 2 колонки, та СТО на 5 постів;

- в південно - західній частині с. Воронівка запроєктовано СТО на 4 пости;

територій інженерної інфраструктури:

- на південь від смт Олександрівка передбачено розміщення території під очисні споруди;

- на північ від смт Олександрівка передбачено розміщення станції водопідготовки;

- на південний захід від с. Воронівка передбачено розміщення очисних споруд;

- на південний схід від с. Трикрати передбачено розміщення станції водопідготовки.

територій рекреаційного призначення:

- на північний захід від смт Олександрівка вздовж річки Південний Буг пропонується передбачити зону короточасного відпочинку для населення (зупинка водного маршруту), кемпінг на 150 місць, кемпінг на 80 місць;

- на південний захід від смт Олександрівка вздовж річки Південний Буг пропонується облаштувати зону короточасного відпочинку для населення та кемпінг на 100 місць;

- на південному сході смт Олександрівка поблизу ставку пропонується облаштувати зону відпочинку біля водойми;

- на північний схід від с. Актове поблизу ставку пропонується передбачити зону відпочинку біля водойми;

- на південний захід від с. Актове пропонується облаштувати зона відпочинку парк дикої природи "Білі скелі" та кемпінг на 80 місць.

3.3. Функціональне зонування територій

Функціональне зонування територій виконано на основі комплексної оцінки територій з врахуванням державних та регіональних інтересів, а також проєктних рішень схеми планування територій області, і передбачає раціональне та взаємопов'язане розміщення зон різного функціонального призначення.

Для кожної функціональної зони проєктом передбачається встановлення спеціального режиму використання територій.

Проєктним рішенням передбачені наступні види переважного функціонального використання територій:

1. Сельбищна зона - для розміщення житлового фонду, громадських будівель та споруд, установ соціального, культурного та побутового призначення, внутрішньо-сельбищної вулично-дорожньої та транспортної мереж, зелених насаджень, окремих комунальних та промислових об'єктів, будівництво яких допускається поблизу житлової забудови.

Зона житлової забудови. Даним проєктом передбачається перспективний розвиток населених пунктів: розширення межі смт Олександрівка зі збільшенням території житлової забудови для потреб громади, розширення межі с. Трикратне зі збільшенням території житлової забудови для потреб громади та збільшенням території житлової забудови в с. Воронівка. Пропонується збільшити зону житлової забудови на **55,71 га**.

При виборі напрямків розвитку поселень була врахована комплексна оцінка територій та планувальні обмеження.

Зона громадської забудови. Проєктом передбачається розміщення громадської забудови на нових територіях та ущільнення – на існуючих територіях населених пунктів. Пропонується збільшити зону громадської забудови на **5,49 га**.

2. Виробничі (промислові) зони включають зони і ділянки підприємств по виробництву і переробці сільськогосподарської продукції, ремонту, технічному обслуговуванню і зберіганню сільськогосподарських машин і автомашин, підприємства деревообробної промисловості, ділянки комунально-складських та інших об'єктів, дороги, проїзди і майданчики для стоянки автомашин, інші виробничі території. Промисловий комплекс Олександрівської ОТГ представлений різними галузями, в основному підприємствами, що базуються на виробництві будівельних матеріалів та гірничо-видобувній промисловості.

Схемою планування територій громади передбачається реконструкція існуючих виробничих територій (недіючі господарські двори) під території підприємств з класом санітарної шкідливості IV-V.

Проєктом виділено нові промислові території, на підставі загального функціонального зонування громади, враховано ефективність їх зв'язків із сельбищними,

рекреаційними та іншими територіями. Містобудівною документацією передбачені нові промислові території V класу шкідливості площею **7,40 га**.

Також в громаді пропонується розвиток альтернативної енергетики, передбачено нову територію під сонячну станцію, площею **3,29 га**.

3. Комунально-складська зона – територія, призначена для розміщення груп і окремих підприємств, які забезпечують потреби населення у зберіганні товарів, комунальних і побутових послугах, із загальними для них об'єктами інженерно-технічного і адміністративного забезпечення.

На територіях комунально-складських зон можна розміщувати підприємства і об'єкти харчової (харчосмакової, м'ясної і молочної) промисловості, торгівлі й плодоовочевому господарства: загально-товарні склади, розподільні холодильники, плодоовочеві бази, сховища картоплі, овочів і фруктів, заготівельні підприємства напівфабрикатів та кулінарних виробів тощо; транспортного господарства: гаражі, станції технічного обслуговування автомашин, автозаправні станції, трамвайні і тролейбусні депо, автобусні і таксомоторні парки тощо; побутового обслуговування населення: фабрики- пральні, хімічного чищення одягу, ремонту побутової техніки, одягу, меблів; комунального господарства: парки дорожньо-прибиральних машин, бази експлуатації та ремонту житла, інженерних мереж тощо. Передбачається розміщення нових ділянок комунально-складської зони площею **3,91 га**.

Існуючі кладовища, в яких не дотримуються нормативні санітарно-захисні зони до житлової та громадської забудови, залишаються без розвитку і проектом рішення пропонується закрити. На перспективу в громаді передбачається розміщення нових кладовищ з дотриманням 300 м санітарно-захисної зони загальною площею **1,45 га**.

4. Зона ландшафтно-рекреаційна. Даним проектом передбачаються нові території для відпочинку населення площею 22,42 га. У рекреаційній зоні пропонується розвивати короткочасний відпочинок місцевого населення та «зелений туризм». В с. Вільний Яр через демографічний стан пропонується передбачити екопоселення.

В ландшафтно-рекреаційній зоні встановлюється режим обмежено-господарського освоєння, що не допускає розвиток і розміщення будь-яких виробництв, а також інших видів використання природних ресурсів .

Природоохоронна зона представлена водоохоронними зонами, прибережними смугами річок і водойм , полезахисними лісополосами і заповідними об'єктами.

5. Зона зовнішнього транспорту та зв'язку. Транспортна галузь є важливою складовою у структурі господарського комплексу громади. Її діяльність спрямована на задоволення потреб населення і підприємств громади у якісному та безпечному обслуговуванні транспортними засобами.

Проектні пропозиції щодо розвитку транспортної системи громади направлені на вирішення трьох рівнів задач – державного, районного та місцевого.

Заходи щодо розвитку загальнодержавних мереж прийняті відповідно до державних програм розвитку та «Схеми планування території Миколаївської області».

Проектні пропозиції щодо розвитку транспортної системи ОТГ передбачають розміщення в цій зоні доріг, станцій технічного обслуговування, автозаправних станцій. Проектом передбачається розміщення нових територій транспортної інфраструктури площею **2,28 га**.

6. Зона сільськогосподарського використання. Пропонується зберегти в межах охоронних зон газопроводів, ЛЕП та лісів землі сільськогосподарського призначення. На території сільськогосподарського використання обмежена всяка діяльність, не пов'язана з сільськогосподарським виробництвом, не допускається відчуження сільськогосподарських земель та руйнування ґрунтового покриву, забруднення ґрунту, підґрунтових вод та повітря.

3.4. Території спільних інтересів суміжних територіальних громад

1. Враховуючи побажання Олександрівської громади для створення ефективної системи поводження з відходами на розрахунковий період пропонується будівництво

сміттесортувальної станції (для потреб Олександрівської громади з можливістю обслуговування прилеглих громад) з дотриманням вимог СЗЗ, що становить 300 м. Фракції невідатливі сортуванню і переробці, підлягатимуть транспортуванню до найближчого санкціонованого місця видалення відходів – в м. Вознесенськ.

2. Відповідно до рішень Схеми планування території Миколаївської області на розрахунковий строк передбачається будівництво міжнародної автодороги за напрямком Благовіщенське-Миколаїв в обхід населених пунктів (обхідної ділянки Южноукраїнська, Олександрівки, Вознесенська). Автодорога намічена за параметрами технічної категорії Іб. По трасі автодороги передбачено будівництво трьох транспортних вузлів в різних рівнях та естакади.

Зміна статусу ділянки автомобільної дороги державного значення з національної державного значення Н-24 /Благовіщенське – Миколаїв (через Вознесенськ)/на територіальну автодорогу державного значення після будівництва нового напрямку автодороги в обхід населених пунктів (обхідної ділянки Южноукраїнська, Олександрівки, Вознесенська).

4. ПРОГНОЗ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ГРОМАДИ

4.1. Чисельність та зайнятість населення

Прогноз демографічного розвитку населення розроблено екстраполяційним методом, за якої висновки про значення прогнозних показників у майбутніх періодах робляться на основі вивчення їх динаміки у попередніх періодах. Відповідно до нього кількість населення громади зменшується. Проте ситуація по населених пунктах різниться. Так у селі Трикратне кількість населення зростає (така ж ситуація відбувалася з 2017 з 2020 р). Але це зростання кількості населення дуже незначне, тому на загальній кількості населення в громаді воно не відображається.

І на перспективу понад майже 55% населення проживатиме у смт Олександрівка. 45% проживають у 7 населених пунктах, при цьому у с. Вільний Яр населення не буде взагалі, а в селах Веселий Роздол та Зоря буде проживати 30 і 10 осіб відповідно. Тому потрібно передбачити розвиток соціальної інфраструктури та виробничої сфери, для створення нових робочих місць, в сільських населених пунктах, щоб зупинити виїзд молоді з них.

Таблиця 4.1.1

Прогноз демографічного розвитку Олександрівської громади у розрізі населених пунктів

Ч.ч.	Населений пункт	2025	2030	2035	2040
1.	смт Олександрівка	5170	5100	5040	4980
2.	с. Трикратне	810	850	890	930
3.	с. Веселий Роздол	40	40	30	30
4.	с. Трикрати	1830	1750	1670	1590
5.	с. Воронівка	1300	1290	1280	1270
6.	с. Актове	420	390	350	320
7.	с. Зоря	10	10	10	10
8.	с. Вільний Яр	0	0	0	0
	Разом по громаді	9580	9430	9270	9130

Відповідно до побажань громади в трьох населених пунктах передбачаються території під житлове будівництво. Планується садибна забудова.

У смт Олександрівка такі території становлять 33,39 га, в с. Трикратне – 2,39 га, у с. Воронівка – 5,85 га.

Враховуючи житлову ємність територій кількість населення громади на перспективу складе 9600 осіб.

Таблиця 4.1.2

Прогноз демографічного розвитку Олександрівської громади у розрізі населених пунктів

Ч.ч.	Населений пункт	2040
1.	смт Олександрівка	5360
2.	с. Трикратне	960
3.	с. Веселий Роздол	30
4.	с. Трикрати	1590
5.	с. Воронівка	1330
6.	с. Актове	320
7.	с. Зоря	10
8.	с. Вільний Яр	0
	Разом по громаді	9600

Відповідно до загальносвітових тенденцій передбачається, що буде зростати частка зайнятих у сфері обслуговування, в т.ч. у туристичній інфраструктурі.

4.2. Обсяги будівництва об'єктів міжселенного обслуговування населення

Як засвідчив проведений аналіз, існуючий стан соціальної інфраструктури (зокрема закладів освіти та виховання і закладів охорони здоров'я) Олександрівської ОТГ не в повній мірі задовольняє потреби місцевого населення. Для забезпечення нормативних показників обслуговування населення на майбутнє в більшості випадків доцільніше та раціональніше в деяких випадках розширювати і збільшувати ємкість уже існуючих закладів соціальної інфраструктури, покращувати їх технічний стан (зокрема шляхом термомодернізації).

Хоча в деяких випадках (центр ОТГ, найбільші за кількістю жителів населені пункти з наявністю значної кількості об'єктів соціальної інфраструктури, наявність місць прикладання праці, наявність аварійних об'єктів обслуговування населення) дійсно необхідно створювати нові заклади життєзабезпечення населення. Особливо це стосується таких найважливіших сторін життя людей як дошкільне навчання та виховання, загальна середня освіта дітей, медичне обслуговування, пожежна безпека мешканців громади та їх майна.

Основною, стратегічною метою розвитку Олександрівської ОТГ має бути підвищення рівня життя населення. На це мають бути направлені всі зусилля, матеріальні та фінансові можливості громади. **Для цього, зокрема, необхідно реалізувати наступні заходи:**

1) Основним напрямком розвитку та стратегічним завданням навчально-виховної галузі є приведення мережі закладів освіти та виховання громади відповідно до демографічної та соціально-економічної ситуації в регіоні, підвищення якості та доступності надання освітніх послуг.

На виконання Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року (розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. №988-р), одним з основних (наріжних) положень якої є «створення необхідних умов для навчання і виховання дітей молодшого шкільного віку безпосередньо за місцем їх проживання, зокрема у сільській місцевості» (тобто початкова ланка освіти залишається без змін, а для учнів середнього та старшого шкільного віку забезпечується підвезення шкільними автобусами до ЗЗСО І-ІІІ ст. або до т.зв. «опорних навчальних закладів» - ОНЗ). На території Олександрівської ОТГ опорний навчальний заклад на даний час відсутній.

Існуючі навчальні та виховні заклади громади мають задовільний технічний стан, побудовані у 1964 -1981 рр. за типовими проектами та задовольняють потреби місцевого населення в цих закладах.

Для покращення надання освітньо-виховних послуг і вдосконалення мережі закладів освіти та виховання Олександрівської громади:

- Вбачається за доцільне **присвоїти ЗЗСО І-ІІІ ст. ім. Т. Г. Шевченка у смт Олександрівка статус ОНЗ** («опорного навчального закладу») для чого присвоїти статус «філії ОНЗ» ЗЗСО у селах Воронівка та Трикрати.
- У смт Олександрівка, на перспективу пропонується передбачити реконструкцію ДНЗ №2 «Калинонька» зі збільшенням місць до **45**, що дасть змогу охопити дошкільним вихованням і навчанням усіх дітей у віці 0-5 років цього села.
- **Оновлення** парку «шкільних автобусів» для підвезення дітей середніх і старших класів з сіл Веселий Роздол, Трикратне і Зоря до ОНЗ у смт Олександрівка.
- **Оновлення та модернізація** матеріально-технічної бази закладів освіти: ЗОШ (ЗЗСО) І-ІІ ст. в с. Актове, ДНЗ «Пролісок» в с. Трикрати, ЗОШ (ЗЗСО) І-ІІ ст. та ДНЗ «Світлячок» в с. Актове.
- На виконання змін до Закону України «Про освіту» (від 05.09.2017 р.) про перехід до дванадцятирічної повної загальної середньої освіти, до вересня 2027 року пропонується забезпечити можливість одержання учнями шкіл після 9 класу навчання профільної середньої освіти в **ліцеях**, як окремих

юридичних особах так і як структурних підрозділів опорних навчальних закладів загальної середньої освіти, а також у закладах спеціалізованої професійної освіти, зокрема у м. Вознесенськ та ін.

2. Для досягнення нормативних показників, що стосуються закладів культури у Олександрівській громаді, за потреби пропонується розширити існуючий будинок культури в смт Олександрівка та збільшити кількість місць на **1000**.

3. Міністерство охорони здоров'я разом з Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства розробили та затвердили Порядок формування спроможних мереж надання первинної медичної допомоги (Наказ від 06.02.2018 р. № 178/24). «Порядок формування» включає також нові терміни та визначення територій доступності та типів закладів охорони здоров'я первинної медичної допомоги. Разом із Законом «Про підвищення доступності та якості медичного обслуговування у сільській місцевості» створене законодавче підґрунтя для прийняття планів розбудови мережі закладів первинної медичної допомоги у сільській місцевості. Це забезпечить в перспективі надання якісної, комплексної, безперервної і орієнтованої на пацієнта ПМД відповідно до соціально-демографічних характеристик населення, особливостей його розселення на відповідній території планування.

Тут доречно зауважити, що реформування галузі охорони здоров'я не відноситься до прямих повноважень ОТГ. Повноваження з реформування цієї галузі має Міністерство охорони здоров'я України. Воно здійснює кадрову політику у галузі, проводить усю організаційну та методичну роботу із здійснення медичної реформи, створює госпітальні округи і т.д. Завдання ОТГ у цій сфері зводиться до зміцнення матеріально-технічної бази медичних установ.

Для створення умов для надання якісної первинної допомоги та покращення рівня медичних послуг населенню Олександрівської ОТГ, втілення в життя основних положень, засад і вимог Державної програми з відбудови інфраструктури сільської медицини, Закону України «Про організацію та гарантії надання первинної медико-санітарної допомоги населенню в сільській місцевості», а також настанови Президента України про те, «щоб мешканці кожного села України мали змогу отримувати медичну допомогу за місцем проживання», на території Олександрівської ОТГ **пропонується:**

- **забезпечити можливості «лікувального центру громади»** - Олександрівської медичної амбулаторії загальної практики сімейної медицини (за новою термінологією «АГ» - амбулаторія групової практики):
 - у смт **Олександрівка** - до **90** відвідувань/зміну у перспективі, для чого за потреби збудувати нове приміщення, яке б відповідало сучасним вимогам термомодернізації та було б забезпечене всім необхідним обладнанням;
 - у с. **Трикрати** - до **30** відвідувань/зміну у перспективі.
- **зберегти й технічно укріпити (термомодернізація) приміщення ФАПів у селах Воронівка і Актове** (у разі незадовільного технічного стану цих приміщень на даний час – будівництво нових за всіма сучасними вимогами);

4. Для поліпшення стану особистої безпеки та безпеки майна мешканців Олександрівської ОТГ, необхідно створити власну **пожежну охорону**. Зокрема, **пожежні депо** (підрозділи) повинні бути створені у таких населених пунктах:

- **Олександрівка** (1 авто) в зону обслуговування входить також с. Трикратне, с.Веселий Роздол, с. Зоря;
- **Трикрати** (2 авто), в зону обслуговування входить також с. Актове;
- **Воронівка** (2 авто).

Позитивним було б створення в с. **Олександрівка центру кризового управління**, де б в одному місці були розташовані пожежна охорона (1 авто), поліція та невідкладна медична допомога (1-2 авто).

4.3. Територіальна організація оздоровчо-рекреаційної та туристичної системи

Даним проектом території лісових масивів та береги водойм, об'єкти природно-заповідного фонду визначені як придатні для організації рекреаційної діяльності. Тут пропонується розташування рекреаційних закладів (кемпінгу, оздоровчого табору, туристичної бази, готелю).

Території проектних рекреаційних закладів слід віднести до земель рекреаційного призначення з відповідними режимами господарської діяльності, передбаченими Земельним Кодексом. До земель рекреаційного призначення належать землі, які використовуються для організації відпочинку населення, туризму та проведення спортивних заходів (ст. 50 Земельного кодексу).

Згідно ст. 52 Земельного кодексу на землях рекреаційного призначення забороняється діяльність, яка суперечить їх цільовому призначенню або може негативно вплинути на природні лікувальні властивості цих земель.

Землі рекреаційного призначення, які використовуються для організації масового відпочинку населення і туризму, проведення спортивних заходів, включаються до складових структурних елементів екомережі (ст.5 Закону України «Про екологічну мережу України»).

Тривалий відпочинок

Рекреаційний потенціал території дозволяє здійснити значний розвиток рекреаційної галузі в основному за рахунок об'єктів природно-заповідного фонду. Визначений потенціал громади дозволяє запроєктувати на розрахунковий період наступні рекреаційні заклади:

Кемпінг – на південний захід від с.Актове;

Кемпінг – на південний захід від смт Олександрівка вздовж річки Південний Буг;

Кемпінг – на північний захід від смт Олександрівка вздовж річки Південний Буг;

Оздоровчий табір – на північний захід від с. Актове;

Туристична база для сімей з дітьми – на північний схід від с.Трикрати;

Готель – на півдному сході смт Олександрівка.

Розрахунок ємності рекреаційних закладів проводився на підставі показників ДБН Б.2.2-12:2019 (таблиця 4.3.1).

Таблиця 4.3.1.

Ємність рекреаційних закладів

Тип рекреаційних закладів	Проектний період, місць	Розмір земельної ділянки на 1 місце, м ²	Необхідні території, га
Кемпінг	80	135	1,1
Кемпінг	100	135	1,35
Кемпінг	100	135	1,35
Кемпінг	80	135	1,1
Оздоровчий табір	100	150	1,5
Туристична база	50	75	0,36
Готель	30	55	0,17
Всього	540	–	6,93

На підставі оцінки рекреаційного ресурсного потенціалу було виділено рекреаційні зони, їх основні параметри визначені, виходячи з порогових значень рекреаційної ємності, територіальних ресурсів та ступеню їх рекреаційного освоєння.

Короткочасний відпочинок

Розрахунок потреби населення в місцях короткочасного відпочинку (пляжі, лісопарки, ліси, колективні сади та дачі) згідно існуючих методичних матеріалів

приймається диференційовано в залежності від розмірів населених пунктів та їх господарського профілю. Питома вага потенційних короткочасно відпочиваючих в літній день «пik» для малих міст і селищ міського типу - 15 % та для сіл - 7 %. Нижче наведено розрахунок потреби населення ОТГ у короткочасному відпочинку.

Таблиця 4.3.2

Потреба населення у короткочасному відпочинку на розрахунковий період

Перспективне населення 2040р. (тис.чол)			Потреби у короткочасному відпочинку населення 2040р. (тис.місць)		
Всього	міське	сільське	Всього	міське	сільське
9,75	5,35	4,4	1,11	0,80	0,31

Розрахунок потреби в територіях для організації зон короткочасного відпочинку здійснений з врахуванням норми території на одного відпочиваючого 500-1000 м² (ДБН Б.2.2-12:2019, п.8.4.2.), у тому числі, площа території, яка інтенсивно використовується для активних видів відпочинку, - не менше 100 м² на 1 відвідувача.

Загальна потреба у територіях короткочасного відпочинку для населення Олександрівської ОТГ становить не менше 55,5 га, з них територій для активних видів відпочинку – 11,1 га для населення.

В зонах короткочасного відпочинку передбачається проведення заходів із благоустрою території з прокладанням доріг, створенням велосипедних, кінних, пішохідних стежок, організацією облаштованих місць для проведення пікніків, сезонної торгівлі та громадського харчування, тощо. Необхідно організувати прибирання території відповідно до вимог пп. 4.2-4.12 Державних санітарних норм та правил утримання територій населених місць, затверджених наказом МОЗ України від 17.03.2011р. № 145.

При проведенні рекреаційного районування Олександрівської ОТГ, виділенні рекреаційних зон враховувалась природна складова. Вибір територій для виділення таких територіальних одиниць зумовлений пейзажними та ландшафтними особливостями, які повинні характеризуватися мальовничістю та естетичним різноманіттям. Найбільш привабливими є долини річок, їх схили, тераси, береги водойм, ліси, об'єкти природно-заповідного фонду, як загальнодержавного, так і місцевого значення.

Концептуальні пропозиції щодо розвитку сфери рекреації та туризму району та його місце в обласній мережі установ цієї галузі визначені в «Схемі планування території Миколаївської області – внесення змін» (розробленої ДП УНДІППМ «Діпромiсто імені Ю.Білоконя», в 2017р.), згідно з якою територія Олександрівської ОТГ знаходиться в Південно – Бузькому туристичному районі, до якої входить Вознесенська туристична зона у складі двох курортно – рекреаційних підзон: «Бузьке» та «Олександрівське водосховище».

Шляхом створення рекреаційно-туристських зон планується впорядкувати потоки туристів та рекреантів в межах громади, створити території, обладнані інфраструктурними елементами в достатньому обсязі, в межах яких рекреанти зможуть проводити свій вільний час, якнайменше шкодячи іншим територіям, не призначеним для цього. Таке впорядкування сприятиме кращому збереженню природоохоронних територій, на яких рекреація шкодить природному стану ландшафтів.

Розвиток туризму

Туризм – це одна з унікальних галузей сучасної економіки, націлена на задоволення потреб людей, поліпшення якості життя населення, захист довкілля та культурної спадщини. Історико-культурна спадщина належить до найцінніших надбань людства. Вона зосереджує в собі кращі здобутки, є золотим скарбом народу. Велику роль у процесі залучення кожної людини та суспільства в цілому до системи загальнолюдських цінностей, колективної історичної пам'яті, соціального досвіду попередніх поколінь відіграють екскурсії. Враховуючи значний туристичний потенціал громади, даним проектом пропонується активний розвиток цієї галузі.

Базуючись на Законі України «Про туризм» за функціональними особливостями місць перебування туристів визначені наступні основні види туризму для Олександрівської ОТГ:

- **культурно-пізнавальний** – здійснюється переважно у історичних населених місцях, на територіях розташування пам'яток історико-культурної спадщини, етнографічних об'єктів, народних традицій та інших об'єктів пізнання;
- **рекреаційно-оздоровчий** – в місцях розміщення рекреаційно-оздоровчих установ, а також в місцях масового короткочасного відпочинку в зелених зонах та на природних територіях;
- **спортивний** - різновид туризму з подолання певного відрізка земної поверхні, який називають маршрутом. При цьому під "земною поверхнею" мається на увазі не лише ґрунтова поверхня Землі, але також і кам'яна, і водна, і розташована під денною поверхнею (печери).
- **екологічний (зелений)** – на територіях природно-заповідного фонду;
- **сільський (в тому числі агротуризм)** – в сільській місцевості;
- **аматорський (рибальство, збиральництво)** – у природному середовищі з відповідними ресурсами.

Розвиток туристичної галузі регламентований зокрема Схемою планування території Миколаївської області, програмою розвитку туризму та курортів у Миколаївській області на 2016 – 2020 роки. Згідно останньої, найближчим часом регіональна політика має бути спрямована на підвищення якості регіонального туристичного продукту шляхом:

- забезпечення сталого розвитку туристичної сфери та підвищення частки її доходів у бюджетах усіх рівнів;
- створення нових та підтримка існуючих туристичних продуктів;
- формування іміджу Миколаївщини шляхом використання механізмів міжнародного та міжрегіонального співробітництва;
- створення умов для залучення інвестицій у розвиток туристично-курортної сфери області;
- поліпшення якості та розширення асортименту туристичних послуг;
- вдосконалення системи обліку та охорони туристичних і курортно-рекреаційних ресурсів області;
- створення умов для розвитку системи оздоровчого та соціального туризму.

З метою розвитку туризму на території Олександрівської громади програмою було передбачено низку конкретних заходів, зокрема: реставрація садиби В.П. Скаржинського у с. Трикрати, будівництво велодороги «с. Воронівка – с. Актове», покращення інфраструктури на території каньйону «Бузький Гард» та урочище «Лабіринт» (туалети, сміттєві баки, враховуючи потреби осіб з обмеженими фізичними можливостями та для сімей з дітьми), виготовлення та встановлення вказівників на території с. Трикрати та с. Актове, визначення та облаштування місць для автостоянок (враховуючи потреби людей з інвалідністю, сімей з дітьми та людей поважного віку), поліпшення екостану туристичних маршрутів та туристичних об'єктів, виготовлення та реалізація сувенірної продукції, створення туристичного центру, розробка та виготовлення «Land – book» (брошура про Олександрівську ОТГ), організація інфотурів, створення мотузкового містечка, організація спортивно – туристичних заходів, тощо.

Аналіз природних та історико-культурних ресурсів громади свідчить про наявність значного потенціалу для розвитку рекреаційно-туристичної діяльності.

Природничий туризм - це світове явище, яке швидко розвивається в усьому світі. Втім, прибутковим у довгостроковій перспективі він може бути тільки тоді, коли матиме стійку і збалансовану систему управління. Коли люди, котрі отримують вигоду від туризму, почнуть це усвідомлювати, він стане стимулом для збереження природи.

В організації відпочинку і туризму в межах Олександрівської ОТГ особлива роль належить лісам та водним об'єктам. Більшість рекреаційних закладів розміщується

безпосередньо серед лісів, на берегах водойм або поблизу них завдяки мікрокліматичному комфорту, мальовничому ландшафту берегів, можливості займатися різноманітними видами спорту.

Варто ширше використовувати потенціал водних об'єктів шляхом обладнання відповідних територій як для короткочасного, так і для тривалого відпочинку. Для цього необхідне вивчення берегових смуг водних об'єктів, аналіз наявних річкових пляжів, забезпечення транспортної доступності, наявність інженерної інфраструктури та їх санітарно-гігієнічний стан.

Розміщення стаціонарних рекреаційних об'єктів на прибережних територіях водойм можливе тільки після розробки проєктів та винесення в натуру меж водоохоронних зон та прибережних захисних смуг.

Цікавими для розвитку екологічного, наукового та пізнавального туризму є деякі об'єкти природно-заповідного фонду. Аналіз природних ресурсів та ресурсів природно-заповідного фонду виявив багато територій, сприятливих для організації аматорських видів туризму, в тому числі таких як рибальство, полювання, збирання ягід, грибів, лікарських рослин. При освоєнні цих територій необхідно дотримуватись нормативів екологічно-допустимої ємності території, щоб не порушити зв'язки в природних екосистемах, не допустити їх перевантаження.

Як показує світовий досвід, хоча туризм в деякій мірі суперечить цілям і завданням охорони природи, в національних природних та регіональних ландшафтних парках, належним чином розвинених і раціонально керованих, він не представляє серйозної загрози їх природним комплексам. Більше того, він сприяє кращому розумінню суспільством завдань, що стоять перед об'єктами природно-заповідного фонду. Сьогоднішній день ставить перед національними та регіональними парками два важливі завдання - створення умов для розвитку регульованого туризму і відпочинку та мінімізацію негативного впливу рекреаційної та господарської діяльності на природні комплекси та об'єкти.

Розвиток туризму на території об'єктів природно-заповідного фонду вимагає ретельно продуманого підходу до використання цінних та вразливих природних ресурсів. Розвиток туризму та відпочинку на цих територіях має бути стійким, тобто будь-які форми освоєння територій мають забезпечувати тривале збереження природних ресурсів і культури, бути соціально та економічно прийнятними і справедливими.

Під регульованим туризмом і відпочинком розуміються обмежені (за допомогою різних регулюючих механізмів і заходів) переміщення туристів, а також створення сфери обслуговування відвідувачів парку на його території і поблизу його кордонів, що відповідає допустимим антропогенним навантаженням і не завдає шкоди навколишньому середовищу та історико-культурним об'єктам.

Екотуризм можна визначити як природний туризм, який сприяє збереженню природи. На територіях із належним управлінням, де процвітає екотуризм, існує правильний баланс між використанням та збереженням.

Для успішного розвитку екотуризму у довгостроковій перспективі потрібно слідувати наступним принципам:

- Екотуризм повинен бути спрямований на збереження природи.
- Необхідним є розвиток культурно та економічно чутливого суспільства.
- Екотуризм має бути організований таким чином, щоб місцеві громади стали менш залежними від незбалансованих форм землекористування. Це також підвищить обізнаність щодо важливості збереження природи.
- Екотуристичні компанії, як в державному, так і в приватному секторах, повинні мати екологічну стратегію, при цьому необхідна наявність кваліфікованого персоналу.
- Туроператори та туристи мають вимагати підвищення екологічних стандартів до їхніх партнерів, готелів і транспортних організацій.
- Необхідно надавати достовірну інформацію та високоякісні послуги.
- Планування та належне управління є важливими для довгострокового успіху.

- Захист довкілля ґрунтується на фінансовій спроможності управління як у державному, так і в приватному секторах.

Для організації на запропонованих територіях рекреаційних зон короткочасного відпочинку необхідно виконати заходи з благоустрою та інженерно-транспортного облаштування: організувати систему дорожньої мережі, провести маркування трас, визначити місця для розпалювання вогнищ та збирання побутових відходів, встановлення питних фонтанчиків, туалетів, навісів від дощу.

Перспективною є також організація сільського туризму в ОТГ, що останнім часом набуває поширення і продовжує активно розвиватися в багатьох європейських країнах. Це потребує менших капіталовкладень з боку органів влади та інвесторів, а в першу чергу вимагає ініціативи місцевого населення, оскільки передбачає використання вже існуючої інфраструктури сільських населених пунктів, наявних помешкань сільських господарів, залучення до роботи у цій сфері пенсіонерів, безробітних. Завдяки даному виду туризму можна поліпшувати життя сільського населення, воно може одержувати додаткові доходи, задовольняючи потреби бажаючих відпочивати в екологічно чистій сільській місцевості. Одночасно село підніматиметься до нового вищого ступеня розвитку.

Сільський туризм — це форма проведення вільного часу у вигляді стаціонарного відпочинку, основною послугою якого є надання туристам тимчасового проживання в сільських будівлях (агросадибах). Агросадиба — це житлове приміщення, що знаходиться в сільській місцевості, пристосоване для проживання туристів і належить на правах приватної власності господарю, який займається сільськогосподарською діяльністю або зайнятий у сфері обслуговування чи соціальної сфері села. До додаткових послуг можна віднести пішохідні прогулянки, кінні прогулянки, спортивні та оздоровчі подорожі, полювання та рибальство, збір ягід і грибів тощо.

Цей вид туризму, сприяючи розвитку малого бізнесу в аграрних регіонах, дає можливість міським жителям відпочити в сільській місцевості на природі, позбутися стресів, відвідати місцеві пам'ятки, ознайомитися з побутом сучасних сільських мешканців та народними традиціями, які вони зберігають, а за бажання - взяти участь у сільськогосподарських роботах.

Сільський туризм може розвиватися при тісній співпраці зацікавлених селян, які надають туристичні послуги, з органами місцевого самоврядування. Саме місцева влада повинна забезпечити високу якість туристичних послуг та відповідну комунальну інфраструктуру (дороги, стоянки, централізоване водопостачання та водовідведення, телефонізацію, безпеку тощо). ОТГ, розвиваючи сільський туризм, повинна запропонувати широкий вибір приватних садиб, магазинів, спортивних і рекреаційних об'єктів і супутніх послуг.

Останнім часом в рамках багатоцільового туризму з'явилося нове поняття «екоагротуризм». Цей вид туризму передбачає використання гостьових будиночків без господарів (як, наприклад, у Фінляндії) або агроосель, розташованих поруч з природними агрорекреаційними ресурсами або у межах чи пообіч територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

Природні агрорекреаційні ресурси – це навколишнє середовище з мережею сільських поселень, наявними природними об'єктами, що мають рекреаційні властивості, та ареалами малозмінених людиною природних екосистем. З природно-заповідного фонду для відпочинку та рекреаційної діяльності використовуються національні природні та регіональні парки за умов дотримання режиму охорони заповідних природних комплексів та об'єктів.

Відпочиваючим в таких поселеннях, поряд із заняттями екологічним сільським господарством, пропонується широкий спектр екологічних і спортивно-туристичних занять в т.ч. мисливство, рибальство тощо.

З огляду на демографічну ситуацію, що склалася в громаді, проектом пропонується в селі Вільний Яр заснувати екоагротуристичне поселення.

Розвиток екоагротуризму повинен враховувати потреби сучасної людини щодо комфортних умов її відпочинку. Тому важливо створити такі умови при максимальному

збереженні природного ландшафту та навколишнього середовища. Окрему увагу доцільно звернути на розбудову об'єктів автодорожньої інфраструктури, що визначають ступінь «доступності» природно-заповідних зон, інших об'єктів для екотуризму.

Туризм, як соціально-економічне явище, поєднує в собі ринкові аспекти економічних зв'язків і соціально орієнтовані цілі розвитку суспільства. У сучасних умовах туризм перетворився на один з провідних секторів світового господарства. У багатьох країнах світу він є високоприбутковою і найбільш динамічною галуззю економіки. Туризм служить інтересам людини, суспільства в цілому і є джерелом доходів як на мікро-, так і на макроекономічному рівнях.

Туристична галузь набуває дедалі більшого значення і для розвитку Олександрівської громади. Схемою пропонується задіяти Актівський каньйон для розвитку спортивного туризму, а саме – скелелазіння. Передбачається також будівництво кемпінгу біля с.Актове, поруч з каньоном.

Враховуючи природні умови, ландшафтні особливості території, об'єкти природно-заповідного фонду громадою були розроблені туристичні маршрути.

Туристичні маршрути, що проходять по території Олександрівської об'єднаної територіальної громади:

Маршрут 1

Екологічна стежка «Лабіринт» (с.Трикрати)

Опис маршруту: екостежка знаходиться на території урочища «Лабіринт». Розпочинається і закінчується біля лісового кордону, розташованого на в'їзді до «Лабіринту». На маршруті 5 зупинок. Довжина маршруту 1,7 км. Тривалість проходження маршруту з зупинками - 2 год.

Маршрут 2

Екологічна стежка «Арбузинка»

Опис маршруту: стежка прокладена в Арбузинському каньйоні. Бере початок біля інформаційних стендів, встановлених на території НПП «Бузький Гард» в Арбузинському каньйоні, та тягнеться до місця злиття річок Арбузинка та Мертвод. Протяжність – 1 км. На маршруті 4 зупинки. Тривалість проходження з зупинками становить 50 хв.

Маршрут 3

Екологічна стежка «Актовська» (с.Актове)

Опис маршруту: стежка прокладена в верхній частині Актовського каньйону, неподалік с. Актове, вздовж р. Мертвод. Розпочинається від скелі, в нижній частині якої розташована місцина «Садовник», де проводяться масові гуляння під час святкування «Івана Купала», та проходить до Актовського каньйону. Довжина маршруту – 1 км. Тривалість проходження з зупинками становить 50 хв. На маршруті 3 зупинки.

Маршрут 4

Екскурсійний автомаршрут «Скаржинський»

Опис маршруту: маршрут прокладений від центру села Трикрати до Актовського каньйону. Зупинки на маршруті організовані в урочищі «Лабіринт», Арбузинському та Актовському каньйонах. Всього 5 зупинок. Протяжність – 6,3 км. Тривалість – 2 - 3 год.

Туристичний веломаршрут розпочинається з м. Южноукраїнськ та проходить через територію Олександрівської об'єднаної територіальної громади:

Маршрут 1

Веломаршрут «Ровером по Гарду»

Опис маршруту: маршрут розроблений спільно з ГО «Асоціація велосипедистів м. Южноукраїнськ». Загальна протяжність веломаршруту - 180 км. Він прокладений по території парку та поза його межами. Частина цього маршруту пролягає через населені пункти Олександрівку, Трикратне, Трикрати, Актово та до Актовського каньйону. Від каньйону в зворотному порядку проходить до м. Южноукраїнськ. Протяжність від греблі Олександрівської ГЕС до Актовського каньйону – 22 км. Зупинки в урочищі «Лабіринт», Арбузинському та Актовському каньйоні. Всього 5 зупинок.

Загальносвітові тенденції розвитку туризму свідчать про значні переваги для місцевих громад від планування та реалізації туристичних продуктів на своїй території. На сьогоднішній день туризм характеризується такими позитивними рисами:

- високою прибутковістю;
- стійкістю до несприятливої світової кон'юнктури;
- різноманітністю ресурсної бази;
- мультиплікаційним ефектом в економіці;
- є джерелом поповнення місцевих бюджетів та створення нових робочих місць.
- сприяє відродженню місцевих культурних цінностей, розвитку народної творчості, традицій, звичаїв та ремесел.

4.4. Розвиток дорожньо - транспортної мережі

Наявна система магістральних залізничних та автомобільних комунікацій та вигідне геополітичне розташування сприяє інтеграції транспортної системи Олександрівської ОТГ в загальноєвропейську систему транспортних мереж.

Проектні пропозиції щодо розвитку транспортної системи громади направлені на вирішення трьох рівнів задач – державного, районного та місцевого.

Заходи щодо розвитку загальнодержавних транспортних мереж прийняті відповідно до Генеральної схеми планування території України, державних програм розвитку, «Схеми планування території Миколаївської області».

Програма розвитку районних та місцевих мереж розроблена з урахуванням Генеральних планів населених пунктів громади, пропозицій щодо адміністративно-територіального устрою, соціально-економічних показників, функціонального зонування тощо.

Автомобільні дороги

Основними принципами розвитку автодорожньої інфраструктури Олександрівської ОТГ є:

- розвиток державної автодорожньої мережі у відповідності до державних програм розвитку;
- винесення транзитного руху транспорту, особливо вантажного, поза межі сельбищної території сел. Олександрівка;
- створення зручних зв'язків населених пунктів з центром громади;
- поліпшення технічного стану автодорожньої мережі та підвищення її пропускної здатності;
- реконструкція існуючих інженерно-транспортних споруд.

Відповідно до рішень Схеми планування території Миколаївської області на розрахунковий строк передбачається створення потужного меридіонального зв'язку, який пройде фактично по автомобільній дорозі **Н-24** сполученням **Благовіщенське-Миколаїв** через **Вознесенськ** з підвищенням статусу даної дороги до автомобільної дороги міжнародного значення.

Передбачається будівництво проектних ділянок автомобільних доріг міжнародного значення, які будуть виконувати функцію обхідних доріг низки населених пунктів, через які проходить траса автомобільної дороги **Н-24**. Зокрема передбачається будівництво ділянки автомобільної дороги міжнародного значення в обхід населених пунктів Южноукраїнськ, Олександрівка, Вознесенськ.

В межах Олександрівської ОТГ – нова ділянка автодороги означеного напрямку проектується зі східної сторони від смт Олександрівка. Проектна дорога міжнародного значення має відповідати параметрам **I-б** технічної категорії.

Перетин означеної дороги з залізницею в південній частині громади передбачено в різних рівнях. Спорудження транспортного вузла в різних рівнях передбачено також на перетині нової міжнародної і обласної дороги Братське-Вознесенськ.

Намічено подовження автодороги **P-75** до проектної міжнародної і далі – з естакадою через залізничну лінію - до автодороги **Трикратне – Арбузинка**. Ця ділянка автодороги **P-75** намічена в обхід існуючої забудови смт Олександрівка та слугуватиме також для перерозподілу потоків транспорту між новою та існуючою ділянками міжнародної дороги. Шляхопровід через залізницю дозволить організувати зручні зв'язки смт Олександрівка з усіма населеними пунктами громади. При цьому регульований переїзд через залізничні колії має бути закритий.

З'єднувальна автодорога між двома державними автодорогами передбачена також південніше Олександрівки від транспортного вузла, який проєктується на перетині нового напрямку з залізницею. Означена ділянка дозволить пропускати вантажні машинопотоки щелевеного та піщаного кар'єрів, оминаючи вуличну мережу Олександрівки.

Обласна автодорога **Братське-Вознесенськ** має бути реконструйована за параметрами **II** технічної категорії.

У відповідності до загальної містобудівної концепції розвитку ОТГ передбачається організація рекреаційних територій в заплаві Південного Бугу на півдні і Олександрівського водосховища – на півночі території громади. З метою створення зручного і безпечного каркасу для цих територій намічено будівництво місцевих автодоріг.

Таким чином, намічений розвиток автодорожньої мережі ОТГ дозволить вивести транзитні потоки транспорту за межі сел. Олександрівка, покращити зв'язки сіл Воронівка, Трикрати, Актове, Веселий Роздол, Вільний Яр з центром громади.

Пропозиції щодо реконструкції та будівництва **мережі автодоріг загального користування** Олександрівської ОТГ включають:

Автомобільні дороги державного значення

1. Будівництво міжнародної автодороги за напрямком **Благовіщенське-Миколаїв** в обхід населених пунктів (обхідної ділянки Южноукраїнська, Олександрівки, Вознесенська). Автодорога намічена за параметрами технічної категорії **Iб**. Протяжність ділянки в межах Олександрівської ОТГ – 18,62 км. По трасі автодороги передбачено будівництво трьох транспортних вузлів в різних рівнях та естакади, в т.ч.:

- транспортного вузла на перетині з регіональною автодорогою, що проєктується як подовження **P-75 /Олександрівка – Первомайськ – Балта – пункт пропуску "Тимково"/**;
- естакади на перетині із магістральним залізничним напрямком **/Помічна – Колосівка/**;
- транспортного вузла в комплексі з будівництвом естакади, яку намічено на перетині із залізничним напрямком, з примиканням місцевої мережі (існуючої та проектної);
- транспортного вузла на перетині із місцевою автодорогою **O-150514 /Братське-Вознесенськ/**.

2. Будівництво регіональної автодороги – подовження **P-75 - /Олександрівка – Первомайськ – Балта – пункт пропуску "Тимково"/** до автодороги **O-150101 /Арбузинка - заліз., см. Трикратне/** в обхід забудови Олександрівки з транспортним вузлом на перетині з міжнародним проектним напрямком **/Благовіщенське – Миколаїв/** та естакадою через залізничну лінію **/Помічна-Колосівка/**. Довжина 4,48км, **II** технічна категорія.

3. Зміна статусу ділянки автомобільної дороги державного значення з національної державного значення **N-24 /Благовіщенське – Миколаїв (через Вознесенськ)/** на територіальну автодорогу державного значення після будівництва нового напрямку автодороги в обхід населених пунктів (обхідної ділянки Южноукраїнська, Олександрівки, Вознесенська).

Довжина автодоріг державного значення в межах громади зміниться з 13,71км до 36,82км, в т.ч. , міжнародна - 18,62 км, регіональна -4,48км, територіальна – 11,72 км.

Автомобільні дороги місцевого значення

4. Реконструкція автодоріг з доведенням до параметрів **II** технічної категорії, в т.ч: реконструкція обласної дороги **О-150514 /Братське-Вознесенськ/** на ділянці від проектного напрямку міжнародної автодороги Благовіщенське-Миколаїв до східної межі території громади, протяжністю 15,98 км.

5. Будівництво автодоріг загального користування місцевого значення:

- будівництво обласної автодороги в південній частині ОТГ між напрямками проектної міжнародної автодороги **Благовіщенське-Миколаїв** та **Н-24 /Благовіщенське – Миколаїв через Вознесенськ/**, яка передбачена до зміни статусу після будівництва нового напрямку). Протяжність автодороги – 2,36 км, **II** технічна категорія;
- будівництво мережі автодоріг місцевого значення (інші) у відповідності з розвитком планувальної інфраструктури.

Довжина автомобільних доріг місцевого значення зміниться з 42,40 км до 44,76 км, в т.ч. – 44,76 км обласні.

Інженерно-транспортні споруди

6. Будівництво транспортних вузлів в різних рівнях на мережі автодоріг державного значення – 3 од, в т.ч.:

- на перетині проектної міжнародної автодороги за напрямком **Благовіщенське-Миколаїв** з регіональною автодорогою, що проектується як подовження **Р-75 /Олександрівка – Первомайськ – Балта – пункт пропуску "Тимково"/**;
- на перетині проектної міжнародної автодороги за напрямком **Благовіщенське-Миколаїв** із місцевою автодорогою **О-150514 /Братське-Вознесенськ/**;
- в комплексі з будівництвом естакади на перетині проектної міжнародної автодороги за напрямком **/Благовіщенське-Миколаїв/** із магістральним залізничним напрямком **/Помічна – Колосівка/** з підключенням місцевої мережі.

7. Будівництво інженерно-транспортних споруд на перетині із магістральним залізничним напрямком **/Помічна – Колосівка/** - 2 од., в т.ч.:

- естакади за напрямком проектної міжнародної автодороги **Благовіщенське-Миколаїв**, що намічена в обхід населених пунктів;
- естакади за напрямком проектної регіональної автодороги – подовження **Р-75 - /Олександрівка – Первомайськ – Балта – пункт пропуску "Тимково"/** в обхід забудови Олександрівки;

8. Реконструкція та капремонт мостових споруд в комплексі з реконструкцією автодоріг.

9. Обстеження та реконструкція мостових споруд, що потребують ремонту.

Будівництво нових автодоріг загального користування здійснюватиметься переважно по існуючих ґрунтових дорогах (під'їздах), вздовж коридорів інженерних комунікацій при додержанні санітарних та нормативних відстаней. Технічна категорія проектних автодоріг визначена орієнтовно і буде уточнена на наступних стадіях проектування.

На наступних стадіях проектування, містобудівною документацією нижнього рівня (генеральними планами населених пунктів, детальними планами територій, тощо) слід передбачати, за необхідності, будівництво обхідних автодорожніх мереж, під'їздів до автомобільних доріг державного значення, рекреаційних зон, садових товариств, логістичних центрів тощо.

До кінця розрахункового строку схемою районного планування території Олександрівської ОТГ передбачено:

- будівництво автодоріг міжнародного значення - 23,10 км (міжнародної – 18,62 км, регіональної – 4,48 км);
- будівництво автодоріг місцевого значення - 2,36 км (обласних – 2,36 км);

- реконструкція автодоріг місцевого значення – 15,98 км (обласної);
- зміна статусу автодоріг - з національного до територіального – 11,72 км.

На кінець розрахункового строку загальна протяжність автомобільних доріг по території Олександрівської ОТГ зміниться з 56,11 км до 81,58 км (100% з твердим покриттям), з них державного значення 36,82 км (18,62 км – міжнародна, 4,48 км – регіональна, 11,72 км - територіальна), місцевого – з 42,40 км до 44,76 км (обласні).

Щільність автомобільних доріг загального користування з твердим покриттям збільшиться до 283 км/тис.км² (при площі території – 288,5 км²).

Залізничний транспорт

Проектом враховано подальше функціонування залізничного транспорту Олександрівської ОТГ для обслуговування пасажирських та промислових перевезень.

Розвиток залізничного транспорту обумовлено його місцем в мережі залізниць України і загальноєвропейській транспортній системі, основу якої складають 10 міжнародних транспортних коридорів (МТК). Дільниця */Помічна - Колосівка/* є складовою частиною МТК – ЧЕС */Анкара – Єреван – Тбілісі /Баку/ - Ростов – на –Дону – Донецьк – Одеса (Кишинів) – Бухарест (Тірана) – Димитровград (Афіни) – Стамбул/*. Маршрут проходження залізничного МТК ЧЕС в межах України - *Рені – Ізмаїл – Одеса - Колосівка – Помічна - Знам'янка – Дніпропетровськ - Ясинувата – Квашине*.

Програма створення та функціонування залізничних коридорів передбачає модернізацію та посилення залізничних дільниць, поліпшення якості перевезень і їх безпеки, підвищення вимог до інфраструктури залізничного транспорту.

Відповідно до діючих нормативів (ДБН В.2.3-4:2015, розд.10), перехрещення автомобільних доріг загального користування із залізничними коліями повинно бути виконано в різних рівнях:

- в усіх випадках для автодоріг **I-III** категорії;
- при перехрещенні із залізничними коліями при швидкості руху залізничного транспорту понад 80км/год;
- за інтенсивності руху на ділянці залізничної колії понад 16 потягів за добу.

З огляду на вищезазначене Схемою пропонується будівництво двох автодорожніх шляхопроводів через залізницю в складі будівництва автодоріг державного користування, в т.ч.:

- за напрямком проєктної міжнародної автодороги *Благовіщенське-Миколаїв*, що намічена в обхід населених пунктів;
- за напрямком проєктної регіональної автодороги – подовження *Р-75 - /Олександрівка – Первомайськ – Балта – пункт пропуску "Тимково"/* в обхід забудови Олександрівки.

Довжина та щільність залізничної мережі залишаться на існуючому рівні.

Автомобільний та велосипедний транспорт

Основними напрямками подальшого розвитку автомобільного транспорту є повне задоволення потреб населення щодо надання послуг із перевезення вантажів і пасажирів і розширення географії перевезень на регулярних та чартерних автомобільних рейсах.

При розробці місцевих програм розвитку мереж вантажного та пасажирського транспорту слід передбачати такі важливі заходи:

- удосконалення маршрутної автобусної мережі, подальшу оптимізацію мережі автобусних маршрутів у всіх видах сполучення;
- розширення мережі приміських, міжміських автобусних маршрутів для забезпечення транспортного зв'язку сільських населених пунктів із адмінцентрами;
- будівництво підприємств для обслуговування та зберігання рухомого складу;
- оновлення транспортних засобів, придбання сучасного рухомого складу, переважно автобусів середньої місткості;

- переведення автобусів і мікроавтобусів на альтернативні палива;
- поліпшення якості обслуговування населення у перевезеннях автобусним транспортом;
- благоустрій існуючих зупинок та будівництво нових сучасних зупиночних пунктів на зовнішній мережі магістральних доріг;
- розвиток мережі комплексів автосервісу, АЗС, СТО;
- розміщення охоронюваних автостоянок на підходах до зон масового відпочинку;
- розташування мотелів і кемпінгів, майданчиків відпочинку на головних автомобільних магістралях району;
- комплексів автосервісу різного рівня на автомобільних дорогах;
- облаштування велосипедних доріжок на автодорогах загального користування.

Облаштування відповідної велосипедної інфраструктури в цілому сприятиме розвитку активного туризму, стимуляції використання екологічних видів транспорту, поліпшення розвитку інфраструктури відпочинку та організації дозвілля, можливості ефективного пропагування здорового образу життя для молоді.

Вантажний транспорт та легковий автотранспорт державного призначення повинні зберігатися, в основному, у базових автотранспортних підприємствах чи підрозділах підприємств. А індивідуальний – за місцем проживання власників, у кооперативних гаражах і на обладнаних автостоянках.

Відповідно до прогностичних показників очікуваний загальний рівень автомобілізації Олександрівської ОТГ прийнято як для Миколаївської області – 355 од. на тисячу мешканців, в т.ч.:

- легкові – 300 авт/1000 мешк;
- вантажні – 40 авт/1000 мешк;
- автобуси - 9 авт/1000 мешк;
- спеціальні, інші - 6 авт/1000 мешк.

Рівень автомобілізації легковими індивідуальними автомобілями прийнято – 290 авт. на 1000 мешканців, рівень моторизації – 30 авт. на 1000 мешканців.

Виходячи з цих показників та проектної чисельності населення 9,75 тис. мешк. розраховано парк автомобілів та потужність об'єктів обслуговування автотранспорту.

Таблиця 4.4.1

Структура парку автотранспортних засобів Олександрівської ОТГ

№	Види транспорту	Рівень автомобілізації <u>Маш.</u> 1000чол.	Розрахункова кількість автотранспорту од.
1	Вантажні	40	390
2	Легкові	300	2925
3	Автобуси та мікроавтобуси	9	88
4	Спеціальні	6	58
	Всього автомобілів	355	3461

Згідно цих показників - розрахункова кількість автомобілів на період до 2040 року складає 3461 од., в т.ч. – 2827 – приватні легкові автомобілі.

Розрахунок парку приватних легкових автомобілів

№/№	Найменування населених пунктів	Населення на 2040 р.	Орієнтовна кількість приватних легкових автомобілів (од.)
1.	с.мт Олександрівка	5350	1551
2.	с. Трикратне	1120	325
3.	с. Веселий Роздол	30	9
4.	с. Трикрати	1590	461
5.	с. Воронівка	1330	383
6.	с. Актове	320	93
7.	с. Зоря	10	3
8.	с. Вільний Яр	0	-
	Разом по громаді	9750	2825

*Для обслуговування загального парку автотранспорту з урахуванням транзиту (3461 * 1,2 = 4153 авт., Ктр-1,2) потрібно:*

- **7 постів АЗС**, при нормі обслуговування 600 автомобілів на 1 паливно-роздавальну колонку на добу;
- **20 постів технічного обслуговування**, при нормі обслуговування 200 автомобілів на 1 пост.

Додатково до існуючої АЗС (на 4 колонки) пропонується розмістити 2 нові АЗС (по 2 колонки) по напрямках транзитних потоків на магістралях загального користування в районах населених пунктів – с.мт Олександрівка та с. Трикрати.

Нові СТО заплановані розосереджено по населених пунктах ОТГ) – с.мт.Олександрівка (9 постів), с.Трикрати (5), с.Воронівка (4), с.Трикратне (2).

4.5. Напрями вдосконалення інженерної інфраструктури

4.5.1. Водопостачання

Пропозиції цього розділу щодо перспективного розвитку систем водопостачання та каналізації розраховані на період до 2040 року.

На перспективний період у населених пунктах Олександрівської ОТГ прогнозується зростання благоустрою житлового фонду. Прогнозується також збільшення забезпеченості населення загальною та житловою площею. У зв'язку з цим очікується також суттєве зростання обсягів водоспоживання.

Відповідно до Плану удосконалення надання послуги з водопостачання на 2018 – 2022 роки, Стратегії розвитку громади на 2017 – 2025 роки, Плану соціально-економічного розвитку Олександрівської селищної громади на 2017 – 2021 роки, основними завданнями громади є:

- приведення до нормативних вимог зон санітарної охорони та водоохоронних зон джерел питного водопостачання, здійснення оцінки екологічного та гігієнічного стану джерел питного водопостачання на відповідність встановленим вимогам;
- будівництва та реконструкції каналізаційних очисних споруд, аварійних каналізаційних мереж (колекторів) та споруд на них з метою зменшення обсягів неочищених стічних вод, що скидаються у водні об'єкти, та утилізації осадів;
- впровадження комплексних науково-дослідних та конструкторських розробок із застосуванням новітніх технологій, обладнання, матеріалів, приладів тощо, зокрема спрямованих на енерго- і ресурсозбереження, підвищення якості питної води та очищення стічних вод;

- будівництво та реконструкція станцій водопідготовки, а також впровадження станцій (установок) доочищення питної води і пунктів розливу води;
- розроблення схем оптимізації роботи систем централізованого водопостачання;
- реконструкція аварійних водопровідних мереж і споруд на них, а також їх будівництво у населених пунктах, що забезпечені системами централізованого водопостачання, відповідно до схем оптимізації роботи цих систем;
- оснащення лабораторій контролю якості води та стічних вод сучасним контролью-аналітичним обладнанням;
- підготовка, перепідготовка і підвищення кваліфікації фахівців водопровідно-каналізаційного господарства.

Виходячи з необхідності стовідсоткового забезпечення населення водопостачанням прогнозовані обсяги води питної якості на потреби населення громади мають скласти 3,024 тис. м³/добу.

Прогнозовані обсяги води на господарсько-побутові потреби громади розраховані згідно з ДБН В.2.5-74:2013 «Водопостачання. Зовнішні мережі та споруди». На потреби сільського господарства обсяги води розраховані за нормативами водоспоживання на утримання птахів на фермах. На промислові потреби – за заявками інвесторів та за аналогічними проектами.

Норматив водопостачання для смт Олександрівка прийнято 250 літрів на людину, для населених пунктів сільської місцевості прийнято 200 літрів на людину відповідно до ДБН В.2.5-74:2013 «Водопостачання. Зовнішні мережі та споруди». Обсяг води на поливання прийнято 40 літрів на людину.

Коефіцієнт годинної нерівномірності водоспоживання прийнято для смт Олександрівка 1,3, для сільських населених пунктів – 1,2.

Обсяги водопостачання та водовідведення для потреб населення на перспективний період наведено у таблиці 4.5.1.1.

Таблиця 4.5.1.1

Прогнозовані об'єми господарсько-питного водоспоживання та водовідведення для потреб населення на перспективний період

№ з/п	Назви місцевих рад, населених пунктів	Перспективна кількість населення, осіб	Обсяг водоспоживання, тис. м ³ /добу	Обсяг водовідведення, тис. м ³ /добу
1	2	3	5	6
1.	смт. Олександрівка	5 350	1,912	1,721
2.	с. Трикратне	1 120	0,283	0,254
3.	с. Веселий Роздол	30	0,008	0,007
4.	с. Трикрати	1 590	0,401	0,361
5.	с. Воронівка	1 330	0,336	0,302
6.	с. Актове	320	0,081	0,073
7.	с. Зоря	10	0,003	0,002
8.	с. Вільний Яр	0	0	0
Разом по ОТГ		9 750	3,024	2,720

Обсяги водопостачання та водовідведення на потреби рекреаційно-оздоровчих закладів на перспективний період по ОТГ наведено у таблиці 4.5.1.2. Нормативи водопостачання прийняті відповідно до ДБН Б.2.5 – 64: 2012, додаток А таблиця А.2.

Таблиця 4.5.1.2.

Прогнозовані об'єми господарсько-питного водоспоживання та водовідведення на потреби рекреаційно-оздоровчих закладів

№ з/п	Тип рекреаційно-оздоровчих закладів	Кількість місць	Обсяг водоспоживання		Обсяг водовідведення, тис. м ³ /добу
			тис. м ³ /рік	тис. м ³ /добу	
1	2	3	4	5	6
1	Туристичні бази та готелі	80	6,424	0,023	0,023
2	Оздоровчі табори	100	3,300	0,029	0,029
3	Кемпінги	410	6,088	0,053	0,053
Всього по ОТГ		590	15,812	0,105	0,105

Прогнозовані об'єми водопостачання на промислові потреби наведено в таблиці 4.5.1.3. Норма водопостачання взята з розрахунку 5,4 м³/добу на 1 га площі (розрахована за заявками інвесторів та за аналогічними проектами). Коефіцієнт годинної нерівномірності водоспоживання прийнятий 2,5 (ДБН В.2.5-75-2013).

Таблиця 4.5.1.3

Прогнозовані об'єми водопостачання на промислові потреби

№ п/п	Вид споживання	Площа території під пром. підприємства, га	Обсяг водоспоживання		Обсяг водовідведення, тис. м ³ /добу
			тис. м ³ /рік	тис. м ³ /добу	
1	Вода питної якості	7,4	3,499	0,024	0,019
2	Вода технічної якості	7,4	2,337	0,016	0,013
Разом по ОТГ		7,4	5,836	0,040	0,032

Сумарне очікуване добове та річне водоспоживання води питної якості, з врахуванням потреб населення, рекреаційно-оздоровчих закладів, сільського господарства та промислових підприємств Олександрівської ОТГ, на перспективний період становитиме:

$$3,024 + 0,105 + 0,024 = 3,153 \text{ (тис. м}^3\text{/добу),}$$

З врахуванням води технічної якості:

$$3,153 + 0,016 = 3,169 \text{ (тис. м}^3\text{/добу),}$$

На перспективний період передбачається реконструкція водозабору з підземних джерел смт Олександрівка, сіл Трикрати, Воронівка, Трикратне, Актове. Передбачається також будівництво водопроводів у селах Веселий Роздол, Вільний Яр, Зоря. Для забору підземних вод передбачається влаштування нових водозабірних артезіанських свердловин. Кількість таких свердловин передбачається визначати розрахунком, враховуючи можливий дебіт однієї свердловини, на подальших стадіях проектування. Проектом передбачається буріння свердловин, будівництво водопровідних мереж та споруд. Передбачається також бідівництво двох станцій водопідготовки: у смт Олександрівка з прокладанням водоводу від станції водопідготовки до села Трикратне; і селі Трикрати з прокладання водоводів від станції водопідготовки до сіл Актове і Воронівка.

Для водопостачання цих населених пунктів передбачається влаштування об'єднаних систем водопостачання на господарсько-питні та протипожежні потреби з будівництвом кільцевих водопровідних мереж з пожежними гідрантами.

На території станцій водопідготовки передбачається розташування резервуарів чистої води для зберігання регульовального, протипожежного та інших запасів води, а також розташування насосних станцій другого підйому з пожежними насосами.

В решті населених пунктів на перспективу передбачається влаштування роздільних систем водопостачання, окремо на господарсько-питні потреби з водонапірними баштами для зберігання регульовального запасу води і окремих на протипожежні потреби у вигляді пожежного водопроводу, або будівництво пожежних резервуарів на території населеного пункту.

Вибір принципової схеми водопостачання населеного пункту пропонується здійснювати на підставі техніко-економічного розрахунку.

Артезіанські свердловини передбачається виконувати з дотриманням зон санітарної охорони першого, другого та третього поясів. Проектом не передбачається влаштування групових водозаборів. Передбачається розташування артезіанських свердловин по території населених пунктів на відстанях, які виключають їх взаємний гідравлічний вплив. Вода, що має подаватися споживачам, повинна відповідати вимогам ДСанПіН 2.2.4-171-10 «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною».

Вибір джерела, трасування мереж вирішується на подальших стадіях проектування з урахуванням техніко-економічного обґрунтування, екологічного аналізу, інвестиційних пропозицій, технологічних даних промпідприємств та відповідних технічних умов. Технології очистки води та її знезараження передбачається вибирати з врахуванням останніх досягнень науки і техніки.

Інформація щодо осередків і ділянок забруднення підземних вод на території Олександрівської ОТГ до Департаменту екології не надходила. У зв'язку з цим проектом передбачено проведення моніторингу якості питної води відповідно до вимог ДСанПіН 2.2.4-171-10 «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною». Для систем водопостачання з джерелами, в яких вода не буде відповідати цим вимогам передбачено станції водопідготовки, на території яких передбачено розміщення водоочисних споруд (ВОС) та пунктів постійного контролю якості води, що подається у мережу. Склад ВОС передбачено визначати на наступних стадіях проектування залежно від відхилення якості води у джерелі водопостачання від вимог ДСанПіН 2.2.4-171-10.

Для сталого функціонування джерел водопостачання необхідно проведення заходів захисту водозабірних споруд та водоносних горизонтів.

Охорона та раціональне використання джерел питного водопостачання включає:

- очищення поверхневого стоку з сельбешних територій, будівництво систем водовідведення в населених пунктах;
- поліпшення стану зон санітарної охорони джерел водопостачання;
- захист джерел питного водопостачання від шкідливого впливу тваринницьких і птахівничих підприємств та інших сільськогосподарських об'єктів, що створюють загрозу забруднення вод;
- проведення обстеження стану першого поясу зон санітарної охорони, їх відновлення, здійснення робіт з попередження міграції забруднюючих речовин у другому і третьому поясах зон санітарної охорони;
- винесення за межі другої зони санітарної охорони особливо небезпечних забруднювачів, таких як звалища, полігони твердих побутових відходів, скотомогильники тощо;
- проведення інвентаризації існуючих водозаборів підземних вод з визначенням техніко-економічних, санітарно-епідеміологічних та екологічних показників водозаборів, здійснення робіт із вдосконалення конструкцій водозабірних свердловин, фільтрів, підйомного обладнання, контрольно-вимірювальної апаратури, вдосконалення методів і засобів фізико-хімічного та біологічного очищення води шляхом використання процесів ультрафільтрації, інтенсифікації реагентної обробки тощо;
- відновлення систем питного водопостачання, які знаходяться у непрацюючому стані.

Проектом передбачається розширення використання індивідуальних та колективних установок (пристроїв) доочищення води для питних потреб у місцях її безпосереднього споживання.

У сільських населених пунктах, де передбачено будівництво нових систем централізованого питного водопостачання, одночасно передбачено будівництво систем централізованого водовідведення з повним комплексом очисних споруд, що дасть змогу суттєво поліпшити благоустрій населених пунктів.

В смт Олександрівка передбачається також влаштування окремих систем поливального водопостачання для зрошування зелених насаджень, поливання та миття удосконалених покриттів у громадських центрах. Джерелами поливального водопостачання потрібно приймати поверхневі води, а також ґрунтові води першого водоносного горизонту (верховодку), для забору якої передбачається влаштувати технічні свердловини.

4.5.2. Каналізування

Сумарні обсяги водовідведення з врахуванням господарчо-побутових стоків від населення, рекреаційно-оздоровчих закладів, сільськогосподарських та промислових підприємств Олександрівської ОТГ на перспективний період становитиме **2,857** тис. м³/добу:

$$2,720 + 0,105 + 0,032 = \mathbf{2,857} \text{ (тис. м}^3\text{/добу)}.$$

Проектом передбачається забезпечення централізованою системою каналізування населених пунктів та їх агломерацій з еквівалентною чисельністю населення 2000 осіб і більше, включно з об'єктами соціальної сфери та промисловості. На промислових об'єктах, які скидають в господарсько-побутову каналізацію стічні води з підвищеним вмістом шкідливих речовин, передбачається облаштування локальних очисних споруд попереднього очищення для забезпечення допустимої концентрації стоків перед скиданням в централізовану мережу.

Проектом передбачається будівництво двох групових каналізаційних очисних споруд для груп населених пунктів на території ОТГ:

- очисні споруди в районі смт Олександрівка для очищення стоків населених пунктів Олександрівка і Трикратне;
- очисні споруди в районі села Воронівка для очищення стоків населених пунктів Воронівка, Актове і Трикрати.
- проектом передбачається будівництво чотирьох головних каналізаційних насосних станцій для перекачування стічних вод на очисні споруди комунальної каналізації:
- головна каналізаційна насосна станція №1 у в районі села Трикратне для перекачування стічних вод мереж комунальної каналізації смт Олександрівка і далі до очисних споруд;
- головна каналізаційна насосна станція №2 в районі села Трикрати для перекачування стічних вод до мереж комунальної каналізації села Актове;
- головна каналізаційна насосна станція №3 в районі села Актове для перекачування стічних вод до мереж комунальної каналізації села Воронівка;
- головна каналізаційна насосна станція №4 в районі села Воронівка для перекачування стічних вод до очисних споруд за межі села.

Для очищення господарсько-побутових стічних вод передбачається будівництво очисних споруд повного біологічного очищення з використанням очисних установок з термічною та механічною обробкою осадів у закритих приміщеннях. Відповідно до вимог таблиці 30 ДБН В.2.575:2013 «Каналізація. Зовнішні мережі та споруди» навколо очисних споруд передбачається санітарно-захисна зона розміром 150 м, як для споруд з термічною та механічною обробкою осадів у закритих приміщеннях максимальною продуктивністю до 5 тис. м³/добу. Після очищення стічні води передбачається подавати на скидання у річку Південний Буг і у річку Мертвовод за межами житлової забудови.

Пропонується також передбачати доочищення стічних вод за допомогою установок типу біоплато або біоставки.

Для забезпечення безпечної утилізації осаду стічних вод на очисних спорудах проєктом пропонується передбачати стабілізацію цього осаду за допомогою установок типу «метантенк» з отриманням біогазу. Пропонується також передбачати відбирання надлишкової низькопотенційної теплої енергії стічних вод за допомогою установок типу «тепловий насос» для зменшення теплового забруднення водойм при їх скиданні та отримання додаткових енергетичних ресурсів. Вибір методів обробки осадів необхідно здійснювати на підставі техніко-економічного обґрунтування.

Збільшення продуктивності очисних споруд пропонується здійснювати за рахунок впровадження новітніх технологій по очищенню, доочищенню та знезараженню стічних вод. Після чого пропонується використання глибокоочищених стічних вод (за умови наявності споживачів) в системах повторного технічного водопостачання промислових підприємств (за умови наявності позитивного висновку місцевих органів санітарного нагляду).

Проєктом передбачається виявлення та виведення з експлуатації усіх виявлених очисних споруд, виконаних у вигляді відкритих полів фільтрації з рекультивацією території.

В селах Великий Роздол, Зоря і Вільний Яр передбачається влаштування локальних очисних споруд, що мають бути розташовані на присадибних ділянках. Добова кількість господарсько-побутових стічних вод від одного садибного будинку без централізованого каналізування пропонується приймати 0,7 м³.

Очисні споруди передбачається виконувати за окремими проєктами та комплектувати септиками, або установками глибокого біологічного очищення і фільтруючими колодязями, чи полями підземної фільтрації (при умові достатньої глибини залягання ґрунтових вод та достатньої фільтрувальної здатності ґрунтів на ділянці). При цьому санітарно-захисну зону від септиків пропонується приймати 5 м., від фільтруючих колодязів – 8 м., від полів підземної фільтрації – 15 м.

Остаточні рішення потрібно приймати на подальших стадіях проєктування. Продуктивність очисних споруд має відповідати продуктивності систем водопостачання для забезпечення очищенням усіх каналізаційних стоків, що утворюються.

Відведення дощових і снігових вод, а також надлишкових вод від поливання з території благоустрою і доріг у межах населених пунктів Олександрівської ОТГ пропонується здійснювати закритою системою каналізації поверхневих вод, з відведенням найбільш забрудненої частини стоку на очисні споруди поверхневих вод. Схему каналізування дощових та снігових вод закритою системою пропонується приймати таку – дощові води та води, що утворюються при таненні снігів, а також води від поливання вулиць, проїздів та площ надходять до очисних споруд. Найбільш забруднену частину стоку, відповідно до вимог ДБН В.2.5-75:2013, ДСТУ-Н Б.2.5-71:2013 та ДСТУ 3013-95, пропонується очищувати на цих очисних спорудах. Умовно чисті дощові та снігові води, а також води після очищення пропонується скидати у відкриті водойми, або подавати у накопичувальні резервуари. З накопичувальних резервуарів воду пропонується використовувати для поливання територій в період відсутності дощів. Надлишок поверхневих вод (за наявності) насосними станціями поверхневих вод за допомогою напірних колекторів пропонується відводити на скидання у відкриті водойми.

4.5.3. Теплопостачання

Пропозиції цього розділу щодо перспективного розвитку систем теплопостачання розраховані на період до 2040 року.

У зв'язку з очікуваним зростанням благоустрою житлового фонду та зі збільшенням забезпеченості населення житловою та загальною площею, в населених пунктах Олександрівської ОТГ прогнозується зростання обсягів теплоспоживання.

У рамках впровадження енергозберігаючих технологій загальною тенденцією в Україні є перехід до децентралізованого теплопостачання. Такий перехід дозволяє

зменшувати втрати теплової енергії при її транспортуванні, а також застосовувати сучасніше теплогенеруюче устаткування з більш високим ККД і, як наслідок зменшувати споживання енергоносіїв.

Для розрахунку теплових навантажень будівель ОТГ, а також розрахунку обсягів споживання енергоносіїв проєктом передбачається приймати відповідно до ДСТУ-Н Б В.1.1-27:2010 «Будівельна кліматологія» середню температуру зовнішнього повітря найбільш холодної п'ятиденки рівною – 20 0С. Середню температуру найхолоднішого місяця опалювального сезону передбачається приймати рівною – 2,6 0С. Середню температуру за опалювальний період приймати 1,1 0С. Тривалість опалювального періоду приймати 161 доба.

Містобудівною документацією передбачається адміністративні, громадсько-культурні та багатоквартирні житлові будівлі, що проєктуються, забезпечувати тепловою енергією на потреби опалення, вентиляції та гарячого водопостачання від автономних вбудовано-прибудованих чи дахових котельень, садибну забудову – від індивідуальних котлів та індивідуальних водонагрівачів.

Прогнозовані сумарні обсяги теплоспоживання на опалення та гаряче водопостачання населених пунктів ОТГ розраховані за укрупненими питомими показниками теплоспоживання (таблиця ІХ-15 «Справочник проєктувальника. Районная планировка» та таблиця 10.5 «Містобудування. Довідник проєктувальника»), а також ДБН В.2.5-39:2008 «Теплові мережі», ДБН В.2.6-31:2016 «Теплова ізоляція будівель».

Обсяги теплоспоживання на потреби сільського господарства – за ДБН В.2.5-20-2018 «Газопостачання», таблиця 3. Результати розрахунку у різних одиницях вимірювання наведено у таблицях 4.5.3.1, 4.5.3.2, 4.5.3.3 та 4.5.3.4.

Таблиця 4.5.3.1

Прогнозовані об'єми теплоспоживання для потреб населення на перспективний період, Гкал

№ з/п	Назви місцевих рад, населених пунктів	Перспективна чисельність населення, осіб	Теплоспоживання годинне, Гкал/год			Тепло споживання річне, Гкал/рік		
			Опал.	ГВП	Разом	Опал.	ГВП	Разом
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	с.мт Олександрівка	5 350	10,593	2,408	13,001	27 606,0	16 692,0	44 298,0
2	с. Трикратне	1 120	2,217	0,505	2,722	5 779,2	3 494,4	9 273,6
3	с. Веселий Роздол	30	0,059	0,014	0,073	154,8	93,6	248,4
4	с. Трикрати	1590	3,148	0,716	3,864	8 204,4	4 960,8	13 165,2
5	с. Воронівка	1 330	2,634	0,599	3,233	6 862,8	4 149,6	11 012,4
6	с. Актове	320	0,634	0,144	0,778	1 651,2	998,4	2 649,6
7	с. Зоря	10	0,020	0,005	0,025	51,6	31,2	82,8
8	с. Вільний Яр	0	0	0	0	0	0	0
Разом по ОТГ		9 750	19,305	4,391	23,696	50 310,0	30 420,0	80 730,0

Таблиця 4.5.3.2

Прогнозовані об'єми теплоспоживання для потреб населення на перспективний період, МВт та МДж

№ з/п	Назви місцевих рад, населених пунктів	Перспективна чисельність населення, осіб	Розрахункова потреба в теплоспоживанні, МВт			Теплоспоживання річне, 10 6 МДж/рік		
			Опал.	ГВП	Разом	Опал.	ГВП	Разом
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	с.мт Олександрівка	5 350	12,305	2,799	15,104	115,560	69,550	185,110
2	с. Трикратне	1 120	2,579	0,585	3,164	24,192	14,560	38,752
3	с. Веселий Роздол	30	0,069	0,016	0,085	0,648	0,390	1,038

4	с. Трикрати	1590	3,657	0,831	4,488	34,344	20,670	55,014
5	с. Воронівка	1 330	3,059	0,695	3,754	28,728	17,290	46,018
6	с. Актове	320	0,736	0,167	0,903	6,912	4,160	11,072
7	с. Зоря	10	0,023	0,005	0,028	0,216	0,130	0,346
8	с. Вільний Яр	0	0	0	0	0	0	0
Разом по ОТГ		9 750	22,428	5,098	27,526	210,600	126,750	337,350

Таблиця 4.5.3.3

Прогнозовані об'єми на потреби рекреаційно-оздоровчих закладів на перспективний період (у Гкал)

№ п/п	Тип рекреаційно-оздоровчих закладів	Кількість місць	Теплоспоживання годинне, Гкал/год			Тепло споживання річне, Гкал/рік		
			Опал.	ГВП	Разом	Опал.	ГВП	Разом
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Туристичні бази та годелі	80	0,158	0,036	0,194	412,8	249,6	662,4
2	Оздоровчі табори	100	-	0,045	0,045	-	156,0	156,0
3	Кемпінги	410	-	0,083	0,083	-	287,8	287,8
Всього по ОТГ		590	0,158	0,164	0,322	412,8	693,4	1 106,2

Таблиця 4.5.3.4

Прогнозовані об'єми на потреби рекреаційно-оздоровчих закладів на перспективний період (у МВт та МДж)

№ п/п	Тип рекреаційно-оздоровчих закладів	Кількість місць	Розрахункова потреба в теплоспоживанні, МВт			Теплоспоживання річне, 10 ⁶ МДж/рік		
			Опал.	ГВП	Разом	Опал.	ГВП	Разом
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Туристичні бази та годелі	80	0,184	0,042	0,226	1,728	1,040	2,768
2	Оздоровчі табори	100	-	0,052	0,052	-	0,430	0,430
3	Кемпінги	410	-	0,097	0,097	-	0,800	0,800
Всього по ОТГ		590	0,184	0,191	0,375	1,728	2,270	3,998

Прогнозовані об'єми теплоспоживання на промислові потреби наведено в таблиці 4.5.3.5. Норма теплоспоживання взята з розрахунку 0,67 МВт на 1 га площі (розрахована за заявками інвесторів та за аналогічними проектами).

Таблиця 4.5.3.5

Прогнозовані об'єми промислового теплоспоживання на перспективний період (у МВт)

№	Назва	Площа території,	Теплове навантаження, МВт
	Разом по ОТГ	7,4	4,958

Сумарні об'єми теплоспоживання Олександрівською ОТГ включаючи потреби населення, рекреаційно-оздоровчих закладів, сільського господарства та промислових підприємств складуть:

$$27,526 + 0,375 + 4,958 = \mathbf{32,859 \text{ МВт.}}$$

Для зменшення непродуктивних втрат теплової енергії та більш економного використання місцевих енергетичних ресурсів передбачається проводити роботи з модернізації існуючих котелень та теплових мереж.

4.5.4. Газопостачання

Пропозиції цього розділу щодо перспективного розвитку систем газопостачання розраховані на період до 2040 року.

Газопостачання споживачів громади відбувається природним газом через розвинену газотранспортну систему. Через прогнозоване збільшення споживання теплової енергії прогнозується також збільшення споживання енергоносіїв. Містобудівною документацією пропонується на перспективний період як енергоносієм використовувати природний газ.

Розглядається використання природного газу для таких основних потреб громади: як паливо для отримання теплової енергії (опалення, гаряче водопостачання), на господарсько-побутові потреби житлової забудови (приготування їжі тощо), на технологічні та комунальні потреби промислових, сільськогосподарських та інших підприємств.

Прогнозовані сумарні обсяги споживання природного газу на господарські потреби населення громади розраховані за прогнозованими обсягами тепло споживання на опалення та гаряче водопостачання, а також за укрупненими питомими нормами витрати теплоти для різних видів споживачів (таблиця 2 ДБН В.2.5-20-2018 Газопостачання). Враховано також 5% витрати на потреби підприємств торгівлі та побутового обслуговування невиробничого характеру.

Для розрахунку прийнято природний газ з теплотою згорання 34 МДж/м³. Коефіцієнт корисної дії при використанні газу для виробництва теплової енергії прийнято 0,9. Результати розрахунку наведено у таблицях 4.5.4.1 та 4.5.4.2

Таблиця 4.5.4.1

Прогнозовані об'єми газопостачання для потреб населення на перспективний період

№ з/п	Назви місцевих рад, населених пунктів	Річний обсяг газоспоживання				Разом, млн. м ³ /рік
		Опалення.		Госп-побутові потреби та ГВП		
		Теплоспоживання, 10 ⁶ МДж/рік	млн. м ³ /рік	Перспективна чисельність населення, осіб	млн. м ³ /рік	
1	2	3	4	5	6	7
1	смт Олександрівка	115,560	3,964	5 350	1,401	5,365
2	с. Трикратне	24,192	0,830	1 120	0,294	1,124
3	с. Веселий Роздол	0,648	0,022	30	0,008	0,030
4	с. Трикрати	34,344	1,178	1 590	0,417	1,595
5	с. Воронівка	28,728	0,985	1 330	0,349	1,334
6	с. Актове	6,912	0,237	320	0,084	0,321
7	с. Зоря	0,216	0,007	10	0,003	0,010
8	с. Вільний Яр	0	0	0	0	0
Разом по ОТГ		210,600	7,223	9 750	2,556	9,779

Таблиця 4.5.4.2

Прогнозовані об'єми газопостачання на потреби рекреаційно-оздоровчих закладів на перспективний період

№ п/п	Тип рекреаційно-оздоровчих закладів	Річний обсяг газоспоживання				Разом, млн. м3/рік
		Опалення.		Госп-побутові потреби та ГВП		
		Теплоспоживання, 10 ⁶ МДж/рік	млн. м3/рік	Кількість місць	млн. м3/рік	
1	2	3	4	5	6	7
1	Туристичні бази та годелі	1,728	0,059	80	0,021	0,080
2	Оздоровчі табори	-	-	100	0,026	0,026
3	Кемпінги	-	-	410	0,048	0,048
Всього по ОТГ		1,728	0,059	590	0,095	0,154

Прогнозовані об'єми газоспоживання на промислові потреби наведено в таблиці 4.5.4.3. При цьому питоме газоспоживання прийнято з розрахунку з розрахунку 77,52 м3/годину на 1 га площі (розрахована за заявками інвесторів та за аналогічними проектами). Коефіцієнт годинного максимуму витрат газу прийнято 1/3000.

Таблиця 4.5.4.3

Прогнозовані об'єми промислового газоспоживання на перспективний період

№ п/п	Назва	Площа території, га	Газоспоживання	
			м3/год	млн. м3/рік
	Разом по ОТГ	7,4	573,648	1,721

Сумарні витрати газу Олександрівською ОТГ включаючи потреби населення, рекреаційно-оздоровчих закладів, сільського господарства та промислових підприємств складуть:

$$9,779 + 0,154 + 1,721 = \mathbf{11,654} \text{ (млн. м3/рік).}$$

Для перспективної забудови у нових кварталах, що проектуються, проектом пропонується така схема газопостачання. Від головних газорегуляторних пунктів (ГГРП) прокладати газопроводи середнього тиску вулицями населених пунктів до житлової забудови, об'єктів громадсько-культурного призначення. До газопроводів середнього тиску приєднувати комбіновані будинкові регулятори тиску (КБРТ) для індивідуальних житлових будинків, шафові газорегуляторні пункти (ШРП) для дахових котелень та вбудовано-прибудованих котелень об'єктів культурно-побутового призначення. Від ШРП і КБРТ прокладати газопроводи низького тиску безпосередньо до споживачів природного газу. В існуючих кварталах з існуючими газорегуляторними пунктами (ГРП) чи ШРП групового регулювання, від яких мережами низького тиску природний газ вулицями населених пунктів подається до споживачів, нову забудову пропонується підключати до існуючих мереж низького тиску при умові наявних резервів пропускної здатності цих мереж та резервів потужності ГРП (ШРП). При відсутності резервів пропонується проводити реконструкцію ГРП (ШРП) та мереж низького тиску, або переходити на газопостачання від мереж середнього тиску з використанням КБРТ (ШРП). Варіант схеми газопостачання пропонується вибирати шляхом технікоеконічного розрахунку.

4.5.5. Заходи з енергозбереження

Енергозбереження безпосередньо пов'язане із реалізацією концепції сталого розвитку. Важливим результатом, який досягається за рахунок енергозбереження, є

скорочення викидів парникових газів, зокрема CO₂. Використання деревини як палива має переваги порівняно з газом і вугіллям оскільки деревина є вуглецево-нейтральна. Тобто, при спалюванні деревини викидається стільки ж вуглекислого газу, скільки дерево поглинуло його за життя. Використання пелет та трісок дозволяє повніше використовувати деревні ресурси та зменшувати обсяги відходів деревообробки майже до нуля.

На території громади передбачається впроваджувати заходи щодо використання альтернативних видів палива та застосування нетрадиційних джерел теплопостачання. Насамперед це теплопостачання від твердопаливних котлів, що працюють на місцевих видах палива. В цілому, за екологічними характеристиками, використання твердопаливних котлів, що працюють на пелетах з деревини, трісках або соломі не погіршує загальну екологічну ситуацію в місцях масової забудови. Передбачається розвиток теплопостачання від теплових насосів, що використовують низькотемпературне тепло від ґрунтів, поверхневих водойм, підземних вод та повітря.

Одним зі шляхів впровадження альтернативних джерел теплопостачання щодо вирішення проблем енергозбереження є використання систем утилізації тепла стічних вод на очисних спорудах каналізації, використання їх тепла як джерела низькопотенційного тепла для теплонасосних установок.

Пропонується використання сонячної енергії, а саме безпосереднє її перетворення в низько потенційну теплову енергію без попередньої концентрації потоку сонячної радіації, що з успіхом може використовуватись для потреб гарячого водопостачання комунально-побутовими та технологічними об'єктами, зокрема у сільській місцевості.

З метою економії паливно-енергетичних ресурсів та подальшого підвищення коефіцієнту ефективності перетворення інших видів енергії в теплову проєктом пропонується відмова (по можливості) від будівництва нових зовнішніх теплових мереж. Для організації теплопостачання об'єктів нового житлового фонду, громадських та інших об'єктів передбачається розширити застосування місцевих, локальних та індивідуальних теплових установок сучасного типу, таких як: твердопаливні котли, конденсаційні котли, теплові насоси тощо. В багатоквартирних будинках пропонується влаштування поквартирного опалення. При цьому застосування квартирних теплогенераторів на твердому паливі передбачається тільки у житлових будинках до двох поверхів, згідно п. 5.25, ДБН В.2.2-15:2019 «Житлові будинки».

Для зменшення витрат тепла на потреби опалення при проєктуванні та будівництві необхідно передбачати обладнання всіх квартир та приміщень громадських будівель автономними чи централізованими рекуператорами тепла, що дозволить зменшити витрати тепла на потреби вентиляції.

Скорочення викидів CO₂ відбувається не лише при переході з традиційних видів палива на альтернативні, але й при простому утепленні споруд. Утеплення дозволяє зменшити споживання теплової енергії, яка виробляється шляхом спалювання різних палив.

Проєктом передбачається проведення поступового енергоаудиту усіх будівель та розроблення заходів щодо зниження їх енергоспоживання.

Одним з основних напрямків розвитку теплоенергетики ОТГ має бути впровадження заходів у напрямку енергозбереження. Як першочергові заходи проєктом передбачається:

- впровадження комплексу заходів з реконструкції існуючих систем теплозабезпечення для підвищення їх ефективності;
- комплекс робіт по впровадженню нових енергозберігаючих технологій та обладнання;
- автоматизація процесів горіння в котлах з метою підвищення повноти згоряння палива;
- автоматизація процесу підтримування температури теплоносія пропорційно температурі зовнішнього повітря;

- впровадження автономних установок виробництва теплової та електричної енергії, комбінованого виробництва електроенергії та тепла на когенераційних установках, тощо;
- диспетчеризація господарства з впровадженням системи обліку та контролю за споживанням паливно-енергетичних ресурсів;
- впровадження засобів обліку та регулювання споживання води та теплової енергії у житловому фонді.

Для реалізації державної політики з енергозбереження пропонується використовувати теплогенеруюче устаткування з ККД не менше ніж 92 %.

Передбачається оснащення житлового фонду будинковими та квартирними лічильниками тепла. Передбачається модернізація насосного обладнання, заміна існуючих трубопроводів теплотрас на попередньо ізольовані труби.

Проектом передбачається поступова заміна вікон на енергоефективні склопакети та заміна дверей у будівлях, які опалюються. Часто заміна старих дерев'яних вікон на сучасні дерев'яні чи металопластикові з метою утеплення спричиняє різке підвищення вологості в приміщенні. Це пояснюється тим, що основним шляхом надходження повітря на заміну видаленого вентиляцією є саме вікна. Тому при заміні вікон на герметичні різко сповільнюються процеси руху повітря, що викликає порушення роботи вентиляції і перезволоження приміщення. Висока вологість призводить до утворення грибка, зниження терміну служби споруди, поширення легеневих захворювань тощо. З метою уникнення цього потрібно проектом передбачається при реконструкції існуючих будівель використання негерметичних вікон (що зменшить їх утеплювальні характеристики), або передбачення реконструкції системи вентиляції приміщень де замінюють вікна.

Проектом передбачається утеплення зовнішніх стін будівель. Є два способи післябудівельного утеплення стін: зовнішнє (фасадне) та внутрішнє. Утеплення зсередини головним недоліком має зменшення корисної площі, а перевагою – можливість знехтувати погодостійкими властивостями ізоляційних матеріалів. Фасадне утеплення буває трьох типів: легкі штукатурні системи, важкі штукатурні системи та колодцева кладка. Проектом передбачається віддавати перевагу легким штукатурним системам, через їх простоту та невисоку вартість. Передбачається використання переважно полістирольних плит та мінеральної вати, які після монтажу обтягуються сіткою та покриваються штукатуркою.

Поширеною помилкою при виконанні заходів з підвищення енергоефективності будівель є неправильний розрахунок потужності нового котла. Часто у будівлі встановлюють новий котел, після чого проводять утеплення стін, вікон тощо. В результаті котел використовується не на повну потужність через нижче споживання тепла будівлею. Проектом передбачається спочатку проведення реновації будівель, а після неї роботи розрахунок необхідної потужності котла.

4.5.6. Електропостачання

Пропозиції цього розділу щодо перспективного розвитку систем електропостачання розраховані на період до 2040 року.

Усі населені пункти громади забезпечуються електричною енергією. Збільшення благоустрою житла на перспективний період дає підстави очікувати зростання електроспоживання на господарсько-побутові та комунальні потреби населення. Це в свою чергу вимагає збільшення потужностей трансформаторних підстанцій.

Прогнозовані витрати електроенергії на господарсько побутові та комунальні потреби, а також необхідна потужність трансформаторних підстанцій, розраховані за укрупненими показниками споживання за рік на одну людину і наведено у таблиці 4.5.6.1. При цьому норматив електроспоживання для сільських будинків, не обладнаних стаціонарними електроплитами, прийнято 950 квт год/люд на рік, для міського населення, що проживає в квартирах (будинках), не обладнаних стаціонарними електроплитами та кондиціонерами, прийнято 1700 квт год/люд на рік (для малих міст коефіцієнт – 0.8).

Річна кількість годин використання максимуму електричного навантаження для сільського населення прийнято 4100 годин, для міського населення прийнято 5200 годин.

Таблиця 4.5.6.1

Прогнозовані об'єми господарсько-побутового та комунального електроспоживання для потреб населення на перспективний період

№ з/п	Назви місцевих рад, населених пунктів	Перспективна чисельність населення, осіб	Електроспоживання за рік, тис. кВт год.	Потужність підстанції, кВт
1	2	3	4	5
1	смт Олександрівка	5 350	7 276,0	1 396,4
2	с. Трикратне	1 120	1 064,0	259,5
3	с. Веселий Роздол	30	28,5	7,0
4	с. Трикрати	1 590	1 510,5	368,4
5	с. Воронівка	1 330	1 263,5	308,2
6	с. Актове	320	304,0	74,1
7	с. Зоря	10	9,5	2,3
8	с. Вільний Яр	0	0	0
Разом по ОТГ		9 750	11 456,0	2 415,9

Прогнозовані витрати електроенергії на потреби рекреаційно-оздоровчих закладів наведено в таблиці 4.5.6.2, При цьому питоме електроспоживання прийнято з розрахунку 2,2 кВт/місце для санаторіїв, 2,0 кВт/місце для рекреаційних закладів, 0,5 кВт/місце для закладів туризму, відповідно до ДБН В.2.5–23:2010, таблиця 3.15. Річна кількість годин використання максимуму електричного навантаження прийнято 3500 годин для санаторіїв та закладів туризму, 1500 годин для рекреаційних закладів.

Таблиця 4.5.6.2

Прогнозовані об'єми електроспоживання для потреб рекреаційно-оздоровчих та туристичних закладів на перспективний період

№ п/п	Тип рекреаційно-оздоровчих закладів	Перспективна кількість місць	Електроспоживання за рік, тис. кВт год.	Потужність підстанції, кВт
1	2	3	4	5
1	Туристичні бази та годелі	80	560,0	160,0
2	Оздоровчі табори	100	700,0	200,0
3	Кемпінги	410	717,5	205,0
Всього по ОТГ		590	1 977,5	565,0

Прогнозовані об'єми електроспоживання на промислові потреби проектних територій наведено в таблиці 4.5.6.3. При цьому питоме електричне навантаження прийнято з розрахунку 0,016 МВт на 1 га площі (розрахована за заявками інвесторів та за аналогічними проектами). Річна кількість годин використання максимуму електричного навантаження прийнято 4700 годин.

Таблиця 4.5.6.3

Прогнозовані об'єми промислового електроспоживання на перспективний період

№ п/п	Назва	Прогнозована площа виробничого використання, га	Електроспоживання за рік, тис. кВт год.	Потужність підстанції, кВт
	Разом по ОТГ	7,4	556,5	118,4

Сумарні об'єми очікуваного на перспективний період електроспоживання та необхідна потужність трансформаторних підстанцій наведено в таблиці 4.5.6.4.

Таблиця 4.5.6.4

Прогнозовані об'єми електроспоживання на перспективний період

№ п/п	Категорія електроспоживання	Електроспоживання за рік, тис. кВт год.	Потужність підстанції, кВт
1	Електроспоживання населенням	11 456,0	2 415,9
2	Рекреаційно-оздоровчі заклади	1 977,5	565,0
3	Перспективне промислове електроспоживання	556,5	118,4
Разом по ОТГ		13 990,0	3 099,3

Проектом пропонується суттєва реконструкція існуючих та будівництво нових трансформаторних підстанцій. Місця розташування трансформаторних підстанцій пропонується визначити на подальших стадіях проектування.

Електропостачання житлових будинків та промислових зон, що проектується, пропонується здійснювати за допомогою повітряних ліній електропередач з витриманням усіх охоронних і санітарно-захисних зон. При цьому повітряні лінії напругою 35 кВ і більше розташовувати за межами житлових територій.

Проектом передбачається врахувати нормативні охоронні зони повітряних ліній. В межах сельбищних територій з висотою будівель 4 поверхи та вище електричні мережі слід виконувати кабельними. Нові понижуючі трансформаторні підстанції потужністю 16 МВА і більше необхідно передбачати закритого типу.

Для забезпечення надійного електропостачання на протязі всього розрахункового етапу необхідно проводити модернізацію, ремонт та заміну зношеного устаткування на електропідстанціях та лініях електропередачі всіх рівнів напруг.

Для оптимізації систем електропостачання необхідно проводити заходи по удосконаленню й оптимізації системи обліку та контролю електроспоживання, заходи по удосконаленню систем автоматизації, телемеханізації та засобів диспетчерсько-технологічного управління.

4.5.7. Зв'язок

У відповідності з Державною стратегією регіонального розвитку на 2021—2027 роки передбачається повне покриття територій населених пунктів громади сучасними засобами мобільного зв'язку і швидкісного інтернету. Для цього передбачається присудження серверних до волоконно-оптичних ліній пропускною здатністю не менше 100 Мб/с. Вибір провайдера пропонується здійснити на подальших стадіях проектування.

Вибір вузлів, трас прокладання, а також місць розташування оптичних приймачів також пропонується здійснити на подальших стадіях проектування.

4.6. Інженерна підготовка та захист території

Інженерний захист території від небезпечних геологічних процесів повинен виключити виникнення аварійно-небезпечних ситуацій і забезпечити:

- загальну стійкість об'єктів і територій при основному та аварійному сполученні навантажень;
- нормативні медико-санітарні умови проживання населення, санітарно-гігієнічні, соціальні, рекреаційні умови території, що захищається;
- надійне функціонування об'єктів, що розміщені на цих територіях;
- збереження природних ландшафтів, заповідних зон, об'єктів природної та культурної спадщини, зон відпочинку тощо;
- належне архітектурне оформлення об'єктів захисту;

- охорону навколишнього природного середовища, раціональне використання земель і природних ресурсів, об'єктів, що захищаються;
- найбільш повне використання місцевих будівельних матеріалів і природних ресурсів;
- виконання будівельних робіт при вжитті заходів з інженерного захисту повинно бути безаварійним, безпечним і має виключати виникнення небезпечних нових і (або) активізацію діючих геологічних процесів на прилеглих територіях.

Пропозиції, щодо покращення стану водогосподарського комплексу

Систему потрібно регулярно відновлювати, виконуючи комплекс робіт щодо покращення стану прибережних земель та захисту території від прояву та активізації процесу підтоплення. Першочерговими інженерними заходами є:

- регулювання рівня поверхневих вод водойм та водотоків;
- розчищення від заростання та замулення;
- вирубування чагарників;
- благоустрій прибережних територій (в межах санітарно-захисних смуг).

До першочергових водних об'єктів відносяться: р. Південний Буг, р. Гарбузинка, р. Фонтанка, р. Мертвовод та водойми.

Також необхідно передбачити проведення поточних та планових ремонтних робіт гідротехнічних споруд.

Вийнятий ґрунт, при розчищенні водних об'єктів можливо використовувати для влаштування укосів берегів, підсилення території. Також вийнятий ґрунт, який містить велику кількість гумусу та торфу можливо використовувати для влаштування зелених насаджень.

Берегоукріплення водойм та водотоків у межах громади представлені у вигляді благоустрою прибережних територій, що включає влаштування укосів берегів та їхнього озеленення. При інженерному захисті берегів в межах громади можливе застосування укисних споруд:

- покриття з гнучких підстилок і сітчастих блоків заповнених каменем (габійні конструкції);
- покриття з синтетичних матеріалів (геотекстиля).

На прибережних ділянках передбачається влаштування зелених насаджень спеціального призначення. Благоустрій водних об'єктів приведе до покращення санітарно-гігієнічного стану прибережних територій.

Потрібно виконувати постійний контроль та нагляд за станом водних об'єктів, поліпшуючи екологічний стан. Виконуючи вище перераховані заходи можна уникнути прояву та активізації процесу підтоплення та створити сприятливі умови для перспективного розвитку населених пунктів на території громади.

Пропозиції, щодо проведення протиерозійних заходів

Для покращення природного стану територій з проявом ерозії та на територіях, де рельєф виражений ухилами більше 150 ‰ потрібно використовувати протиерозійні заходи. Протиерозійні заходи повинні забезпечити: припинення площинного змиву ґрунтів; стабілізацію схилів; зниження активного розмивання тальвегів, а в окремих випадках і ліквідування процесу яроутворення. Першочерговими протиерозійними заходами є:

- регулювання стоку дощових і сніготалих вод (влаштування водоутримувальних споруд, водонапрямних споруд, водоскидних споруд);
- регулювання поздовжніх ухилів тальвегів ярів;
- агролісомеліорація;
- повне або часткове засипання ярів ґрунтом.

Завершальним етапом планувальних робіт є виконання агролісомеліоративних заходів, що забезпечать стійкість схилів (укосів) при освоєнні та захист від ерозії ґрунтів та перероблення берегів. Агролісомеліорація повинна забезпечити:

- припинення площинного змиву ґрунтів;
- стабілізацію схилів;
- зниження розмивання тальвегів та балок.

Заходи агролісомеліорації включають:

- вітрозахисні, снігозатримувальні і водопоглинальні лісонасадження на відкритих територіях, що прилягають до схилів;
- декоративно-захисні посадки дерев і чагарників;
- берегозахисні деревно-чагарникові насадження по берегах рік та навколо водойм;
- посів багаторічних трав або обдернування.

За необхідності можливе застосування:

- покриття з гнучких підстилок і сітчастих блоків заповнених каменем (габійні конструкції);
- покриття з синтетичних матеріалів (геотекстиля).

Посів багаторічних трав без інших допоміжних засобів захисту допускається на схилах (укосах) крутістю до 35. Посадка дерев допускається на схилах (укосах) крутизою до 15°.

Пропозиції, щодо підготовки території складена ярами та балками

При виборі комплексу заходів необхідно визначити стадію розвитку яру. Визначають наступні стадії яроутворення: перша – формування промоїн і ритвин; друга – врізання яру вершиною, заглиблення, розвиток одвершків; третя – вироблення профілю рівноваги; четверта – затухання ерозійних процесів і перетворення яру у балку. Першочерговими заходами при освоєнні території, що складені ярами та балками є:

- часткове чи повне засипання ярів;
- влаштування водовідвідних лотків;
- агролісомеліорація.

Часткове або повне засипання ярів або їх намивання застосовують з іншими видами агролісомеліорації.

Засипання ярів, їх верхових ділянок ґрунтом передбачається при глибині ярів до 15 м. Замивання ярів із застосування засобів гідромеханізації передбачається при їх глибині до 25 м.

При розробленні проєкту ліквідування ярів слід передбачати прогноз зміни рівня підземних вод.

При засипанні ярів необхідно передбачати споруди з відведення поверхневих (нагорні канави, тощо) та підземних вод (горизонтальні дренажі) як профілактичні заходи, що знижують імовірність розвитку підтоплення.

Для закріплення ярів з ерозійними процесами рекомендується застосовувати протиерозійних гідротехнічних споруд відповідного типу, з тим щоб відвести поверхневі води з недопустимих фільтрацій. При закріпленні ярів з ерозійним генетичним типом верхів`я застосовуються як агролісомеліоративні (переважно), так і гідротехнічні заходи.

Пропозиції, щодо проведення протизсувних заходів

Проєктними рішеннями є застосування першочергових заходів, а саме :

- вертикальне планування території;
- регулювання стоку поверхневих вод
- улаштування системи поверхневого водовідведення;
- зміна рельєфу схилу з метою підвищення його стійкості
- улаштування утримувальних протизсувних споруд (підпірні стінки, контбанкети, контрфорси, анкерні кріплення);

- улаштування стримуючих протизсувних фундаментів(ф-ти на пальові основі мілкого та глибокого закладання);
- закріплення ґрунтів зони зсуву;
- часткова чи повна заміна рельєфу схилів;
- влаштування дренажу (мілкого та глибокого закладання);
- агролісомеліоративні заходи.

При проєктуванні інженерного захисту територій, будівель і споруд враховано положення нормативної документації при прийнятті наступних заходів, спрямованих на запобігання і стабілізацію процесу зсуву ґрунту.

Пропозиції, щодо підготовки заболочених територій

На основі аналізу факторів, які активізують та впливають на процес заболочування можливе застосування першочергових заходів інженерної підготовки:

- відведення дощових і сніготалих вод;
- улаштування ґрунтових подушок з подальшим ущільненням;
- часткова чи повна заміна заболочених та заторфованих ґрунтів;
- агролісомеліорація;
- влаштування дренажів (осушення територій).

Пропозиції, щодо підготовки територій порушені гірничими роботами

Розробка кар'єрів є одним з видів діяльності, який призводить до порушення земель. У зв'язку з цим, рішення по рекультивациі ділянки входять до складу проєкту розробки родовища або виконується окремим проєктом рекультивациі кар'єру.

Комплекс заходів з рекультивациі територій, що порушені гірничими роботами:

- вертикальне планування територій;
- повне чи часткове засипання ґрунтом не санкціоновано зритих територій;
- агролісомеліорація.

Висновок

При проєктуванні інженерного захисту територій, будівель і споруд необхідно в подальшому виконувати більш детальні дослідження фізико-механічних властивостей основних та підстилаючих порід, що формують різні генетичні типи ґрунтів.

З метою запобігання та стабілізації процесів рекомендується виконувати інженерно-геологічні вишукування, що забезпечить доцільність застосування першочергових заходів інженерної підготовки.

Застосування спеціальних заходів інженерної підготовки та захисту територій залежить від типу та масштабів прояву процесу. Відповідно, конкретне місце розташування інженерних споруд, розрахунок стійкості та тип конструкцій захисних споруд вирішуються на подальшій стадії проєктування («Проєкт» та «Робоча документація»).

5. ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА

На сучасному етапі розвитку суспільства все більшого значення у міжнародній, національній і регіональній політиці набуває концепція збалансованого (сталого) розвитку, спрямована на інтеграцію економічної, соціальної та екологічної складових розвитку. Поява цієї концепції пов'язана з необхідністю розв'язання екологічних проблем і врахування екологічних питань в процесах планування та прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку країн, регіонів і населених пунктів.

Стратегічна екологічна оцінка (далі – СЕО) дає можливість зосередитися на всебічному аналізі можливого впливу планованої діяльності на довкілля та використовувати результати цього аналізу для запобігання або пом'якшення екологічних наслідків в процесі стратегічного планування.

Звіт про стратегічну екологічну оцінку (розділ «Охорона навколишнього природного середовища») містобудівної документації «Схема планування території Олександрівської ОТГ Вознесенського району Миколаївської області» виконано відповідно до Законів України «Про стратегічну екологічну оцінку», «Про регулювання містобудівної діяльності», Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування, затверджених наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018 року № 296, «Рекомендації щодо включення кліматичних питань до документів державного планування» надані Міністерством енергетики та захисту довкілля України від 03.03.2020 року №26/1.4-11.3-5650 та інших нормативно-правових актів.

5.1. Зміст та основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування

Зміст та основні цілі схеми планування території громади

Схема планування території громади є містобудівною документацією регіонального рівня, яка призначена для обґрунтування довгострокової стратегії планування, забудови та іншого використання території, на якій реалізуються повноваження Олександрівської селищної ради. Схема планування території визначає основні принципи і напрямки планувальної організації та функціонального призначення території, формування системи громадського обслуговування населення, організації інженерно-транспортної інфраструктури, інженерної підготовки і благоустрою, захисту території від небезпечних природних і техногенних процесів, охорони навколишнього природного середовища, охорони та збереження нерухомих об'єктів культурної спадщини та пам'яток археології, традиційного характеру середовища історичних населених пунктів.

Завданнями схеми планування території громади є:

- обґрунтування майбутніх потреб і визначення переважних напрямів використання територій;
- урахування державних, громадських і приватних інтересів під час планування, забудови та іншого використання територій з дотриманням вимог містобудівного, санітарного, екологічного, природоохоронного, протипожежного та іншого законодавства;
- обґрунтування та визначення територій для містобудівних потреб;
- забезпечення раціонального розселення та визначення напрямів сталого розвитку населених пунктів;
- визначення територій, що мають особливу екологічну, рекреаційно-оздоровчу, наукову, естетичну, історико-культурну цінність, встановлення передбачених законодавством обмежень на їх планування, забудову та інше використання;
- розроблення містобудівних заходів щодо охорони довкілля та раціонального використання природних ресурсів;
- розроблення заходів щодо пожежної та техногенної безпеки.

Зв'язок з іншими документами державного планування

При розробленні схеми планування території враховані Генеральна схема планування території України, Схема планування території Миколаївської області, стратегії та програми економічного, демографічного, екологічного, соціального розвитку відповідної території, програми розвитку інженерно-транспортної інфраструктури, охорони навколишнього природного середовища, охорони та збереження нерухомих об'єктів культурної спадщини та пам'яток археології, чинна містобудівна документація на місцевому рівні та Проектна документація, інформація містобудівного, земельного та інших кадастрів, заяви щодо забудови та іншого використання території.

Умови для реалізації видів діяльності та об'єктів, які матимуть значний вплив на довкілля, визначаються відповідно до Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності». Згідно зі ст. 24 регулюється вибір, надання земельних ділянок, зміна функціонального та цільового призначення територій. Також на підставі Схеми планування території будуть розроблені за межами населених пунктів - детальні плани, а в межах - генеральні та детальні плани, які згідно зі ст. 19, зокрема, визначають:

- функціональне призначення, режим та параметри забудови однієї чи декількох земельних ділянок, розподіл територій згідно з будівельними нормами, державними стандартами і правилами;
- містобудівні умови та обмеження;
- потребу в підприємствах і закладах обслуговування населення, місце їх розташування;
- доцільність, обсяги, послідовність реконструкції забудови;
- черговість та обсяги інженерної підготовки території;
- систему інженерних мереж;
- порядок організації транспортного і пішохідного руху;
- порядок комплексного благоустрою та озеленення, потребу у формуванні екомережі;
- межі прибережних захисних смуг і пляжних зон водних об'єктів.

Містобудівні умови та обмеження згідно зі ст. 29 включають, зокрема:

- відповідність цільового та функціонального призначення земельної ділянки містобудівній документації на місцевому рівні;
- планувальні обмеження (охоронні зони пам'яток культурної спадщини, межі історичних ареалів, зони регулювання забудови, зони охоронюваного ландшафту, зони охорони археологічного культурного шару, в межах яких діє спеціальний режим їх використання, охоронні зони об'єктів природно-заповідного фонду, прибережні захисні смуги, зони санітарної охорони);
- охоронні зони об'єктів транспорту, зв'язку, інженерних комунікацій, відстані від об'єкта, що Проектується, до існуючих інженерних мереж.

Для об'єктів господарської діяльності важливим є визначення класу небезпеки та встановлення розміру санітарно-захисної зони.

Положення та завдання стратегічних документів, що мають відношення до Проекту Схеми планування території Олександрівської громади Миколаївської області, є передумовою для прийняття Проектних рішень в даній містобудівній документації, а саме:

1. Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки.

Стратегія визначає генеральний вектор сталого розвитку регіонів та розроблена відповідно до Цілей сталого розвитку України до 2030 року, затверджених Указом Президента України від 30 вересня 2019 р. № 722. Стратегія є основним планувальним документом для реалізації секторальних стратегій розвитку, координації державної політики у різних сферах, досягнення ефективності використання державних ресурсів у територіальних громадах та регіонах в інтересах людини, єдності держави, сталого розвитку історичних населених місць та збереження традиційного характеру історичного середовища, збереження навколишнього природного середовища та сталого використання природних ресурсів для нинішнього та майбутніх поколінь українців.

2. План соціально – економічного розвитку Олександрівської селищної ради на 2017 – 2021 роки.

План затверджено рішенням Олександрівської селищної ради 8 сесії 8 скликання від 18 серпня 2017 року №4. Із змінами внесеними рішенням Олександрівської селищної ради на 25 сесії 8 скликання 1 березня 2019 року №12.

Основною метою Плану є створення умов для повноцінного функціонування об'єднаної громади, зокрема через зростання добробуту і підвищення якості життя населення, забезпечення позитивних структурних зрушень в економіці, підвищення її конкурентоспроможності, як основи для збалансованого зростання стандартів та показників економічного розвитку.

На основі оцінки стану економічного і соціального розвитку громади на наявних проблем у Плані визначено чіткі цілі, завдання та основні заходи економічного і соціального розвитку Олександрівської селищної ради на 2017 – 2020 роки.

Більш детальний рівень зв'язку програмних документів державного планування з Проектом Схеми планування території відображені в розділі 5.5. (Табл. 5.5.1).

Забезпечення доступу та врахування думки громадськості під час розроблення схеми планування території та здійснення СЕО

В рамках проведення процедури СЕО Проекту Схеми планування території Олександрівської громади Миколаївської області було складено Заяву про визначення обсягу СЕО та опубліковано Повідомлення про оприлюднення Заяви в засобах масової інформації, а саме:

- газеті «Вісті Вознесенщини»;
- газеті «День за Днем».

Також Повідомлення про оприлюднення Заяви та власне Заяву про визначення обсягу СЕО розміщено на офіційному сайті Олександрівської селищної ради: <https://oleksandrivskaotg.gov.ua/>.

Протягом громадського обговорення Заяви про визначення обсягу СЕО (15 календарних днів) надійшли зауваження та пропозиції від Управління екології та природних ресурсів Миколаївської обласної державної адміністрації. Детальний перелік питань наведено у довідці про консультації щодо Заяви про визначення обсягу СЕО (Додаток 5.1).

Від Управління охорони здоров'я та громадськості жодних зауважень чи пропозицій не надходило.

5.2. Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогнозні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено

Стан довкілля обумовлюється впливом на нього усіх суб'єктів природокористування. Першочергова увага до охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки життєдіяльності населення – невід'ємна умова сталого розвитку регіону.

При аналізі та оцінці поточного стану навколишнього середовища Олександрівської ОТГ були використані статистичні дані та офіційні дані обласних органів виконавчої влади, що реалізують державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища та охорони здоров'я. У процесі роботи були проаналізовані доступні дані моніторингових спостережень, що здійснюються суб'єктами в рамках програм державного моніторингу навколишнього середовища регіону.

До основних джерел інформації належать:

1. Регіональна доповідь про стан навколишнього природного середовища в Миколаївській області у 2019 році.
2. Головне управління статистики у Миколаївській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mk.ukrstat.gov.ua/>.
3. План покращення комунальної послуги «Утримання та ремонт доріг в межах відповідальності Олександрівської ОТГ на 2019 – 2023 роки».

4. Стратегія розвитку Олександрівської селищної об'єднаної територіальної громади на 2017 – 2025 р.р.
5. План соціально – економічного розвитку Олександрівської селищної ради на 2017 – 2021 роки.
6. Екологічний паспорт Миколаївської області 2020 року.
7. Схема планування території Миколаївської області 2017 року.
8. План удосконалення надання послуги з водопостачання на 2018 – 2020 р.р.
9. Регіональний офіс водних ресурсів у Миколаївській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mk-vodres.davr.gov.ua/node/1635>.
10. Вознесенська районна державна адміністрація [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://voznensensk.mk.gov.ua/ua/1361255317/1389602864/>.
11. Офіційний сайт Олександрівської ОТГ Миколаївської області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://oleksandrivskaotg.gov.ua/economic-profile/economy>.

Стан атмосферного повітря

Атмосферне повітря є одним з основних життєво важливих елементів навколишнього природного середовища. Як природний об'єкт воно являє собою природну суміш газів, що знаходиться за межами жилих, виробничих та інших приміщень. Критерієм розподілу атмосферного повітря як природного об'єкта є природний, непорушний зв'язок повітря з докільям. Правові і організаційні основи та екологічні вимоги в галузі охорони атмосферного повітря визначає Закон України «Про охорону атмосферного повітря».

За даними Головного управління статистики у Миколаївській області 2019 року в атмосферне повітря зі стаціонарних джерел забруднення надійшло 12,1 тис. т забруднюючих речовин, що на 1000 т, або на 7,6 % менше, порівняно з 2018 роком. Крім того, в атмосферу від стаціонарних джерел забруднення 2019 року викинуто 2,1 млн. т діоксиду вуглецю (парникового газу), який впливає на зміну клімату. Це на 0,1 млн. т або на 5 % більше у порівнянні з 2018 роком.

Аналізуючи показники забруднення повітряного басейну, що включає обсяг викидів шкідливих речовин від стаціонарних джерел забруднення, потрібно відмітити незначне зменшення загальної кількості викидів в атмосферне повітря (на території Миколаївської області) в 2019 році.

Таблиця 5.2.1.

Обсяги викидів забруднюючих речовин стаціонарними джерелами на території Миколаївської області

Обсяги викидів, тис. т		Збільшення/ зменшення викидів 2019 року проти 2018 року, тис. т	Обсяги викидів 2019 року до 2018 року, %
2018 рік	2019 рік		
13,1	12,1	-1	92,4

Таблиця 5.2.2.

Динаміка викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря у Миколаївській області

Рік	Викиди в атмосферне повітря (стаціонарними джерелами), тис. т	Щільність викидів у розрахунку на 1 км ² , тон	Обсяги викидів у розрахунку на 1 особу, кг
2015	15,8	2,58	54,7
2016	13,89	0,565	12,0*
2017	14,18	0,577	12,4*
2018	13,1	0,533	11,5*

2019	12,07	0,491	10,7

За даними Головного управління статистики у Миколаївській області

* - дані по викидам надано тільки від стаціонарних джерел, оскільки інформація від пересувних джерел не надається з 2016 року згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16.03.2017 № 175-р;

Аналізуючи показники забруднення повітряного басейну за останні 5 років, можна зробити висновок, що існує загальна тенденція до зменшення кількості викидів у Миколаївській області [1, 2].

Таблиця 5.2.3

Обсяг викидів забруднюючих речовин стаціонарними джерелами в атмосферне повітря у Вознесенському районі

Обсяги викидів, тис. т		Збільшення/ зменшення викидів 2019 року проти 2018 року, тис. т	Обсяги викидів 2019 року до 2018 року, %
2017 рік	2019 рік		
0,951	-0,232	73,8	31,1

Таблиця 5.2.4

Викиди забруднюючих речовин у атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення в Вознесенському районі у 2019 році

Обсяги викидів, т	У % до 2018р.	У тому числі			
		діоксиду сірки		діоксиду азоту	
		т	у % до 2018р.	т	у % до 2018р.
654,1	73,8	21,7	111,4	90,2	27,9

*За даними Головного управління статистики у Миколаївській області

Отже, проаналізувавши динаміку викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря серед 19 районів області можна зробити висновок, що територія Вознесенського району належить до однієї із забруднених в області, і посідає 4 місце.

Стаціонарні джерела викидів

На території Олександрівської ОТГ функціонують здебільшого підприємства IV-V класів шкідливості. Відповідно до Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів № 173 від 19.06.1996 р. розміри санітарно-захисних зон підприємств даних класів шкідливості становлять 100-50 м. Характеристика основних підприємств-забруднювачів надана у таблиці 5.2.5.

Таблиця 5.2.5.

Характеристика підприємств на території Олександрівської ОТГ

Назва підприємства	Адреса	Вид діяльності	Клас	Розмір санітарно-захисної зони, м
ТОВ Корпорація «Бугські кар'єри»	Миколаївська обл., Вознесенський район смт Олександрівка	Добувна промисловість	IV	100
ТОВ «Стоун»	Миколаївська обл., Вознесенський район смт Олександрівка	Добувна промисловість	IV	100

ТОВ Микитівський гранкар'єр	Миколаївська обл., Вознесенський район смт Олександрівка	Добувна промисловість	I	1500
ТОВ Будівельна компанія «Контактжитлобут»	Миколаївська обл., Вознесенський район смт Олександрівка	Будівництво	IV	100
ТОВ «Вознесенська ТПК»	Миколаївська обл., Вознесенський район с.Трикрати	Добувна промисловість	I	1500

Відповідно до плану державних статистичних спостережень формування даних у розрізі об'єднаних територіальних громад, а також розробка показників щодо викидів забруднюючих речовин та діоксиду вуглецю у атмосферне повітря від стаціонарних джерел у розрізі об'єднаних територіальних громад не здійснюється.

Транспорт

Суттєвим джерелом забруднення виступає автотранспорт. Викиди від автотранспорту особливо небезпечні для здоров'я людини, оскільки потрапляють у повітря в приземному шарі, в зоні дихання людини, особливо дітей. Якість повітря може погіршуватись з причин експлуатації технічно зношеного транспорту, сумнівної якості пального, недосконалої організації дорожнього руху, стану дорожнього покриття та за несприятливих метеорологічних умов.

Територію громади перетинає автомобільна дорога національного значення Н-24 Ульяновка – Миколаїв та обласного значення О 150514 Вознесенськ – Братське.

Через Олександрівську ОТГ проходить залізнична дорога Одеської залізниці та розташовані 2 залізничні станції: Трикратне та Олександрівка [3]. Проте слід зазначити, що наявність залізничного транспорту означає додатковий вплив на навколишнє середовище.

Дорожньо – транспортна інфраструктура знаходиться в аварійному стані, немає дощової каналізації, не вистачає тротуарів, а часто навіть освітлення доріг [4]. Через недотримання міжремонтних строків експлуатації дорожнього одягу, що спричинене недостатнім фінансуванням дорожньої галузі, 40 відсотків доріг майже повністю втратили несучу спроможність і потребують капітального ремонту. Крім того, значна частина доріг на території селищної ради залишається без твердого покриття [5]. Однак, найбільшою трудностю є відсутність безпосередньої дороги сполученням Олександрівка-Воронівка (потрібно довго об'їжджати) [4].

Згідно інформації, яку надала служба автомобільних доріг у Миколаївській області, щодо автомобільних доріг загального користування державного значення в межах Олександрівської ОТГ найбільша інтенсивність автомобільного руху, в тому числі транзитного, відмічається на автодорозі Н-24 Благовіщенське – Миколаїв (через м.Вознесенськ). За результатами обліку автомобільного транспорту проведеного у 2017 році середньодобова інтенсивність руху склала 8371 авт./добу.

Основними викидами в атмосферу з транспортних засобів є: оксид азоту, оксид вуглецю, сірчистий газ, вуглеводень, бенз(а)пірен. Зростання викидів забруднюючих речовин спричинених викидами транспортних засобів в атмосферне повітря є дуже важливою тенденцією, і ймовірно продовжуватиметься, оскільки існує потенціал для подальшого зростання рівня автомобілізації.

Моніторинг стану атмосферного повітря

Державний контроль за додержанням вимог природоохоронного законодавства здійснюється Державною екологічною інспекцією у Миколаївській області. Миколаївським обласним центром з гідрометеорології (МНС) проводиться моніторинг стану атмосферного повітря за допомогою стаціонарних постів [1].

Викиди основних забруднюючих речовин та діоксиду вуглецю у атмосферне повітря у 2019 році в Миколаївській області

Речовини	Обсяги викидів*	У % до 2018р.
оксид вуглецю	1669,9	85,4
діоксид азоту	2494,1	89,3
діоксид сірки	482,3	91,3
аміак	145,9	82,5
оксид азоту	55,1	85,7
діоксид вуглецю, млн.т	2,1	106,0

За даними Головного управління статистики у Миколаївській області

** - Від стаціонарних джерел забруднення*

Тенденції зміни клімату

Зміна клімату є, можливо, найбільш важливою та складною проблемою в галузі охорони навколишнього середовища, яка спіткала людство за останнє століття. Збільшення в атмосфері концентрації вуглекислого газу та інших парникових газів впливає на глобальну зміну температурного режиму. Підвищення температури може викликати цілу низку таких явищ, як підвищення рівня моря та зміни в локальних кліматичних умовах, що, в свою чергу, може негативно вплинути на соціально-економічний розвиток країн.

Ключовим елементом в дослідженнях з питань зміни клімату є розробка інвентаризації парникових газів, яка визначає якісно та кількісно головні джерела та поглиначі парникових газів. Постійно поновлюваний кадастр на національному та міжнародному рівнях є основою для оцінки рентабельності та можливості проведення заходів щодо пом'якшення антропогенного впливу на клімат.

При розробленні національної системи інвентаризації викидів парникових газів розглядалися такі п'ять категорій джерел та поглиначів парникових газів: енергетичні системи (включаючи транспорт), промислові процеси, сільське господарство, лісове господарство та землекористування, відходи.

В Україні в умовах нестабільної економіки та загостреної екологічної ситуації зміна клімату може мати серйозні наслідки. Результати наукових досліджень, проведених в останні роки, свідчать про те, що зміна клімату в Україні помітно впливає на сільське та лісове господарство, водні та прибережні ресурси. Висока вірогідність суттєвої зміни врожайності сільськогосподарських культур. У процесі потепління клімату на території України ймовірно буде проходити трансформація типів лісу, його видового складу, продуктивності та стабільності.

Територія області характеризується континентальним, дуже теплим, посушливим кліматом. За кількістю опадів та умовами випаровування північна і центральна частина області відноситься до хони недостатнього зволоження, південна – до посушливої. Середня річна температура повітря становить +8 – +10оС, середня температура липня +21,2 – +22,9оС, січня – -3,2 – -0,5оС; абсолютний максимум – +38 – +39оС, абсолютний мінімум – -29 – -33оС [7].

З метою обліку парникових газів з 2013 по 2019 рік в області підприємствами проведені та відкориговані інвентаризації викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел з урахуванням викидів парникових газів від паливовикористовуючого обладнання. Динаміку фактичних викидів парникових газів від підприємств, що звітували за формою 2-ТП (повітря), наведено в таблиці 5.2.7. [1].

Фактичні обсяги викидів парникових газів

Парникові гази CO ₂	2013 рік	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік	2018 рік	2019 рік
Всього, тис. т:	3009,6	2669,3	2499,9	*	*	*	*
У т.ч. від стаціонарних джерел	2091,6	1871,7	1816,4	2066,6	2118,3	2028,0	2149,8

* - загальна кількість викидів вуглецю діоксиду від стаціонарних та пересувних джерел не надано, оскільки відсутні дані по викидам від пересувних джерел забруднення, оскільки розрахунок цих показників згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16.03.2017 № 175-р не здійснювався.

Відповідно до «Рекомендацій щодо включення кліматичних питань до документів державного планування» надані Міністерством енергетики та захисту довкілля України від 03.03.2020 року №26/1.4-11.3-5650, був розрахований вплив діяльності громади на клімат.

Таблиця 5.2.8.

Сучасний стан впливу діяльності ОТГ на клімат

Показник діяльності	Кількість на початок ДДП	Одиниця виміру	Коефіцієнт тон CO ₂ екв	Результат т CO ₂ екв
Викиди та поглинання ПГ від землекористування та лісового господарства				
Оброблені землі CR	23226,84	т CO ₂ /га	1,18	27407,67
Пасовища GR	3114,66	т CO ₂ /га	-0,03	-93,44
Лісові площі FO	2695,19	т CO ₂ /га	-4,78	-12883
Постійні води (ставки, річки, озера, болота) WE1	878,01	т CO ₂ /га	0	0
Поселення, забудовані території, дороги та інше SE	1455,74	т CO ₂ /га	0	0
Інші землі OT	-	т CO ₂ /га	0	0
Сумарний результат		т CO₂/га		14431,2

Аналіз сучасного стану землекористування та сільськогосподарського виробництва свідчить про знаходження території ОТГ в статусі емітента парникових газів.

Таким чином, для покращення ситуації необхідно сприяти скороченню викидів парникових газів, застосуванню альтернативних джерел енергії, раціональному використанню природних ресурсів та реалізації інших заходів на шляху до сталого розвитку, про які йде мова у відповідних місцевих та національних програмах.

Ймовірний майбутній розвиток, якщо схема планування території не буде впроваджена. У випадку, якщо схема планування території не буде затверджена, враховуючи її коригування та альтернативи, стратегічні цілі щодо розвитку даного регіону не будуть досягнуті, що призведе до зниження якості екологічних показників стану довкілля та санітарно-гігієнічних умов проживання населення. У майбутньому, зі збільшенням кількості житлової забудови без належної системи опалення, без оптимізації розміщення нових суб'єктів виробничої діяльності з урахуванням екологічних вимог, а також комунальних підприємств, рівень забруднення атмосферного повітря, швидше за все, матиме тенденцію зростання. Водночас, якщо дана містобудівна документація не буде впроваджена, а нові рішення щодо розбудови вулично-дорожньої мережі для зменшення транзиту не будуть реалізовані, вплив транспорту на атмосферне повітря і здоров'я населення буде значно зростати, особливо в центральній та північно-східній частинах села, що знизить рівень комфортного проживання в цих районах.

Стан водних ресурсів

Водні ресурси є одним з життєво важливих компонентів гідросфери земної кулі та необхідною підвалиною соціально-економічного розвитку в цілому, задоволення основних потреб людей, діяльності у галузі виробництва продовольства, збереження екосистем. Екологічно руйнівні моделі розвитку в багатьох країнах світу призвели до деградації водних ресурсів, що відбивається на обсязі наявних водних ресурсів та якості води. У водні об'єкти внаслідок певних природних чинників, зокрема ерозійних процесів, руйнування берегів водойм, зміни русла річок, змиваються ґрунти та біогенні елементи. Не менш інтенсивним чинником у забрудненні водойм є господарська діяльність населення: на берегах річок утворюються сміттєзвалища, з яких побутові відходи потрапляють безпосередньо у воду.

Забруднення природних водойм небезпечно як для водних екосистем, так і для людини, причому не тільки через зміну якості води, але внаслідок накопичення забруднюючих речовин у риби та інших продуктах, що залучаються до трофічних ланцюгів. Тому виникає необхідність забезпечення оптимального використання вод, захисту ресурсів прісної води.

На території ОТГ розташовані такі водні об'єкти: р. Південний Буг, р. Арбузинка, р. Мертвовод, Олександрівське водосховище, а також ставки та озера.

Проекти водоохоронних зон та прибережних захисних смуг водойм не розроблялись.

Джерела забруднення водойм

Основними джерелами забруднення водних об'єктів ОТГ є поверхневі та комунальні стічні води. Комунально-побутові стічні води характеризуються наявністю в них миючих засобів, органічних речовин, компонентів біогенного характеру тощо. Надходження їх у водойми викликає евтрофікацію.

Система господарсько-побутової каналізації

На території ОТГ функціонують три КП, які надають послуги централізованого водопостачання і водовідведення. Загалом, система централізованого каналізування діє лише у трьох населених пунктах, у смт Олександрівка, с. Трикрати і с. Воронівка. До неї підключені споживачі води як централізованих так і індивідуальних систем водопостачання. Один садочок підключений до системи централізованого водовідведення. Медичні заклади, заклади культури та заклади надання соціальних послуг користуються септиками (вигрібні ями). Очисні споруди, на території громади, відсутні. Стоки накопичуються в індивідуальних вигрібних ямах та гноєсховищах населення [8].

Система дощової каналізації

Централізована дощова каналізація на території громади відсутня. Відвід дощового стоку відбувається у водні об'єкти. Вплив дифузних джерел забруднення на екологічний стан водних об'єктів в багатьох випадках перевищує вплив точкових джерел та є надзвичайно складним, багатоаспектним та різноплановим. Талі і дощові стічні води території населених пунктів, промислових майданчиків, можуть контролюватись лише у випадках їх каналізування та очищення.

Моніторинг стану водних об'єктів

Спостереження за екологічним станом водних об'єктів за гідробіологічними показниками проводилися на річці Південний Буг у червні 2020 року. Результати спостережень. Вміст розчиненого кисню у водних об'єктах басейну коливається в межах норми – від 6,44 до 13,71 мг O₂/дм³. Значення більшості гідрохімічних показників якості води в басейні Південного Бугу у Миколаївській області у червні 2020 року знаходяться в межах нормативів ЕБВО від 30.07.2012 року [9].

Кисневий режим річок басейну Південного Бугу в області задовільний, жорсткість води середня, хоча мали місце разові незначні перевищення ГДК. Сухий залишок знаходиться у межах 414,25 – 1527,17 мг/дм³. Поверхневі води Південно-Бузького басейну забруднені в основному органічними сполуками. Перевищення за сухим залишком та його складовими є наслідком високої мінералізації природних вод (притоки річки та підземні води) [1].

За значеннями гідрохімічних показників інтегральної оцінки якості вода у досліджених створах відповідає II-ому класу, III-ій категорії та характеризується за станом як добра та за ступенем чистоти – досить чиста [9].

Ймовірний майбутній розвиток, якщо схема планування території не буде впроваджена.

Неналежний збір та очищення стічних вод в майбутньому обумовлює подальше забруднення водою поверхневим стоком, що формується на території ОТГ. Подальше зростання рівня автомобілізації буде збільшувати обсяги потрапляння шкідливих речовин до екосистем водою. За умови відсутності будівництва системи централізованого каналізування населених пунктів ОТГ, а також будівництва очисних споруд господарсько-побутових стоків, локальних очисних споруд дощової каналізації, забруднення поверхневих і підземних вод продовжуватиметься.

Земельні ресурси та ґрунти

Земля має важливе значення для життя і виробничої діяльності людини, оскільки є основним засобом виробництва в сільському господарстві та універсальним природним нейтралізатором різних хімічних речовин. Ось чому раціональне використання, збереження, підвищення родючості ґрунтів та охорона їх від негативного впливу антропогенних та природних факторів – неодмінна умова нарощування продовольчого потенціалу.

Характеристика ґрунтового покриву

В геоморфологічному відношенні територія Вознесенського району знаходиться в основному в межах Причорноморської низовини. Лише північна частина території району залягає на південних відлогах Придніпровського плато Правобережної височини Українського кристалічного щита. Рельєф – пагорби, розчленовані ярами. Покрив головним чином складається зі звичайних чорноземів (33%) та чорноземів мало гумусних (17%).

Товщина профілю звичайних чорноземів складає 46 см, вміст гумусу в орному шарі – від 2,3 до 4,0 %. Родючість орних земель господарства характеризується в основному 22 балами [10]. Природними ресурсами (корисні копалини) громади є граніт, піщаний кар'єр.

Розораність і деградація земель

Аналіз сучасного стану земельних ресурсів Миколаївщини свідчить про глибоку їх деградацію, що виявляється, насамперед, у значному збільшенні площ еродованих земель.

У Миколаївській області кількість еродованих сільськогосподарських угідь, в тому числі ріллі становить 814,8 тис. га, що складає 47,9 % від загальної площі ріллі, в тому числі:

- слабоеродованих – 568,4 тис. га;
- середньоеродованих – 223,6 тис. га;
- сильноеродованих – 22,8 тис. га.

Таблиця 5.2.8.

Показники еродованості сільськогосподарських земель у Вознесенському районі

Адміністративно територіальна одиниця	Еродовані землі							
	В тому числі							
	Всього тис. га	% до загальної площі території	Слабоеродовані, тис. га	%	Середньоеродовані, тис. га	%	Сильноеродовані, тис. га	%
Вознесенський район	63,8	69,8	42,3	66,3	19,5	30,5	2,0	3,2

Недотримання технологій і термінів проведення обробітку ґрунту, захисту рослин від бур'янів, шкідників та хвороб, застосування хімічних меліорантів, негативно впливає на відтворення родючості ґрунтів, загострює проблеми гумусового, агрофізичного та

меліоративного стану і веде до зниження родючості ґрунтів та ефективності за рахунок екстенсивної системи землеробства призвела до залучення у с/г обіг малопродуктивних і деградованих угідь, включаючи схилі землі, піщані масиви тощо.

Площа деградованих земель Миколаївської області, у 2015 році склала 246,40 тис. га., в тому числі 19,5 тис. га в Вознесенському районі. Визначити фактичну площу малопродуктивних та деградованих земель в розрізі державної та приватної власності, непридатності їх для вирощування с/г культур та необхідність заліснення, можливо тільки при проведенні землевпорядних робіт з інвентаризації земель та їх ґрунтового обстеження [7].

Сільськогосподарське освоєння території Олександрівської ОТГ досить високе. Загальна площа громади становить 28,84 тис.га., з них 22,99 тис.га. або 79,7% припадає на сільгоспугіддя [11].

Головною з причин деградації ґрунтів є людська діяльність (антропогенне втручання). Деградація, ерозія ґрунтів, зменшення гумусного покриву, забруднення хімічними й біологічними сполуками і радіонуклідами - такі очевидні наслідки антропогенного впливу на землю.

Моніторинг якості ґрунту

Проведення агрохімічної паспортизації земель на території Миколаївської області покладено на державну установу «Інститут охорони ґрунтів України» Миколаївська філія ДУ «Держґрунтоохорона». На території громади моніторинг якості ґрунту не проводився.

Ймовірний майбутній розвиток, якщо схема планування території не буде впроваджена.

Відсутність схеми планування території громади з належним функціональним зонуванням території з визначенням певного цільового призначення, виконання низки заходів щодо інженерної підготовки та захисту території, більш ймовірно призведе до подальшого неефективного використання земель заплавлічків. У той же час, існує високий ризик продовження процесів часткового повторного заболочування, ерозії ґрунтів, що створюватиме суттєві ризики для здоров'я населення Олександрівської громади.

Охорона та використання лісових ресурсів

Миколаївська область відноситься до малолісистих регіонів України. Загальна площа лісів та інших лісовкритих площ – 119,2 тис. га, у тому числі площа, вкрита лісовою рослинністю – 98,2 тис. га (91%). Загальна лісистість області складає – 4,0%, що не відповідає науково обґрунтованому показнику по регіону (7%). Дефіцит лісових насаджень складає біля 73,7 тис. гектарів. Ліси зосереджені на невеликих ділянках і розташовані, в основному, в заплавах і долинах річок, а також в ярах і балках. По території області розташовані нерівномірно. Лісозабезпеченість Вознесенського району наведена у таблиці 5.2.9.

Таблиця 5.2.9

Лісозабезпеченість Вознесенського району Миколаївської області

	Площа району, тис.га	Лісові території, га	Площа земель, вкритих лісовою рослинністю, га	Лісистість, %	Площі можливого лісовідновлення, га
Вознесенський р-н	139,2	12339,6	10751,0	7,7	1588,6

(За даними Миколаївського обласного управління лісового та мисливського господарства від 30.01.2017 року №107)

Лісове господарство є самостійною галуззю суспільного виробництва, яка займається вивченням, обліком, вирощуванням лісів, охороняє їх від пожеж, шкідників і хвороб, регулює користування лісом з метою задоволення потреб лісового господарства.

Ліси Миколаївщини виконують переважно захисні, водорегулюючі, рекреаційно – оздоровчі функції і мають обмежене експлуатаційне значення.

Лісові масиви Миколаївської області відіграють важливе водоохоронне, кліматорегулююче, ґрунтозахисне значення, а також виконують санітарно – оздоровчі, гігієнічні, рекреаційні та природоохоронні функції [7].

Загальна площа земель лісгосподарського призначення на території Олександрівської громади складає 2440,4 га. Із загальної площі рекреаційно-оздоровчі лісові ділянки займають 506,4 га [11]. Проте за даними топографічної зйомки ліси та інші лісовкриті площі займають 2695,19 га. Лісистість громади складає 9,3 %, що відповідає нормативним показникам. Охорону та захист лісів виконує Держлісагенство ДП «Вознесенський лісгосп».

Радіоактивний стан

Важливим екологічним аспектом є радіаційне забруднення довкілля. Відповідно до матеріалів Доповіді про стан навколишнього природного середовища в Миколаївській області у 2019 році радіаційний стан в області можна характеризувати як задовільний, перевищень вимог нормативних документів не встановлено.

Спостереження за радіаційним фоном в Миколаївській області проводились обласним центром з гідрометеорології в 5 пунктах спостереження: АМСЦ Миколаїв, Г Первомайськ, М Вознесенськ, М Баштанка та МГ Очаків [1]. Радіаційний фон протягом 2019 року не перевищував природного рівня (рівень природного фону < 25 мкР/год).

На території області розташована Южно-Українська атомна електростанція, заПроектована, як складова частина ВП «Южно-Українська АЕС». Атомна станція використовує ядерне паливо – яке є потенційним джерелом забруднення довкілля радіоактивними речовинами такими як тритій, цезій, стронцій, кобальт, хром, цинк. З огляду на відносну зношеність устаткування АЕС прогнозується можливість виникнення локальних і місцевих аварій. В 30-км зону контролю навколо ПУ АЕС потрапляє 5 сільських районів, один з яких Вознесенський.

За результатами нагляду середні значення гама-фону за 2019 рік склали: на проммайданчику АЕС у с. Олександрівка (14 км від АЕС), с. Таборівка (25 км від АЕС) та інших населених пунктах 30 км зони від 10,1 до 11,2 мкР/годину. Всі вони відповідають середнім фоновим значенням, вимірним до пуску ЮУ АЕС [1].

Дані, щодо забруднення території Вознесенського району техногенними та техногенно-підсиленними джерелами природного походження, наведені нижче у таблиці [6].

Таблиця 5.2.10

Забруднення території Вознесенського району техногенними та техногенно-підсиленними джерелами природного походження

Назва адміністративно-територіальної одиниці (область, район)	Кількість населення, осіб	Радіацій-ний фон на території, мкЗв/год	Питома активність забруднюючих радіонуклідів, Бк/кг				
			цезій-137 (техногенний)	стронцій-90 (техногенний)	радій (природний)	торій (природний)	калій (природний)
Вознесенський р-н, і м. Вознесенськ	63,7	0,16 (мінімальний)*	6,49	1,19	13,45	37,50	474,60
		0,14 (середній)	7,16	1,34	14,79	39,29	483,70
		0,16 (максимальний)	8,94	2,70	18,41	41,18	509,50

* - для районів з кількома радіологічними стаціонарами (розташованих навколо Южно-Української АЕС, на територіях локального забруднення після аварії на ЧАЕС) наведені мінімальний, максимальний та середні рівні.

2019 року радіологічний моніторинг поверхневих вод басейну річки Південний Буг у Миколаївській області, здійснювався басейною лабораторією моніторингу вод та ґрунтів Південно-Бузького басейнового управління водного господарства згідно Програми державного моніторингу довкілля в частині здійснення Держводагентством України контролю за якістю поверхневих вод.

За державними гігієнічними нормативами «Допустимі рівні вмісту радіонуклідів цезію-137 та стронцію-90 у продуктах харчування та питній воді» (ДР-2006), що затверджені наказом Мінохорони здоров'я України від 03.05.2006 та зареєстровані в Мін'юсті України від 17.07.2006 за № 845/12719, вміст радіонуклідів цезію-137 і стронцію-90 у водах питних не повинен перевищувати 2 Бк/дм³ (54 пКі/дм³).

Отримані 2019 року результати досліджень радіонуклідного складу води поверхневих водоймищ області свідчать про те, що активність радіонуклідів цезію-137 і стронцію-90 в водоймищах області знаходиться значно нижче допустимих рівнів визначених ДР-2006. Радіаційний стан поверхневих водойм басейну річки Південний Буг є задовільним [1].

Санітарно-епідемічний та екологічний стан території

Санітарно-епідемічний та екологічний стан території як результат дії природних та антропогенних факторів повинен створювати оптимальні умови життєдіяльності, що забезпечують низький рівень захворюваності, відсутність шкідливого впливу на здоров'я населення факторів навколишнього середовища, а також умов для виникнення і поширення інфекційних захворювань. Санітарні та протиепідемічні заходи районних служб спрямовуються на створення безпечних для здоров'я умов побуту, праці, навчання, відпочинку та інших сфер життя і діяльності населення, запобігання виникненню та поширенню інфекційних хвороб.

На сьогодні характерними є наступні тенденції, які негативно впливають на санітарно-епідемічний та екологічний стан території:

- зміна структури земельних ресурсів внаслідок вилучення земель сільськогосподарського та лісгосподарського призначення, відкритих територій під господарські потреби та забудову, а також через розвиток негативних процесів у ландшафтах;
- зниження родючості ґрунтів внаслідок вимивання гумусу, засолення, підтоплення та забруднення важкими металами, пестицидами та іншими речовинами;
- зменшення запасів і забруднення поверхневих та підземних вод внаслідок посиленого водозабору, внесення забруднюючих речовин у водні об'єкти в процесі виробництва й ведення комунального господарства;
- забруднення повітря та зміна його складу внаслідок промислових та інших викидів в атмосферу;
- скорочення розмаїття рослинного та тваринного світу та зміни його генофонду;
- зменшення біологічної продуктивності ландшафтів;
- погіршення гігієнічних та санітарно-епідеміологічних умов життєдіяльності людини та існування живих організмів.

За даними Головного управління Держпродспоживслужби в Миколаївській області на території Олександрівської громади худобомогильники відсутні. Однак з топографічною зйомкою встановлено худобомогильник, який знаходиться на південному сході від с.Вільний Яр. За даними громади худобомогильник не експлуатується біля 20 років.

На території Олександрівської громади нараховується 8 кладовищ, всі - з не дотриманою санітарно-охоронною зоною. Охоронна зона від територій кладовищ до житлової та громадської забудови повинна складати 300 м, відповідно до нормативних санітарно-епідеміологічних умов.

Ймовірний майбутній розвиток, якщо схема планування території не буде впроваджена.

У майбутньому, без вжиття заходів для зменшення техногенного навантаження на довкілля, продовжиться тенденція до зниження якості води річок та забруднення ґрунтів. Природна здатність річок до самоочищення залежить в тому числі від загального річного водного стоку на площі водозбірного басейну річки. Розташування житлової забудови в санітарно-захисній зоні кладовищ, відсутність системи збору дощових вод, відсутність очисних споруд, а також уповільнений водообмін і застійні явища на ділянках водойм призводять до постійного забруднення поверхневих вод, що підвищує ризики захворювань, які передаються водою при рекреаційному використанні водойм в неорганізований місцях.

Стан здоров'я населення

Здоров'я населення є важливою передумовою соціального благополуччя та успішного економічного зростання. Проте у наш час існує багато чинників, які негативно впливають на організм людини і сприяють виникненню різних захворювань. До них належить забруднення навколишнього середовища хімічними, фізичними та біологічними агентами. У свою чергу захворюваність має зв'язок із тривалістю життя та рівнем смертності.

Захворюваність населення

Важливим аспектом, який відображає стан здоров'я населення, є поширеність хвороб. Відповідно до даних, наданих у 2018 році Головним управлінням статистики у Миколаївській області, основу структури поширеності хвороб у області традиційно складають 5 класів: хвороби системи кровообігу – 77,9 тис. чол. у 2017 році проти 79,9 у 2016 році; хвороби органів дихання – 307,2 тис. чол. в 2017 році в той час, як 320,5 у 2016 році; хвороби шкіри та підшкірної клітковини – 42,1 тис. чол. в 2017 році проти 42,3 у 2016 році; травми, отруєння та деякі інші наслідки дії зовнішніх причин – 37,4 тис. чол. в 2017 році проти 37,5 у 2016 році, і хвороби сечо-статевої системи – 62,8 в 2017 році та 63,3 в 2016 р.

Нижче у таблиці (Таблиця 5.2.11) наведені дані від Головного управління статистики у Миколаївській області щодо розподілу померлих за основними причинами смерті по смт. Олександрівка Миколаївської області у 2015-2019 роках. Як видно, саме хвороби систем кровообігу та ішемічної хвороби серця посідають перші місця серед захворюваності, і як наслідок є причинами смертності.

Таблиця 5.2.11

Розподіл померлих за основними причинами смерті по смт Олександрівка у 2015–2019 роках

	2015	2016	2017	2018	2019
Усього померлих	97	105	84	88	101
у тому числі від:					
деяких інфекційних та паразитарних хвороб	–	3	–	–	2
туберкульозу	–	1	–	–	–
хвороби, зумовленої вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ)	–	2	–	–	2
новоутворень	6	9	12	8	10
хвороб системи кровообігу	75	82	63	67	71
ішемічної хвороби серця	37	41	28	33	30
цереброваскулярних хвороб	3	1	5	4	2
хвороб органів дихання	1	1	–	2	3
хвороб органів травлення	5	3	3	5	4
зовнішніх причин смерті	9	5	5	3	7
транспортних нещасних випадків	1	3	3	–	2
випадкових утоплень та занурень у воду	–	–	–	–	2
випадкових отруєнь та дії алкоголю	1	–	1	1	–
Навмисних самоушкоджень	4	2	–	1	1

наслідків нападу з метою убивства чи нанесення ушкодження	–	–	–	1	–
інших хвороб	1	2	1	3	4

З метою профілактичних та лікувальних заходів на території Миколаївської області, як і по Україні загалом, існує мережа відповідних установ, яка включає 274 заклади охорони здоров'я та 385 фельдшерсько-акушерських пунктів, створено та працює 19 пунктів постійного базування бригад екстреної (швидкої) медичної допомоги та відкрито додатково 17 пунктів базування [10].

Система охорони здоров'я Олександрівської громади складається з 3 амбулаторій загальної практики сімейної медицини і одного фельдшерсько – акушерського пункту в с.Актове. При амбулаторіях працює денний стаціонар. Всі лікарі атестовані та мають першу категорію [5].

Вплив забруднюючих речовин

Як зазначалося вище, ступінь захворюваності людей значною мірою залежить від стану навколишнього середовища, зокрема, його забруднення. Забруднення атмосферного повітря за ступенем хімічної небезпеки для людини посідає провідне місце. Це обумовлено, насамперед, тим, що забруднюючі речовини з атмосферного повітря мають найширше розповсюдження та потрапляють у різні середовища. Наприклад, атмосферні опади спричиняють до 10% забруднення водних об'єктів, значно забруднюють ґрунт, тощо. Крім того, людина споживає за добу, і в цілому за життя, в об'ємному відношенні повітря набагато більше, ніж води і їжі. Природні захисні бар'єри певною мірою захищають людину від потрапляння шкідливих речовин до організму через шлунково-кишковий тракт, але організм людини не захищений надійними природними механізмами від потрапляння шкідливих речовин через дихальні шляхи.

Важливою проблемою щодо шкідливої дії забрудненого повітря на людей, рослин, тварин є дотримання екологічних вимог при експлуатації підприємств, споруд та при інших видах діяльності. За даними наукових досліджень вплив забруднень атмосферного повітря на здоров'я людини складає 21 % від загальної кількості усіх негативних факторів.

Забруднене повітря негативно впливає переважно на дихальні шляхи, викликаючи бронхіт, емфізему, астму. Шкідливі речовини, що містяться в атмосфері, впливають на людський організм також і при контакті з поверхнею шкіри або слизистою оболонкою. Разом з органами дихання забруднювачі вражають органи зору і нюху, а впливаючи на слизисту оболонку гортані, можуть викликати спазми голосових зв'язок.

У деяких випадках вплив одних забруднюючих речовин у комбінації з іншими призводять до більш серйозних розладів здоров'я, ніж вплив кожного з них окремо. Велику роль відіграє тривалість впливу. Статистичний аналіз дозволив досить надійно установити залежність між рівнем забруднення повітря і таких захворювань, як захворювання верхніх дихальних шляхів, серцева недостатність, бронхіти, астма, пневмонія, емфізема легень, різні алергійні захворювання, а також хвороби ока. Ознаки і наслідки дій забруднювачів повітря на організм людини виявляються переважно в погіршенні загального стану здоров'я: з'являються головні болі, нудота, відчуття слабкості, знижується або втрачається працездатність.

Якість питної води

Наявність високоякісної питної води в кількості, що задовольняє основні потреби людини, є однією з умов зміцнення здоров'я людей. Питна вода, що не відповідає нормативним вимогам несе загрозу виникнення серед населення інфекційних захворювань, злоякісних новоутворень, захворювань ендокринної та інших систем організму.

У підпорядкуванні Олександрівської селищної ради знаходиться КП «Орбіта», яке займається водогінно – каналізаційною мережею, на балансі якої знаходиться 6 артезіанських свердловин.

В Трикратах діє КП «Джерело», яке надає послуги з водопостачання.

В Воронівці послуги з водопостачання надаються районним КП «Райводпостач», яке підпорядковане Вознесенській районній державній адміністрації Миколаївської області. В 2013-2014 роках як і в попередніх двох КП був прокладений новий водогін (10 км) та була встановлена система очистки води зворотнім осмосом через високу жорсткість води. Наразі водою з централізованої системи водопостачання забезпечена найбільш густонаселена частина села з 70% населення.

В загальному, 60% населення громади має доступ до централізованого питного водопостачання. Найменша кількість домогосподарств, які мають доступ до питного водопостачання в селі Актове (20%), в селах Вільний Яр та Зоря вода привізена або з приватних свердловин.

Основною проблемою громади є: погана якість води в свердловинах (висока жорсткість) та їх недостатня кількість, а також недостатній дебет води в наявних свердловинах. Розгорнутий хімічний аналіз не проводився за рішенням технічного експерта. Проте було запропоновано взяти проби води і передати в обласну лабораторію для детального аналізу [8].

В межах реалізації обласної Програми розвитку водного господарства Миколаївської області на 2019 - 2021 роки (затвердженої рішенням Миколаївської обласної ради від 21.12.2019 № 35) передбачено комплекс заходів з першочергового забезпечення централізованим водопостачанням сільських населених пунктів, що користуються привозною водою.

Ймовірний майбутній розвиток, якщо схема планування території не буде впроваджена.

Забезпечення санітарно-гігієнічних умов населеного пункту реалізується шляхом повного охоплення території об'єктами та мережами інженерної інфраструктури, зокрема централізованого водопостачання та водовідведення, дощової каналізації, санітарного очищення території, забезпечення санітарно-гігієнічної сумісності виробничо-комунальних зон із населеною та ландшафтно-рекреаційною зонами, як на існуючих, так і на перспективних ділянках містобудівного освоєння. Реалізація цих завдань передбачає визначення комплексу інженерних заходів з досягненням якості постачання комунальних послуг. Зокрема, впливовим фактором для здоров'я жителів Олександрівської ОТГ є якість питної води, що наразі не відповідає санітарним вимогам. Вирішення цього питання потребує першочергового охоплення населених пунктів громади системою централізованого водопостачання.

Якщо дана містобудівна документація не буде впроваджена, то і надалі буде спостерігатися неповний рівень забезпечення території системами інженерної інфраструктури, відпочинку та туризму. У такому випадку існуючі показники здоров'я населення більш ймовірно залишатимуться без змін.

Поводження з відходами

Серед усіх видів утворення відходів найбільший відсоток становлять тверді побутові відходи, від стану поводження з якими залежить екологічна безпека, благоустрій населених пунктів, здоров'я та благополуччя населення. Отже, ступінь надання населенню планово-регулярних послуг щодо збирання, транспортування та утилізації відходів є певним показником рівня життя громадян.

Згідно довідки, яку надала Олександрівська селищна рада, ситуація на сьогодні виглядає наступним чином: збір та вивіз відходів на території громади здійснюється відповідно до затвердженої виконавчим комітетом Схеми санітарної очистки (рішення виконавчого комітету Олександрівської селищної ради № 57 від 23.11.2018 року). Збір та вивіз ТПВ здійснюють два комунальних підприємства Олександрівської селищної ради – КП «Джерело» і КП «Орбіта» по затвердженому графіку. Схемою санітарної очистки охоплені всі вісім населених пунктів громади: смт. Олександрівка, с. Трикрати, с. Воронівка, с. Трикратне, с. Актове, с. Веселий Роздол, с. Вільний Яр, с. Зоря.

На території громади між смт. Олександрівка та с.Трикратне знаходиться недіюче сміттєзвалище. Інші полігони чи сміттєзвалища на території населених пунктів громади

відсутні, тому вивіз зібраних ТПВ здійснюється на Вознесенське міське сміттєзвалище на платній основі на підставі укладених договорів комунальних підприємств «Орбіта» і «Джерело» з КП«СОМ» Вознесенської міської ради. Земельну ділянку для сміттєзвалища м.Вознесенськ відведено згідно з розпорядженням Вознесенської райдержадміністрації від 30 грудня 2003 р. № 711-р, санітарно-технічний паспорт розроблено. Крім того, тільки на території сміттєзвалища у м.Вознесенськ наявні п'єзометричні контрольні свердловини, обов'язкова наявність яких обумовлена пунктом 4.10. Санітарних правил устрою і утримання полігонів твердих побутових відходів.

Роздільний збір ТПВ на території Олександрівської громади розпочали у 2018 році за ініціативи громадських організацій «ЦВІТ», «ДобРО». На сьогоднішній день облаштовано 5 майданчиків для роздільного збору сміття у с. Трикрати та 1 майданчик у селі Воронівка.

Ймовірний майбутній розвиток, якщо схема планування території не буде впроваджена.

Існуюча тенденція до збільшення обсягів утворених відходів, більш ймовірно, не матиме різких коливань найближчим часом, але в довготривалій перспективі матиме поступове зростання, тому впровадження ефективної системи поводження з відходами є вкрай необхідним. Зростання обсягів відходів призводить до негативного впливу на навколишнє середовище та створює ризики впливу на здоров'я населення. Розвиток системи поводження з відходами є одним з пріоритетних завдань органів в сфері охорони навколишнього природного середовища.

SWOT-аналіз екологічної ситуації довкілля

SWOT-аналіз стану навколишнього природного середовища ОТГ був проведений на підставі матеріалів щодо стану довкілля та за результатом визначення обсягів СЕО шляхом громадського обговорення і консультацій з відповідними підрозділами з питань охорони навколишнього природного середовища та з питань охорони здоров'я обласної державної адміністрації. Узагальненні результати SWOT-аналізу екологічної ситуації на території Олександрівської ОТГ наведені в таблиці 5.2.12.

Таблиця 5.2.12

SWOT-аналіз екологічної ситуації ОТГ

Сильні сторони	Слабкі сторони
• Наявність водних об'єктів • Наявність територій та об'єктів природно-заповідного фонду • Достатній показник лісистості • Безпечний радіологічний стан території • Родючі землі – сільськогосподарський потенціал • Наявність природних ресурсів – граніт, піщаний кар'єр • Туристичний потенціал • Умови для розвитку агротуризму • Виробництво екологічно чистої с/г продукції • Кліматичний потенціал для розвитку енергетики з відновлювальних джерел (сонячної, вітрової) • Наявність Схеми санітарної очистки • Запровадження роздільного збору	• Територія ОТГ знаходиться в статусі емітента парникових газів • Незадовільний технічний стан доріг (у т.ч. відсутність дороги Олександрівка – Воронівка) • Забруднення, заростання річок • Відсутність Проекту водоохоронних зон та прибережних захисних смуг • Високий рівень сільськогосподарського освоєння земель • Відсутність господарсько-побутової каналізації на більшості території громади • Відсутність очисних споруд • Високий рівень зношеності водопровідних мереж та споруд (зношеність 70%) • Часткове забезпечення населення централізованим водопостачанням • Погана якість води в свердловинах (висока жорсткість)

	• Відсутність цілодобової подачі води • подача води на великі відстані • Відсутність потужностей з переробки ТПВ • наявність застарілої спецтехніки для збирання ТПВ • розміщення кладовищ в житловій зоні з порушенням санітарних норм
<i>Можливості</i>	<i>Загрози</i>
• Розвиток альтернативної енергетики • Підвищення енергоефективності у виробництві, житлово-комунальній та соціальній сферах • Зростання популярності оздоровчого, зеленого та сільського туризму – агротуристичні заклади • Розвиток внутрішнього туризму • Формування на регіональному рівні комплексної системи управління твердими побутовими відходами • Розвиток екологічного органічного сільського господарства • Популяризація екологічного способу життя та споживання органічної продукції	• Тенденції зміни клімату • Техногенні катастрофи • Розташування всіх населених пунктів громади в зоні спостереження ЮУ АЕС • Забруднення території відходами

Виявлені сильні та слабкі сторони, можливості та загрози формують чітке уявлення про поточну екологічну ситуацію, проблеми та можливості їх вирішення. Продовження дії антропогенних факторів, що негативно впливають на природні комплекси і об'єкти, призведе до погіршення стану навколишнього природного середовища, в тому числі здоров'я населення.

Відповідно, за результатами комплексного аналізу вирішено використати сильні сторони – внутрішні чинники: наявність водних об'єктів, природних ресурсів, територій та об'єктів природно-заповідного фонду, кліматичний потенціал для розвитку енергетики з відновлювальних джерел (сонячної, вітрової), безпечний радіологічний стан території. Слабкі сторони території планування (недостатній розвиток житлово-комунального господарства) передбачається виправити шляхом будівництва нових мереж водопостачання та каналізації з відведенням стічних вод на очисні споруди; розміщення кладовищ в житловій зоні з порушенням санітарних норм – передбачається їх закриття, та відкриття нових з дотриманою СЗЗ; забруднення повітряного басейну – передбачається смуга зелених насаджень спеціального призначення від проїжджої частини дороги (санітарні розриви); незадовільний технічний стан доріг (у т.ч. відсутність дороги Олександрівка – Воронівка) – пропонується будівництво національної дороги, яка буде з'єднуватися з обласною існуючою.

Якщо документ державного планування не буде затверджено, а можливості не будуть використані, передбачається погіршення стану навколишнього середовища, а також умов життєдіяльності населення з урахуванням слабких сторін та загроз.

5.3. Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)

Містобудівна документація «Схема планування території Олександрівської ОТГ» розробляється з урахуванням природо-кліматичних умов, існуючого рельєфу території, особливостей прилеглої території та забудови, з дотриманням технологічних та санітарних розривів.

Проект передбачає зміну функціонального призначення частини територій перспективного містобудівного розвитку. Виникнення негативного впливу, що, як наслідок, спричинить погіршення стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я після реалізації Проектних рішень не очікується.

Основні ділянки, що потенційно зазнають впливу (в екологічному відношенні) від реалізації Проектних рішень Схеми:

- Будівництво міжнародної автодороги за напрямком Благовіщенське – Миколаїв;
- Будівництво регіональної дороги, яка буде з'єднуватися з національною Проектною, та є продовженням регіональної існуючої;
- Реконструкція обласної дороги О-150514 /Братське-Вознесенськ/;
- Будівництво двох групових каналізаційних очисних споруд для груп населених пунктів на території ОТГ;
- Будівництво очисних споруд повного біологічного очищення з використанням очисних установок з термічною та механічною обробкою осадів у закритих приміщеннях;
- Будівництво чотирьох головних каналізаційних насосних станцій для перекачування стічних вод на очисні споруди комунальної каналізації;
- Формування зелених насаджень спеціального призначення (озеленення в межах санітарно-захисних та охоронних зон);
- Влаштування кемпінгів на території громади;
- Облаштування полігону для залишкових спресованих ТПВ.

В результаті аналізу Проектних рішень була здійснена оцінка ймовірного впливу Схеми на складові довкілля відповідно до контрольного переліку, наведеного в таблиці 5.3.1.

Таблиця 5.3.1.

Ймовірна оцінка впливу на довкілля

Чи може реалізація Схеми спричинити:	Негативний вплив			Пом'якшення ситуації
	так	помірний	ні	
Повітря				
Збільшення викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел		●		+
Збільшення викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел		●		+
Погіршення якості атмосферного повітря			●	
Поява джерел неприємних запахів		●		+
Зміни повітряних потоків, вологості, температури або ж будь-які локальні чи регіональні зміни клімату			●	
Водні ресурси				
Збільшення обсягів скидів у поверхневі води		●		+
Значне зменшення кількості вод, що використовуються для водопостачання населенню			●	
Збільшення навантаження на каналізаційні системи та погіршення якості очищення стічних вод			●	

Зміни напрямів і швидкості течії поверхневих вод або зміни обсягів води будь-якого поверхневого водного об'єкту			•	
Порушення гідрологічного та гідрохімічного режиму малих річок			•	
Зміни напрямку або швидкості потоків підземних вод			•	
Зміни обсягів підземних вод			•	
Забруднення підземних водоносних горизонтів			•	
Відходи				
Збільшення кількості утворюваних ТПВ		•		+
Збільшення кількості утворюваних чи накопичених промислових відходів IV класу небезпеки			•	
Збільшення кількості відходів I-III класу небезпеки			•	
Спорудження еколого-небезпечних об'єктів поводження з відходами		•		+
Утворення або накопичення радіоактивних відходів			•	
Земельні ресурси				
Порушення, переміщення, ущільнення ґрунтового шару		•		+
Будь-яке посилення вітрової або водної ерозії ґрунтів			•	
Суттєві зміни в структурі земельного фонду, чинній або планованій практиці використання земель			•	
Виникнення конфліктів між ухваленими рішеннями Схеми та цілями місцевих громад щодо використання земельних ресурсів			•	
Біорізноманіття та рекреаційні зони				
Негативний вплив на об'єкти природно-заповідного фонду (зменшення площ, початок небезпечної діяльності у безпосередній близькості або на їх території тощо)			•	
Зміни в кількості видів рослин або тварин, їхній чисельності або територіальному представництві			•	
Збільшення площ зернових культур або сільськогосподарських угідь в цілому			•	
Порушення або деградацію середовищ існування диких видів тварин			•	
Будь-який вплив на кількість і якість рекреаційних ресурсів			•	
Будь-який вплив на об'єкти історико-культурної спадщини			•	
Інші негативні впливи на естетичні показники об'єктів довкілля (перепони для публічного огляду мальовничих краєвидів, появи естетично неприйнятних місць, руйнування пам'ятників природи тощо)			•	
Населення та інфраструктура				
Зміни в локалізації, розміщенні, щільності та зростанні кількості населення будь-якої території		•		+
Вплив на нинішній стан забезпечення житлом або виникнення нових потреб у житлі			•	
Суттєвий вплив на транспортну систему, зміни в структурі транспортних потоків			•	

Необхідність будівництва нових об'єктів для забезпечення транспортних сполучень			•	
Потреби в нових або суттєвий вплив на наявні комунальні послуги		•		+
Поява будь-яких реальних або потенційних загроз для здоров'я людей			•	
<i>Інше</i>				
Підвищення рівня використання будь-якого виду природних ресурсів			•	
Суттєве вилучення будь-якого невідновного ресурсу			•	
Збільшення споживання значних обсягів палива або енергії			•	
Суттєве порушення якості природного середовища			•	
Стимулювання розвитку екологічно небезпечних галузей виробництва			•	
Поява можливостей досягнення короткотермінових цілей, які ускладнюватимуть досягнення довготривалих цілей у майбутньому			•	
Такі впливи на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності викликать значний негативний екологічний ефект, що матиме значний негативний вплив на добробут людей			•	

В результаті проведеної оцінки впливу Проекту на природне навколишнє середовище зроблено висновок, що Проектована діяльність завдаватиме незначного впливу на довкілля. Найсуттєвішим є вплив від виробничих територій. Від пересувних джерел передбачається помірний вплив на довкілля в основному через збільшення потоку рекреантів. Компенсаційними заходами є організація зон рекреації з належним озелененням та озеленення санітарно-захисних зон підприємств. Прогнозується також збільшення обсягів скидів у поверхневі води - компенсаційним заходом є будівництво чотирьох головних каналізаційних насосних станцій для перекачування стічних вод на очисні споруди комунальної каналізації. Також передбачається помірний вплив на довкілля через збільшення кількості утворюваних ТПВ за рахунок зростання кількості населення, компенсаційними заходами є облаштування сміттесортувальної станції та полігону для залишкових спресованих ТПВ.

При змінах функціонального призначення територій ОТГ відбуватимуться зміни в обсягах викидів та поглинанні парникових газів (ПГ).

Для оцінки щорічних викидів/поглинання ПГ від землекористування на підставі просторового аналізу побудовано матрицю Проектованого перетворення існуючого розподілу категорій землекористування в запланований, в якій розглядається розмір та характер впливу запланованих змін землекористування на викиди та поглинання ПГ (табл. 5.3.2).

З огляду на нульові показники коефіцієнту таких категорій землекористування, як постійні води, поселення та інші землі, в матриці висвітлені ті категорії землекористування, що мають вплив на утворення/поглинання ПГ.

Матриця впливу запланованого перетворення категорій землекористування

Категорія земель	Коефіцієнт тон CO ₂ екв на 1 га	Площа на 2020 рік	Викиди ПГ у 2020 році	Площа на 2040 рік	Викиди ПГ у 2040 році	Щорічна різниця викидів ПГ тон CO ₂ екв
Оброблені землі CR	1,18	23226,84	27407,67	23116,6	27277,59	-130,08
Пасовища GR	-0,03	3114,66	-93,44	4664,71	-139,94	-46,50
Лісові площі FO	-4,78	2695,19	-12883	2711,16	-12959,3	-76,34
Разом			14431,2		14178,3	-252,92

Отже реалізація Схеми планування території в напрямку землекористування дозволить зменшити обсяги викидів ПГ на 252,92 тон CO₂ екв.

5.4. Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)

В результаті аналізу існуючого стану навколишнього природного середовища, у тому числі здоров'я населення, було виявлено ряд екологічних проблем в Олександрівській громаді. Деякі з них мають комплексний вплив як на складові навколишнього середовища, так і на стан здоров'я населення. Серед важливих проблем можна виділити наступні:

Забруднення повітря відбувається за рахунок викидів від пересувних та стаціонарних джерел. Наразі на території Олександрівської ОТГ функціонують 4 підприємства, в яких недотримана СЗЗ, а саме:

- ТОВ Корпорація «Бугські кар'єри» (вул.Першотравнева, 22);
- ТОВ «Стоун»;
- ТОВ Будівельна компанія «Контактжитлобут»;
- ТОВ «Вознесенська ТПК»;

Автомобільний транспорт виступає одним із найбільших чинників антропогенного забруднення повітря і підвищення рівня шуму. Територію ОТГ перетинає автомобільна дорога національного значення з інтенсивним автотранспортним рухом, в тому числі транзитного. Хоча газопиловий струмінь автотранспорту викидається в повітря не високо над ґрунтом, проте відстань переносу викидних газів, в тому числі й аерозолів важких металів, сажі та інших речовин може досягати 100 м в напрямках дії пануючих вітрів. Максимальна концентрація хімічних елементів спостерігається на відстані 20-30 м від полотна доріг, де збільшується концентрація у верхньому шарі ґрунту натрію, магнію, алюмінію, міді, свинцю, кадмію та ін. Дані ризики є основними серед потенційних впливів на стан здоров'я населення.

Забруднення поверхневих вод обумовлене скидами неочищених стічних вод у водойми, що розташовані в межах ОТГ. Висока зношеність інженерних мереж має вплив як на довкілля, так і на стан здоров'я населення. Незадовільний технічний стан каналізаційної мережі, а також відсутність очисних споруд зумовлює забруднення ґрунтів та водних об'єктів, що відображається на стані здоров'я населення. Зношеність водопровідної мережі призводить до зверхнормативної втрати води.

В сучасних умовах водокористування одним з основних джерел забруднення водних об'єктів є дифузні джерела забруднюючих речовин на водозбірній площі. Безпосередньо в межах населених пунктах джерелом забруднення водойм є стік дощових вод, що формується на сельбищній території. В населених пунктах громади відсутні мережі дощової каналізації та очисні споруди. Талі і дощові стічні води території

населеного пункту, промислових майданчиків, можуть контролюватись лише у випадках їх каналізування та очищення. Вплив дифузних джерел забруднення на екологічний стан водних об'єктів в багатьох випадках перевищує вплив точкових джерел та є надзвичайно складним, багатоаспектним та різноплановим. Цей вид забруднення призводить до замулювання русел, забруднення вод, порушення гідрологічного режиму та технічного стану річок.

Питна вода, що не відповідає нормативним вимогам, є характерною проблемою для жителів сіл, які користуються шахтними колодязями. Вода поганої якості, як правило, має високу жорсткість. Окрім того, постійне вживання води з підвищеною жорсткістю призводить до накопичення солей в організмі, що в свою чергу призводить до захворювань суглобів (артрити, поліартрити), утворення каменів у нирках, жовчному та сечовому міхурах, а також негативно впливає на функції органів травлення. Також слід зазначити, що вживання питної води з жорсткістю понад 10 мг-екв/дм³ (високий вміст Са) призводить до патологічних змін з боку серцево-судинної системи.

Високий рівень освоєння земель для сільськогосподарського виробництва в громаді призводить до деградації ґрунтів. Основними видами техногенних навантажень є застосування мінеральних та органічних добрив, хімічних засобів захисту рослин, зрошення та осушення земель, що також зумовлює азотне та пестицидне забруднення підземних вод.

Наявність ділянок з несприятливими природними умовами (ділянки підтоплення, заболочення, прояви ерозійних та карстових процесів), які знижують комфортність умов проживання і можуть викликати погіршення санітарно-гігієнічних умов на території житлової забудови, що створює, в тому числі ризики для здоров'я населення.

Незадовільний стан звалищ твердих побутових відходів спричиняє вплив на різні сфери довкілля. Загалом, на територіях звалищ твердих побутових відходів найбільшого негативного впливу зазнає ґрунтовий покрив. Механічне порушення ґрунтового покриву зумовлене відведенням під звалища побутових відходів земель, які раніше використовувались в сільському чи лісовому господарствах; де попередньо не знімається родючий шар ґрунту. Фізичне порушення ґрунтів пов'язано з ущільненням верхнього горизонту, погіршенням їх водного, повітряного та теплового режимів. Хімічне порушення ґрунтів зумовлене забрудненням різними токсичними речовинами, зменшенням вмісту поживних речовин, зміною кислотності та хімічного складу ґрунтового покриву.

Внаслідок анаеробного розкладу відходів органічного походження утворюється біогаз, який викликає негативні ефекти: загазованість споруд і підземних комунікацій, що підвищує їх вибухопожежонебезпечність, а також може стати причиною отруєння людей і тварин; посилення парникового ефекту внаслідок емісії біогазу, що є причиною зміни клімату на планеті, виникнення пожеж. Під час горіння твердих побутових відходів вивільняються небезпечні, а часом і канцерогенні речовини, які викликають захворювання дихальних шляхів, онкологічні захворювання, знижують імунітет людини.

Інфільтраційні води (фільтрати), які утворюються в тілі сміттєзвалища, спричиняють негативний вплив на довкілля: інтенсивне розвантаження фільтратів в підніжжі звалищного тіла; підтоплення і забруднення ділянок місцевості, які прилягають до основи звалища; ураження ґрунтових вод та значне зниження якості природних джерел питної води в районі розташування сміттєзвалища, що негативно позначається на здоров'ї населення.

Крім того звалища сміття є середовищем для розмноження комах та гризунів, які є переносниками збудників різних інфекційних захворювань.

Зміна клімату є одним з найважливіших чинників змін природного характеру, що можуть вплинути на розвиток громади. До антропогенних джерел надходження вуглекислого газу у атмосферу належать: спалювання викопного палива; викиди забруднюючих речовин автотранспортом; викиди парникових газів від тваринництва (внутрішня ферментація та обробка гною); вирубка лісів, використання деревини,

спалювання сільськогосподарських відходів; руйнування гумусу ґрунтів (особливо інтенсивно під «чорним паром»).

Санітарно-епідемічний стан території. Розміщення кладовищ в житловій зоні з порушенням санітарних норм може призвести до негативних наслідків. Небезпека такого сусідства полягає в тому, що органічні рештки померлих можуть містити збудників смертельних хвороб. Вони можуть становити загрозу зараження, потрапляючи у ґрунтові та поверхневі води, оскільки гинуть не одразу. Крім того збудників хвороб можуть розносити гризуни й мухи.

Таким чином, до ризиків впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, можна віднести: якість атмосферного повітря на ділянках впливу автотранспорту, відсутність впорядкованої інженерної інфраструктури, об'єкти, що впливають на санітарно-епідемічний стан території, недостатнє забезпечення об'єктами рекреаційного, туристичного спрямування.

5.5. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативного впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування

Україна активно співпрацює з міжнародними організаціями у сфері охорони навколишнього природного середовища для вирішення актуальних питань сьогодення, а також з метою інтеграції держави до світового співтовариства для розв'язання глобальних екологічних проблем.

Міжнародні обов'язки Україна взяла на себе, підписавши міжнародні багатосторонні угоди, що стосуються збереження та збалансованого використання біорізноманіття, серед яких:

- Конвенція про біологічне різноманіття, яка була започаткована під час Всесвітньої конференції глав держав та міністрів довкілля у 1992р. в м. Ріо-де-Жанейро (Бразилія) й ратифікована Верховною Радою України 29 листопада 1994 р.;
- Конвенція про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення головним чином як середовище існування водоплавних птахів (Рамсарська конвенція, м.Рамсар, Іран, 1971 р.);
- Конвенція про збереження мігруючих видів диких тварин (Бонн, 1979 р.);
- Угода про збереження афро-євразійських мігруючих водно-болотних птахів (1995р.);
- Угоди про збереження кажанів в Європі (1991р.);

На виконання Бернської конвенції в Європі створена мережа територій особливого природоохоронного значення – Смарагдова мережа, важливих для збереження біорізноманіття в країнах Європи і деяких країнах Африки. Смарагдова мережа України є українською частиною Смарагдової мережі Європи, розробляється з 2009 року. В листопаді 2016 року було затверджено першу версію Смарагдової мережі для України, яка потребує доопрацювання на основі наукових даних.

Стосовно дотримання міжнародних зобов'язань по іншим напрямом співробітництва, таким як зміна клімату, охорона озонового шару, поводження з відходами та іншим, слід зазначити, що вони не мають прямого відношення до головних цілей та завдань Проекту ДДП, що є містобудівною документацією регіонального рівня.

Метою розроблення схеми планування території є створення та підтримка сприятливого життєвого середовища. Дотримання вище перелічених зобов'язань може бути реалізоване в сфері науково-технічних розробок, вибору технічно-конструкторських рішень при Проектуванні певних об'єктів та споруд, видання певних нормативно-правових актів та державних стандартів в різних галузях господарської діяльності. Проте слід зазначити, що більшість заходів, визначених містобудівною документацією в частині розвитку систем комунальної інфраструктури, поводження з відходами, пропонують

впровадження сучасних «дружніх» до оточуючого середовища технологій, що відповідає загальносвітовим принципам охорони довкілля та сприяє дотриманню міжнародних зобов'язань в даній сфері.

Схема планування території визначає, зокрема, основні принципи і напрямки організації охорони навколишнього природного середовища, захисту території від небезпечних природних і техногенних процесів:

- урахування та взаємоузгодження державних, громадських і приватних інтересів під час планування, забудови та іншого використання територій з дотриманням вимог містобудівного, санітарного, екологічного, природоохоронного, протипожежного та іншого законодавства;
- визначення територій, що мають особливу екологічну, рекреаційно-оздоровчу, наукову, естетичну, історико-культурну цінність, встановлення передбачених законодавством обмежень на їх планування, забудову та інше використання;
- розроблення містобудівних заходів щодо охорони довкілля та раціонального використання природних ресурсів; охорони та збереження нерухомих пам'яток культурної спадщини та пам'яток археології; захисту території та населення від небезпечних природних і техногенних процесів.

Виходячи з цього, при розробленні схеми планування території будуть враховані вимоги чинного законодавства в сфері охорони навколишнього середовища та здоров'я людей, зокрема:

- Закон України “Про Загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України на 2000-2015 роки”;
- Закон України “Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року”;
- Закон України “Про охорону навколишнього природного середовища”;
- Закон України “Про охорону атмосферного повітря”;
- Закон України “Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення”;
- Закон України “Про природно-заповідний фонд”;
- Закон України «Про питну воду та питне водопостачання»;
- Постанова Кабінету Міністрів України від 13.05.96 № 502 «Про затвердження Порядку користування землями водного фонду»;
- Постанова Кабінету Міністрів України від 08.05.96 № 486 «Про затвердження Порядку визначення розмірів і меж водоохоронних зон та режиму ведення господарської діяльності в них»;
- Постанова Кабінету Міністрів України від 18.12.98 № 2024 «Про правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів»;
- Постанова Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2001 р. N 1655 «Про затвердження Порядку ведення державного обліку в галузі охорони атмосферного повітря»;
- Постанова Кабінету Міністрів України від 16.05.2007 № 733 «Про затвердження Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок»;
- Постанова Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695 «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки»;
- Розпорядження Кабінету Міністрів України від 7.12.2016р. № 932-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року»;
- Наказ Держкомлісгоспу України від 29.12.2008 року № 371 «Про затвердження показників регіональних нормативів оптимальної лісистості території України».

Крім того в документі державного планування враховуватимуться регіональні та місцеві стратегії і програми. При проведенні аналізу контексту стратегічного планування виявлено основні цілі та завдання програм стосовно ключових екологічних проблем, виявлених в Олександрівській ОТГ. В таблиці 5.5.1. представлена оцінка відповідності основних заходів документа державного планування щодо охорони навколишнього природного середовища, в тому числі здоров'я населення, завданням природоохоронної політики.

Таблиця 5.5.1.

Відповідність завдань документа державного планування цілям природоохоронної політики

Основні виявлені проблеми, пов'язані із Проектом документа державного планування	Регіональні та місцеві стратегії, програми, що мають відношення до виявлених проблем	Стратегічні цілі регіональних та місцевих стратегій, програм стосовно виявлених проблем	Завдання, викладенні в документі державного планування	Ступінь формальної відповідності
Атмосферне повітря				
Проходження автодороги Н-24 через територію громади.	План соціально – економічного розвитку Олександрівської селищної ради на 2017 – 2021 роки.	Розроблення схем руху великовантажного транспорту в межах населених пунктів.	Будівництво Проектних ділянок автомобільних доріг міжнародного значення.	+
Зміна клімату				
Територія ОТГ знаходиться в статусі емітента парникових газів.	Концепція реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року.	Скорочення антропогенних викидів.	Використання утворених ПГ на тваринницьких комплексах для отримання додаткового енергетичного ресурсу – біогазу.	++
		Збільшення обсягу поглинання парникових газів шляхом здійснення заходів у сфері лісового господарства та землекористування.	Збільшення площі таких категорій землекористування, що підвищують обсяг поглинання парникових газів (лісоагромеліорація).	++
Недостатній рівень розвитку «зеленої» енергетики.	Концепція реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року.	Підвищення частки енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії.	Зведення геліостанцій.	++
Водні ресурси				
Забруднення водних об'єктів неочищеними дощовими стічними водами.	-	-	Влаштування мережі дощової каналізації.	0

Відсутність централізованої каналізації на більшості території громади.	План соціально – економічного розвитку Олександрівської селищної ради на 2017 – 2021 роки.	Будівництво каналізаційних мереж.	Забезпечення централізованою системою каналізування населених пунктів та їх агломерацій.	++
Зношеність каналізаційних мереж та відсутність очисних споруд.	План соціально – економічного розвитку Олександрівської селищної ради на 2017 – 2021 роки.	Реконструкції аварійних каналізаційних мереж, будівництво очисних споруд.	Будівництво двох групових каналізаційних очисних споруд в районі смт. Олександрівка та с. Воронівка.	++
Відсутність встановлених меж водоохоронних та прибережних захисних смуг.	-	-	Надання пропозицій щодо розробки Проектів землеустрою та винос в натуру (на місцевості) водоохоронних зон і прибережних захисних смуг.	0
Земельні ресурси				
Високий рівень розораності сільськогосподарських земель – 74%.	Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки.	Забезпечення тенденції до зменшення частки площі орних земель (з 1 січня 2018 – 53,9 %).	Консервація деградованих та малопродуктивних земель шляхом залуження та заліснення.	++
Ерозія ґрунтів.	-	-	Здійснення агролісомеліоративних заходів.	0
Біорізноманіття				
Відсутність встановлених меж та охоронних зон територій природно-заповідного фонду.	-	-	Надання пропозицій щодо розробки документації з землеустрою щодо організації та встановлення меж в натурі (на місцевості) територій та об'єктів природно-заповідного фонду.	0
Здоров'я населення				
Незадовільна якість питної води (висока жорсткість)	План соціально – економічного розвитку Олександрівської селищної ради на 2017 – 2021 роки.	Будівництво свердловин, і водопровідних мереж. Виготовлення Проекту водозабезпечення смт.	Будівництво станції водопідготовки у смт. Олександрівка з прокладанням водоводу від станції.	++

		Олександрівка з облаштуванням резервуару чистої води. Будівництво водогону Южноукраїнськ – Олександрівка.	Облаштування резервуарів чистої води.	
Часткове забезпечення населення централізованим водопостачанням.	План соціально – економічного розвитку Олександрівської селищної ради на 2017 – 2021 роки.	Розбудова системи водопостачання.	Будівництво водопровідних мереж та споруд.	++
Розташування житлової забудови в санітарно – захисній зоні кладовищ.	-	-	Закриття кладовищ, які розміщені в житловій зоні з порушенням санітарних норм.	0
Поводження з відходами				
Відсутність спецтехніки для збирання ТПВ.	План соціально – економічного розвитку Олександрівської селищної ради на 2017 – 2021 роки.	Придбання спецтехніки для видалення ТПВ.	Технічне переоснащення парку спеціально обладнаних транспортних засобів.	++
Відсутність потужностей з переробки ТПВ.	План соціально – економічного розвитку Олександрівської селищної ради на 2017 – 2021 роки.	Будівництво полігону ТПВ.	Облаштування сміттесортувальної станції та полігону для залишкових спресованих ТПВ.	+

Для оцінки відповідності цілей використовувалася п'ятибальна шкала:

«++» – цілі Схеми планування території добре узгоджені з цілями природоохоронної політики.

«+» – цілі Схеми планування території та цілі природоохоронної політики принципово узгоджуються. Необхідно тісніше пов'язати цілі на рівні заходів.

«0» – цілі Схеми планування території та цілі природоохоронної політики нейтральні по відношенню одні до одних.

«-» – цілі Схеми планування території та цілі природоохоронної політики не узгоджуються, але можуть бути узгоджені. В рамках наступного планування на більш низькому рівні, в тому числі на рівні реалізації конкретної планованої діяльності, потрібні спеціальні заходи, спрямовані на узгодження цілей Схеми та природоохоронних цілей.

«--» – цілі Схеми планування території та цілі природоохоронної політики принципово суперечать одні одним. Необхідні термінові заходи, сформовані на уточнення цієї цілі Схеми.

5.6. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності – 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків

Оцінка потенційних впливів на навколишнє середовище та людей встановила, що окрім вигод Проєкт може мати ймовірний негативний вплив на довкілля у разі відсутності належного контролю за планованою діяльністю.

Проєктом вирішується питання покращення санітарно-гігієнічних умов населення, впорядкування функціонального зонування, створення належного естетичного і природного середовища. Передбачено розвиток закладів рекреації, створення і облаштування рекреаційних територій для короткочасного відпочинку.

До короткострокових наслідків (1 рік) належатиме порушення рослинного покриву внаслідок будівельних робіт під час будівництва Проєктних об'єктів. Також на етапі будівництва виникає шумове забруднення, яке матиме короткостроковий та локальний характер.

Середньострокові наслідки (3-5) – за умови впровадження Проєктних рішень передбачається поступове зменшення негативного впливу на довкілля та здоров'я населення за рахунок упорядкування санітарно-захисних зон між джерелами забруднення та житловою забудовою, закриття кладовищ, будівництва/реконструкції існуючих автомобільних доріг, що дозволить зменшити обсяги забруднюючих речовин.

Уточнення прогнозованих наслідків впливу можливе за умови отримання інформації щодо етапів, термінів та обсягів впровадження Проєктних заходів, а також виконання польових досліджень для уточнення впливу розглянутих факторів. У разі виявлення не передбачених цим Звітом наслідків та для їх запобігання, Замовник має дотримуватись п. 1 ст. 17 Закону України “Про стратегічну екологічну оцінку”.

Довгострокові наслідки (10-15 років) – негативні наслідки від Проєктних рішень щодо розвитку Олександрівської ОТГ відсутні. Негативний вплив може спричинити будівництво та експлуатація ділянки національної автодороги державного значення. Принципове вирішення цього питання належить органам влади вищого рівня. З боку соціально-економічних умов провадження планової діяльності передбачаються позитивні наслідки, а саме: покращення умов проживання населення, розвиток інфраструктури, створення нових робочих місць, що сприятиме зайнятості населення.

До постійних наслідків слід віднести - викиди в атмосферу від автотранспорту, скид стічних вод у місцеві водойми після очищення на очисних спорудах, утворення відходів. Серед основних впливів Проєкту схеми планування території на складові довкілля доцільно виділити наступні:

Атмосферне повітря – будівництво Проєктної міжнародної дороги, яка дублює існуючу національну; оптимізація схем дорожнього руху; створення санітарно-захисних зон навколо підприємств та їх озеленення; планування охоронних та захисних лісових насаджень; збільшення потоку рекреантів; розвиток промисловості.

Водні ресурси – розширення доступу населення до системи каналізації, будівництво очисних споруд; встановлення водоохоронних та прибережних захисних смуг, будівництво системи дощової каналізації та локальних очисних споруд у місцях випуску.

Земельні ресурси – містобудівне освоєння, пов'язане зі створенням зон рекреації та освоєння під житлову забудову, виробничі території передбачає зміну цільового призначення та скорочення площ земель сільськогосподарських угідь. Виконання повного комплексу заходів з інженерної підготовки території на ділянках містобудівного освоєння дозволить ліквідувати порушені території, стихійні смітники, ділянки вторинного заболочування, що в цілому матиме позитивний вплив на формування середовища та покращення санітарно-гігієнічних умов території.

Відходи – облаштування сміттесортувальної станції та будівництво полігону для залишкових спресованих ТПВ.

Здоров'я населення – створення рекреаційних територій та мережі рекреаційних установ; прийняття належних заходів щодо поліпшення водопостачання; покращення санітарно-епідеміологічних умов шляхом закриття кладовищ, які розташовані в межах житлової забудови, виведення з експлуатації та переведення у безпечний стан худобомогильника.

Ймовірні ризики та негативні наслідки:

Реалізація Проектних рішень щодо зміни функціонального використання виключного переліку територій для розміщення громадської та садибної забудови може супроводжуватись ризиками забруднення ґрунтових вод при не бажанні власників підключатися до централізованих мереж водовідведення.

У разі освоєння територій призначених для житлової та громадської забудови, а також рекреаційних зон в результаті будівництва об'єктів та супутньої інфраструктури відбудеться фізичне переміщення верхніх шарів ґрунту, їх ущільнення.

Освоєння частини ділянок потребує зміни їх функціонального використання, з вилученням із складу земель сільськогосподарського призначення та своєчасного виконання заходів з інженерної підготовки та захисту території.

При реалізації рішень схеми планування території Олександрівської ОТГ виникають соціально-економічні ризики, які можуть бути викликані низкою причин та сценаріїв перебігу подій.

Наприклад, зволікання з будівництвом об'їзної дороги унеможливить в майбутньому перенаправлення транзитного транспорту з центральної частини населеного пункту та значно знизить якість транспортного обслуговування. При цьому обсяги забруднюючих речовин, вірогідно, будуть зростати, що є наслідком збільшення потоку транспортних засобів та збільшення рівня автомобілізації населення, що в майбутньому може призвести до зростання рівня захворюваності населення. Сповільнення розвитку мережі об'єктів громадського обслуговування призведе до зниження якості та доступності послуг, сприятиме погіршенню умов життєдіяльності та рівня життя населення.

Достатньо високими залишаються ризики несвоєчасного та непослідовного виконання Проектних рішень щодо інженерної інфраструктури ОТГ, пов'язаних з великими інвестиціями. Через недостатню спроможність населення сплачувати запропоновані комунальні послуги, існує висока ймовірність того, що домогосподарства відмовляться підключатися до нових мереж водопостачання та водовідведення, таким чином відмовляючись отримувати допомогу від централізованого управління послугами.

Така ситуація може сприяти неконтрольованим скидам стічних вод, використанню води з водних джерел (свердловин), які не відповідають санітарним вимогам, і в підсумку може призвести до посилення забруднення навколишнього середовища села та до погіршення здоров'я населення (особливо це стосується вразливих груп - дітей, людей похилого віку, соціально незахищених).

У випадку не закриття кладовищ, в яких не витримується СЗЗ, під загрозою опиняється санітарно-епідемічний стан території.

В перспективі очікується розвиток економічної діяльності (виробничі зони), збільшення потоку рекреантів та туристів, що прямо пропорційно впливатиме на зростання рівня автомобілізації. Тому, без реалізації заходів з розвитку вулично-дорожньої мережі населених пунктів з унормованим розподіленням транспортних потоків, зміни тенденцій захворюваності хворобами органів дихання є малоімовірними.

Позитивні наслідки:

Запропоновані рекомендації та передбачені заходи мають потенціал для позитивного впливу на якість повітря, а саме: планування охоронних та захисних лісових насаджень, створення захисних зелених смуг вздовж автошляхів, а також створення санітарно-захисних зон навколо підприємств та їх озеленення сприятиме покращенню стану атмосферного басейну. Ці заходи (за умови їх реалізації) призведуть до зменшення впливу шуму та забруднення повітря від транспортних засобів на сельбищну зону. Впровадження сучасних конструктивно-технологічних рішень для централізованих та

децентралізованих систем опалення, дозволить забезпечити регулювання викидів від систем теплопостачання.

При реалізації рішень стосовно повного охоплення населених пунктів мережами водопостачання та господарсько-побутової, дощової каналізації очікується позитивний вплив на гідрогеологічне середовище. Дане рішення дозволить розширити доступ підприємств різної галузевої спрямованості до системи каналізації, що в майбутньому також призведе до покращення здоров'я населення.

Одночасно вдосконалення системи водопостачання дозволить розширити доступ населення до джерел якісної води, що в майбутньому призведе до покращення стану здоров'я. Дане питання потребує пріоритетної уваги та першочергової реалізації з метою своєчасного забезпечення водопостачанням фонду житлово-громадської забудови, передбаченого до будівництва, оскільки забезпечення якісною питною водою є одним із головних питань в забезпеченні санітарно-гігієнічних умов проживання та охорони здоров'я населення. Також створення рекреаційних територій та мережі рекреаційних установ позитивно вплине на загальні умови життя та сприятиме зменшенню ризиків для здоров'я населення. Проектом передбачається покращення санітарно-епідеміологічних умов шляхом закриття кладовищ, які розташовані в межах житлової забудови, та взяття на облік і належне утримання додатково незареєстрованого худобомогильника.

Внаслідок перспективного будівництва мереж дощової каналізації з локальними очисними спорудами, очікується зменшення потрапляння забруднюючих речовин у поверхневі водойми із загальним поверхневим стоком, що формується на території сельбищної зони.

Встановлення водоохоронних та прибережних захисних смуг вздовж річок та навколо водойм забезпечить створення сприятливого режиму водних об'єктів, попередження їх забруднення.

На ділянках містобудівного освоєння, які, частково, є землями сільськогосподарського призначення, здійснюватиметься ліквідація ділянок вторинного заболочування шляхом виконання заходів з інженерної підготовки та захисту території.

Окрім цього, відповідно до Проекту здійснюватиметься забезпечення населення житлом та об'єктами громадського призначення; створення рекреаційних зон для підвищення якості відпочинку та дозвілля, що матиме позитивний вплив на здоров'я населення.

Пропозиції щодо поводження з твердими побутовими відходами, розвитку мережі об'єктів поводження з відходами сприятимуть зменшенню шкідливого впливу ТПВ на довкілля. Додаткове вилучення ресурсоцінних компонентів твердих побутових відходів на промисловому рівні (облаштування сміттесортувальної станції) надасть можливість знизити обсяги відходів та зменшити площі для захоронення ТПВ.

Проектні рішення також передбачають охорону територій та об'єктів природно-заповідного фонду, лісових масивів, що знаходяться в межах ОТГ.

Запропоновані заходи мають потенціал для позитивного впливу на якість біорізноманіття, а саме: розробка документації з землеустрою щодо організації та встановлення меж в природі (на місцевості) територій та об'єктів природно-заповідного фонду, розробка Проектів землеустрою та винос в природу (на місцевості) водоохоронних зон і прибережних захисних смуг, що дозволить максимально зберегти існуючі природні комплекси та забезпечить їх цільове використання.

Також створення рекреаційних зон та облаштування водних об'єктів з організацією місць відпочинку покращить стан ландшафтів та умови проживання населення.

Фактори потенційного кумулятивного впливу.

Ймовірність того, що реалізація Схеми планування території призведе до таких можливих впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) вплив на довкілля, є незначною.

Організація рекреаційної діяльності супроводжуватиметься підвищенням антропогенного навантаження на складові довкілля. З метою збереження навколишнього природного середовища Схемою пропонуються наступні заходи: створення охоронних та захисних лісових насаджень, забезпечення всіх населених пунктів централізованою системою водовідведення, будівництво сучасних очисних споруд, організація роздільного збору твердих побутових відходів. Збереження екологічної системи рекреаційних територій залежить від раціонального використання рекреаційних ресурсів з урахуванням їх унікальності та вразливості.

Таким чином, реалізація Схема планування території Олександрівської ОТГ Миколаївської області не має супроводжуватися появою нових значних негативних наслідків для довкілля. Разом з тим, реалізація багатьох Проектних рішень Схеми може призвести до покращення екологічної та соціально-економічної ситуації в громаді.

5.7. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування

Комплекс екологоорієнтованих засобів щодо захисту навколишнього середовища охоплює заходи, спрямовані на охорону і раціональне використання природних ресурсів, і заходи, які забезпечують нормативні санітарно-гігієнічні параметри середовища міських і сільських поселень. Соціально необхідні охоронні заходи поділяються на організаційні, економічні та містобудівні.

Містобудівні заходи забезпечують охорону природного середовища за рахунок раціонального функціонального зонування території, створення санітарно-захисних зон, визначення територій природо-заповідного фонду, забезпечення екологічного балансу природно-ландшафтних та урбанізованих територій.

Основні принципи екологічного захисту навколишнього середовища такі:

- збереження та раціональне використання цінних природних ресурсів;
- дотримання нормативів гранично допустимих рівнів екологічного навантаження на природне середовище та санітарних нормативів в місцях забудови;
- виділення природно-заповідних, ландшафтних, курортно-рекреаційних, історико-культурних зон з відповідним режимом їх охорони;
- встановлення санітарно-захисних зон для охорони водойм, джерел водопостачання і мінеральних вод.

Охорона атмосферного повітря

Під забрудненням атмосферного повітря розуміють збільшення концентрації фізичних, хімічних та біологічних компонентів понад рівень, що виводить природні системи зі стану рівноваги. Однією з особливостей атмосфери є її здатність до самоочищення. Самоочищення атмосферного повітря відбувається внаслідок сухого та мокрого випадання домішок, абсорбції їх земною поверхнею, поглинання рослинами, переробка бактеріями, мікроорганізмами та іншими шляхами. Садіння дерев та кущів сприяє очищенню повітря від пилу, оксидів вуглецю, діоксидів сірки та інших речовин. Найкращі поглинальні властивості стосовно діоксиду сірки має тополя, липа, ясен. Одне доросле дерево липи може акумулювати протягом доби десятки кілограмів діоксиду сірки, перетворюючи його в нешкідливу речовину. Велику роль в очищенні атмосферного повітря належить ґрунтовим бактеріям та мікроорганізмам. При температурі 15-35°C мікроорганізми переробляють на 1м² до 81 тони на добу оксидів та діоксидів вуглецю. Однак можливості природи щодо самоочищення мають обмеження. Тому для очищення викидів від шкідливих речовин потрібно сформулювати систему заходів, направлену на поліпшення ситуації.

Особливо актуальними є заходи щодо захисту атмосферного повітря, які необхідно передбачати відповідно до Закону України та санітарних правил з охорони атмосферного повітря населених місць. Промислові та сільськогосподарські об'єкти, які є джерелами забруднення атмосферного повітря, треба розміщувати в спеціально виділених для цього

зонах з підвітряного боку відносно житлово-громадської забудови. Для об'єктів, які є джерелом забруднення атмосферного повітря, повинні бути організовані санітарно-захисні зони, що встановлюються згідно з санітарною класифікацією підприємств і виробництв, складських споруд відповідно до Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів: I клас – 1000 м, II клас – 500 м, III клас – 300 м, IV клас – 100 м, V клас – 50 м.

В південно - східній частині смт Олександрівка пропонується передбачити виробничі території під підприємства V класу шкідливості.

Санітарно-захисну зону слід встановлювати від джерел шкідливості до межі житлової забудови, ділянок громадських установ, будинків і споруд, в тому числі дитячих, навчальних, лікувально-профілактичних установ, закладів соціального забезпечення, спортивних споруд та ін., а також територій парків, садів, скверів та інших об'єктів зеленого будівництва загального користування, ділянок оздоровчих та фізкультурно-спортивних установ, місць відпочинку, садівницьких товариств та інших, прирівняних до них об'єктів.

Розміри санітарно-захисних зон для промислових підприємств та інших об'єктів, що є джерелами виробничих шкідливостей, слід встановлювати відповідно до діючих санітарних норм, а також даних лабораторних досліджень щодо аналогічних діючих підприємств та об'єктів. Основою для встановлення санітарно-захисних зон є санітарна класифікація підприємств, виробництв і об'єктів, що наведена в Державних санітарних правилах планування та забудови населених пунктів № 173 від 19.06.1996р.

Територія санітарно-захисної зони не повинна використовуватися як резервна ділянка для розвитку підприємства. У межах санітарно-захисної зони дозволяється розміщення споруд аналогічного виробництва з нижчим класом шкідливого впливу, адміністративно-господарських, науково-Проектних та інших закладів (крім спортивних, дитячих, лікувально-оздоровчих закладів, парків і пляжів).

Територія санітарно-захисної зони має бути розпланованою та упорядкованою. Мінімальна площа озеленення санітарно-захисної зони в залежності від ширини зони повинна складати до 300 м – 60%, від 300 до 1000 м – 50%. З боку сельбищної території необхідно передбачати смугу дерево-чагарникових насаджень шириною не менше 50 м, а при ширині зони до 100 м – не менше 20 м.

Для об'єктів, від яких СЗЗ не витримується, можливе зменшення їх розмірів. Для цього необхідно провести розрахунки та лабораторні дослідження для району розташування підприємств або іншого виробничого об'єкту, які встановлять, що на межі житлової забудови та прирівняних до неї об'єктів концентрація шкідливих речовин у атмосферному повітрі, рівні шуму, вібрації, ультразвуку, електромагнітних та іонізуючих випромінювань, статичної електрики не перевищують гігієнічні нормативи.

У тих випадках, коли розрахунками не підтверджується зменшення санітарно-захисної зони або не можлива її організація в конкретних умовах, необхідно приймати рішення про зміну технології виробництва, що передбачає зниження викидів шкідливих речовин в атмосферу, його перепрофілювання або закриття.

У разі організації нових, не вивчених в санітарно-гігієнічному відношенні виробництв та технологічних процесів, а також будівництві (реконструкції) підприємств I та II класів небезпеки, розміри санітарно-захисних зон слід встановлювати у кожному конкретному випадку з урахуванням даних про ступінь впливу на навколишнє середовище аналогічних об'єктів та відповідних розрахунків.

Розміри санітарно-захисних зон для нових видів виробництв, підприємств та інших виробничих об'єктів з новими технологіями, а також зміни цих зон затверджуються при належному обґрунтуванні Головним державним санітарним лікарем України.

Додатковими джерелами неорганізованих викидів є транспортні автомобільні потоки. Для зменшення забруднення атмосферного повітря пересувними джерелами необхідно проведення комплексу заходів, що включає регулювання двигунів, більш масовий перехід на газоподібне паливо, виключення реалізації та використання

етилованого бензину, обов'язковість використання нейтралізаторів токсичних вихлопів. Зменшити негативний вплив від автотранспорту на атмосферне повітря населених пунктів можна, якщо використовувати об'їзні автодороги та впроваджувати «зелені хвилі» на вулицях міста, де для регулювання руху автотранспорту і пішоходів використовуються світлофори.

На території Олександрівської громади проходять магістральні газопроводи, для яких встановлено охоронні зони. На земельних ділянках, розташованих у межах охоронних зон газопроводів, забороняється:

- споруджувати житлові, громадські та дачні будинки;
- розміщувати автозаправні та газозаправні станції і склади пально-мастильних матеріалів;
- будувати гаражі та автостоянки, садові та дачно-садові споруди, автомобільні дороги I - V категорії та залізниці;
- влаштовувати звалища, виливати розчини кислот, солей та лугів, що спричиняють корозію;
- розміщувати спортивні майданчики, стадіони, ринки, зупинки громадського транспорту, організовувати заходи, пов'язані з масовим скупченням людей;
- будувати огорожі для відокремлення приватних земельних ділянок, лісових масивів, садів, виноградників тощо;
- зберігати сіно і солому, розбивати польові стани і табори для худоби, розміщувати пересувні та стаціонарні пасіки;
- розбирати і руйнувати водопропускні, берегоукріплювальні, земляні та інші споруди, що захищають об'єкти магістрального трубопроводного транспорту від руйнування, а прилеглу територію і навколишню місцевість - від аварійного розливання продукту, який транспортується магістральним трубопроводом;
- будівельні, ремонтні, земляні, геологорозвідувальні, бурові, підривні гірничі, землечерпальні та поглиблювальні роботи на земельних ділянках, розташованих у межах охоронних зон, у місцях, де магістральні трубопроводи проходять через ріки, водойми та болота, торфорозробка та організація кар'єрів для добування корисних копалин проводяться лише за письмовою згодою підприємств магістрального трубопроводного транспорту та відповідних органів державного нагляду і контролю.

Для зменшення викидів парникових газів необхідне виконання заходів щодо пом'якшення впливу на зміну клімату, які розподіляються на дві головні групи: засоби політичного регулювання та технологічні заходи. Технологічна перебудова економіки та підвищення ефективності використання всіх видів ресурсів, насамперед палива та енергії, в народному господарстві України передбачається за рахунок:

- впровадження прогресивних енерго- та ресурсозберігаючих технологій в усіх сферах діяльності;
- зниження матеріалоємності кінцевої продукції та, як наслідок, її енергоємності в результаті впровадження передових технічних рішень та використання високоякісних перспективних матеріалів, питома витрата яких на одиницю готової продукції значно нижче існуючого рівня.

В рамках цього напрямку найбільш значимими є такі енергозберігаючі заходи:

- заходи енергозбереження: оптимізація структури генеруючих потужностей енергосистеми, впровадження сучасних джерел та систем освітлення, засобів силової електроніки, сучасних технологій спалювання низькосортного палива, вдосконалення систем теплопостачання, збільшення ступеня утилізації вторинних енергетичних ресурсів;
- зміна структури паливно-енергетичного балансу: збільшення частки поновлюваних, вторинних та нетрадиційних енергетичних ресурсів, введення до паливно-енергетичного балансу України вуглеводневих палив,

заміщення вугілля та моторних палив природним газом, використання метану вугільних родовищ та біогазу забезпечить зниження викидів парникових газів при зберіганні загального рівня енергоспоживання;

- зниження втрат на всіх стадіях виробництва, транспортування та розподілу паливоенергетичних ресурсів.

В Україні розроблено та прийнято Національний план заходів з реалізації положень Кіотського протоколу до рамкової конвенції Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату. Основною метою заходів є зниження викидів парникових газів у процесі діяльності підприємствами, організаціями та установами, впровадження Проєктів з виробництва електроенергії з альтернативних (відновлювальних) джерел енергії.

В рамках реалізації розвитку енергетичної галузі, вирішення завдань підвищення ефективності використання наявних джерел енергії, оптимізації паливно-енергетичного балансу, застосування заходів з енергозбереження, підвищення екологічної безпеки та з метою сприяння використанню відновлювальних джерел енергії та зменшення споживання природного газу на території Олександрівської ОТГ передбачається будівництво сонячних електростанцій.

Запропоновані Проєктні рішення дозволять значно покращити стан атмосферного повітря в регіоні, виключити перевищення гранично допустимих концентрацій забруднюючих речовин у повітрі населених пунктів.

Охорона поверхневих і підземних вод

Забруднення водойм не тільки збільшує ступінь санітарно-гігієнічної та епідеміологічної загрози, але й зменшує об'єм води, придатної для використання в промислових, сільськогосподарських та комунально-побутових цілях.

Важливим напрямом в охороні поверхневих водойм повинно стати:

- розробка Проєктів та винос в натуру прибережно-захисних і водоохоронних зон та їх облаштування;
- проведення подальшого благоустрою водоохоронних зон та прибережних смуг водних об'єктів;
- дотримання водного та земельного законодавства при використанні земель водного фонду, а саме прибережно-захисних смуг водойм та водотоків;
- своєчасне проведення розчищення русел річок від заростання і замулення, здійснення санітарного очищення.

Для створення сприятливого режиму водних об'єктів, попередження їх забруднення, засмічення і вичерпання, знищення навколводних рослин і тварин, а також зменшення коливань стоку вздовж річок, навколо озер, водосховищ і інших водойм встановлюються водоохоронні зони та виділяються ділянки під прибережні захисні смуги.

Водоохоронна зона є природоохоронною територією господарської діяльності, що регулюється. На території водоохоронних зон забороняється:

- використання стійких та сильнодіючих пестицидів;
- влаштування кладовищ, скотомогильників, звалищ, полів фільтрації;
- скидання неочищених стічних вод, використовуючи рельєф місцевості (балки, пониззя, кар'єри тощо), а також у потічки.

Зовнішні межі водоохоронних зон визначаються за спеціально розробленими Проєктами. Прибережні захисні смуги є природоохоронною територією з режимом обмеженої господарської діяльності. Прибережні захисні смуги встановлюються на земельних ділянках всіх категорій земель, крім земель транспорту.

У прибережних захисних смугах забороняється:

- розорювання земель (крім підготовки ґрунту для залуження і залісення), а також садівництво та городництво;
- зберігання та застосування пестицидів і добрив;
- влаштування літніх таборів для худоби;

- будівництво будь-яких споруд (крім гідротехнічних навігаційного призначення, гідрометричних та лінійних), у тому числі баз відпочинку, дач, гаражів та стоянок автомобілів;
- миття та обслуговування транспортних засобів і техніки;
- влаштування звалищ сміття, гноєсховищ, накопичувачів рідких і твердих відходів виробництва, кладовищ, скотомогильників, полів фільтрації тощо.

Згідно статті 88 Водного кодексу України прибережні захисні смуги встановлюються по берегах річок та навколо водойм уздовж урізу води (у меженний період) шириною:

- для малих річок, струмків і потічків, а також ставків площею менше 3 гектарів – 25 м;
- для водосховищ та ставків більше 3 гектарів – 50 м;
- для великих річок, водосховищ на них та озер – 100 м.

Якщо крутизна схилів перевищує три градуси, мінімальна ширина прибережної захисної смуги подвоюється. У межах існуючих населених пунктів прибережна захисна смуга встановлюється з урахуванням містобудівної документації.

З метою охорони водності малих річок забороняється:

- змінювати рельєф басейну річки;
- руйнувати русла пересихаючих річок, струмки та водотоки;
- випрямляти русла річок та поглиблювати їх дно нижче природного рівня або перекривати їх без улаштування водостоків, перепусків чи акведуків;
- зменшувати природний рослинний покрив і лісистість басейну річки;
- розорювати заплавні землі та застосовувати на них засоби хімізації;
- проводити осушувальні меліоративні роботи на заболочених ділянках та урочищах у верхів'ях річок;
- надавати земельні ділянки у заплавах річок під будь-яке будівництво (крім гідротехнічних, гідрометричних та лінійних споруд), а також для садівництва та городництва;
- здійснювати інші роботи, що можуть негативно впливати чи впливають на водність річки і якість води в ній.

Об'єкти, що знаходяться у прибережній захисній смузі, можуть експлуатуватись, якщо при цьому не порушується її режим. Не придатні для експлуатації споруди, а також ті, що не відповідають встановленим режимам господарювання, підлягають винесенню з прибережних захисних смуг.

З метою охорони водних об'єктів у районах забору води для централізованого водопостачання населення, лікувальних і оздоровчих потреб встановлюються зони санітарної охорони, які поділяються на пояси особливого режиму.

I пояс (суворого режиму) включає територію розміщення водозабору, майданчика водопровідних споруд і водопідвідного каналу;

II і III пояси (обмежень і спостережень) включають територію, що призначається для охорони джерел водопостачання від забруднення.

У межах зони санітарної охорони джерел питної води та об'єктів централізованого питного водопостачання господарська та інша діяльність обмежується.

Забороняється розміщення, будівництво, введення в дію, експлуатація та реконструкція підприємств, споруд та інших об'єктів, на яких не забезпечено в повному обсязі дотримання всіх вимог і виконання заходів, передбачених у Проектах зон санітарної охорони, Проектах на будівництво та реконструкцію, інших Проектах.

У межах першого поясу зони санітарної охорони забороняється:

- скидання будь-яких стічних вод, а також купання, прання білизни, вилов риби, випасання, водопій худоби та інші види водокористування, що впливають на якість води;
- перебування сторонніх осіб, розміщення житлових і громадських будівель, організація причалів плаваючих засобів, застосування пестицидів,

органічних і мінеральних добрив, прокладення трубопроводів, видобування гравію чи піску, проведення днопоглиблювальних та інших будівельно-монтажних робіт, безпосередньо не пов'язаних з експлуатацією, реконструкцією чи розширенням водопровідних споруд і мереж;

- заготівля деревини в порядку рубок лісу головного користування.

У межах другого поясу зони санітарної охорони забороняється:

- розміщення складів пально-мастильних матеріалів, пестицидів та мінеральних добрив, накопичувачів промислових стічних вод, нафтопроводів та продуктопроводів, шламосховищ та інших об'єктів підвищеної небезпеки, що створюють небезпеку хімічного забруднення вод;
- використання хімічних речовин без дозволу державної санітарно-епідеміологічної служби;
- розміщення кладовищ, скотомогильників, полів асенізації та фільтрації, зрошувальних систем, споруд підземної фільтрації, гноєсховищ, силосних траншей, тваринницьких і птахівничих підприємств та інших сільськогосподарських об'єктів, що створюють загрозу мікробного забруднення води, а також розміщення полігонів твердих відходів, біологічних та мулових ставків;
- зберігання і застосування пестицидів та мінеральних добрив;
- розорювання земель (крім ділянок для залуження і залісення), а також заняття садівництвом та городництвом;
- осушення та використання перезволожених і заболочених земель у заплавах річок;
- заготівля деревини в порядку рубок лісу головного користування;
- видобування з водного об'єкта піску та проведення інших днопоглиблювальних робіт, не пов'язаних з будівництвом та експлуатацією водопровідних споруд;
- влаштування літніх таборів для худоби та випасання її ближче ніж за 300 метрів від берега водного об'єкта;
- закачування відпрацьованих (зворотних) вод у підземні горизонти, підземне складування твердих відходів та розробка надр землі;
- забруднення територій сміттям, гноєм, відходами промислового виробництва та іншими відходами.

У межах третього поясу зони санітарної охорони забороняється:

- закачування відпрацьованих (зворотних) вод у підземні горизонти з метою їх захоронення, підземне складування твердих відходів і розробка надр, що можуть призвести до забруднення водоносного горизонту;
- розміщення складів пально-мастильних матеріалів, а також складів пестицидів і мінеральних добрив, накопичувачів промислових стічних вод, нафтопроводів та продуктопроводів, що створюють небезпеку хімічного забруднення підземних вод;
- відведення у водні об'єкти стічних вод, що не відповідають санітарним правилам і нормам.

В принципі розробка пропозицій щодо охорони вод може бути заснована на двох альтернативах: спуск в природні очищених стоків або повне припинення спуску стоків у водойми у зв'язку з переведенням підприємств на оборотне водопостачання. У першому випадку стан водного басейну району буде залежати від ступеня очищення промислових і побутових стоків, повноводності водотоку - приймача очищених стоків, від об'єму стоків і характеру їх забруднень.

Повне переведення підприємств на оборотне водопостачання - справа досить віддаленого майбутнього, оскільки вимагає величезної кількості енергії і в ряді випадків значної зміни технології. Тим не менш, в умовах прогресуючої урбанізації саме цей

варіант забезпечує найбільше збереження водної складової природного середовища (при оборотному водопостачанні забір води з джерела зменшується в 20-25 разів).

Водокористувачі зобов'язані здійснювати спеціальне водокористування лише за наявності дозволу.

Не допускаються до скидання у водні об'єкти наступні стічні води:

- що містять шкідливі речовини, для яких не встановлено ГДК і для яких відсутні методи аналітичного контролю;
- які після очищення можна використовувати в оборотних та в повторних системах водопостачання підприємств або для зрошення в сільському господарстві;
- неочищені та недостатньо очищені виробничі, господарсько-побутові стічні води та стоки із заводських територій;
- які містять збудників інфекційних захворювань, а також стічні води, що містять радіонукліди, сміття, неочищені стоки, стоки з нафтопродуктами.

Виробничі стоки, котрі не відповідають вимогам, повинні бути попередньо очищені на очисних спорудах підприємств.

Для кожної забруднюючої речовини за допомогою розрахунків встановлюються ГДС у водоймища, дотримання яких повинне забезпечувати якість води в контрольних пунктах.

Підприємства, установи і організації, діяльність яких може негативно впливати на стан підземних вод, особливо ті, які експлуатують накопичувачі промислових, побутових і сільськогосподарських стоків чи відходів, повинні здійснювати заходи щодо попередження забруднення підземних вод, а також обладнувати локальні мережі спостережувальних свердловин для контролю за якісним станом цих вод.

Основними заходами щодо охорони підземних вод є:

- профілактичні (контроль і спостереження за якістю підземних вод, надійний в санітарному відношенні пристрій водозаборів підземних вод і т. п.);
- локальні (обмежуючі просування забруднень по водоносному пласту від вогнища забруднення);
- відновні (ліквідація забруднення водоносного горизонту і відновлення природної якості підземних вод).
- Очисні споруди стічних вод слід розміщувати з підвітряного боку по відношенню до житлових територій і нижче населених місць за течією річок. Вони повинні відділятися від житлової забудови санітарно-захисними зонами.

У сільському господарстві, що є основним споживачем води, слід запровадити сурову економію води, раціональне її використання. Так, зміна суцільного поверхневого поливу на зрошувальних землях дощуванням або крапельним поливом дозволяє отримувати ті ж врожаї при витратах води у 5-7 разів менших. Зменшення кількості пестицидів, фосфатів, нітратів у водоймах можна досягти частково заміною хімізації сільського господарства біологічними методами боротьби зі шкідниками й хворобами рослин, чітким дотриманням сівозмін, введенням більш продуктивних і стійких до хвороб і шкідників сортів рослин.

Здійснення намічених Проектом заходів по раціональному використанню і охороні вод від забруднень дозволить довести кількість води в річках і озерах до нормальних показників, досягти більш ефективного та економічного використання водних ресурсів.

Охорона ґрунтового покриву і відновлення порушених земель

Завданням охорони земель є забезпечення збереження та відновлення земельних ресурсів, екологічної цінності природних і набутих якостей землі.

Впровадження заходів з охорони земель передбачається здійснити шляхом:

- визначення та зменшення площ земель, зайнятих відкритими розробками та кар'єрами, які відпрацьовані та передача вивільнених площ для інших видів використання;

- впровадження науково-обґрунтованих сівозмін, елементів біологізації землеробства, прогресивних технологій збереження та відтворення родючості ґрунтів і ведення землеробства;
- запобігання деградаційним процесам ґрунтового покриву на найбільш ерозійно небезпечних територіях, зокрема на землях сільськогосподарського призначення, консервація деградованих, малопродуктивних та техногенно забруднених земель;
- створення та відновлення полезахисних лісових смуг, захисних лісових насаджень на землях сільськогосподарського призначення;
- розроблення Схем землеустрою і техніко-економічних обґрунтувань використання та охорони земель з метою визначення перспективи щодо використання та охорони земель та для підготовки обґрунтованих пропозицій у галузі земельних відносин;
- проведення робіт із встановлення меж водоохоронних зон та прибережних смуг з метою охорони поверхневих вод від забруднення і засмічення та збереження їх водності;
- виготовлення правовстановлюючих документів на право користування земельними ділянками державними установами з метою упорядкування землеволодінь та запобігання незаконних вилучень даних територій, зміни їх цільового призначення.

Для корінного поліпшення кислих та солонцюватих і засолених ґрунтів застосовують хімічну меліорацію, яка поліпшує хімічну реакцію та водно-фізичні властивості ґрунту. З цією метою вносять кальцієвмісні матеріали: вапно на кислих ґрунтах, а на лужних – гіпс або фосфогіпс, що створює сприятливі умови для ефективного внесення добрив.

Одним із першочергових заходів поліпшення деградованих земель є зниження рівня вод та відвід їх шляхом спорудження дренажної мережі; створення контурно-меліоративної системи території; збільшення лісистості до оптимальних розмірів; здійснення агротехнічних протиерозійних заходів із запобігання замулюванню водних джерел продуктами ерозії; створення та упорядкування водоохоронних зон і прибережних захисних смуг; залуження і створення лісових насаджень у прибережних захисних смугах, схилах, балках та ярах; упорядкування водовідведення на сільськогосподарських угіддях. Цей процес довготривалий і потребує великих фінансових затрат.

Загалом розвиток земельних відносин базується на основі комплексу взаємопов'язаних та хронологічно узгоджених заходів, спрямованих на реалізацію державної політики щодо вирішення проблем регулювання та управління земельними ресурсами. На даному етапі передбачається:

1. Проведення рекультивації порушених земель.
2. Консервація деградованих та малопродуктивних земель шляхом залуження та заліснення.
3. Розроблення Схем землеустрою і техніко-економічного обґрунтування використання та охорони земель.
4. Проведення робіт із встановлення меж водоохоронних зон та прибережних смуг.
5. Проведення робіт з інвентаризації земель.
6. Розроблення Проєктів землеустрою щодо забезпечення еколого-економічного обґрунтування сівозмін та впорядкування угідь.
7. Виготовлення правовстановлюючих документів на право користування земельними ділянками бюджетними установами.

Рекультивація земель. Одним із важливих напрямків з охорони природи є рекультивація земель.

Рекультивациі підлягають землі, які зазнали змін у структурі рельєфу, екологічному стані ґрунтів і материнських порід та в гідрологічному режимі внаслідок проведення гірничодобувних, геологорозвідувальних, будівельних та інших робіт.

Приведення цих земельних ділянок в придатний для використання стан і повернення їх в сільськогосподарське виробництво є одним з основних заходів відновлення та охорони земельних ресурсів.

Передбачається зменшення площ зайнятих відпрацьованими розробками та кар'єрами шляхом рекультивациі.

Консервація земель. Консервації підлягають деградовані, малопродуктивні та техногенно забруднені землі, господарське використання яких є екологічно небезпечним та економічно неефективним, на яких неможливо одержати екологічно чисту продукцію та на яких відсутні умови, безпечні для здоров'я, проживання і відпочинку населення.

Консервація земель, згідно статті 172 Земельного кодексу України, здійснюється шляхом припинення їх господарського використання на визначений термін шляхом залуження або заліснення.

Розроблення Схем землеустрою та техніко-економічного обґрунтування використання і охорони земель. Згідно вимог Земельного кодексу України, законів України «Про землеустрій» та «Про охорону земель» Схеми землеустрою є основними планувальними і передПроектними документами, що регламентують головні питання використання та охорони земель на регіональному рівні. Вони не менш, ніж на 10-15 років визначають формування раціональної системи землеволодінь і землекористувань, удосконалення співвідношення і розміщення категорій земель та угідь, систему заходів по збереженню і поліпшенню природних ландшафтів, агроєкосистем, територій з особливими природоохоронними, рекреаційними і заповідними режимами, відновленню і підвищенню родючості ґрунтів, рекультивациі порушених земель і консервуванню малопродуктивних угідь, захисту земель від ерозії, підтоплення, висушення, зсувів, вторинного засолення і заболочення, ущільнення, забруднення промисловими відходами і хімічними речовинами та інших видів деградації.

На підставі закладених у Схемах землеустрою планувальних і передПроектних рішень розроблятиметься уся місцева планувальна документація, Проекти та робочі Проекти із землеустрою та охорони земель, лісовпорядкування, формування екологічної мережі, будівництва тощо.

Це дасть можливість подолати безсистемність та неефективність у підходах до охорони земель, зміни їх цільового призначення і забудови та консолидувати відповідні зусилля органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, органів земельних ресурсів, екології, сільського, лісового, водного господарства, інспектуючих і контролюючих органів та інших зацікавлених сторін.

Проведення робіт із встановлення меж водоохоронних зон та прибережних смуг. Вздовж річок та узбережжя моря і лиманів, навколо озер, з метою охорони поверхневих водних об'єктів від забруднення і засмічення та збереження їх водності у межах водоохоронних зон виділяються земельні ділянки під прибережні смуги.

Багатьма науковцями визнається, що головною проблемою ХХІ століття буде проблема чистої прісної води. Успішний розвиток нашої країни неможливий, якщо не буде докладено усіх можливих зусиль для захисту водних об'єктів.

Проте, на цей час прибережні захисні смуги та водоохоронні зони в Олександрівській ОТГ не винесені в натуру, що не дозволяє належним чином реалізувати обмеження щодо використання цих земель, які передбачені діючим законодавством, та здійснювати ефективний контроль за їх додержанням.

Проектною документацією із землеустрою мають бути визначені місце розташування і розміри земельних ділянок, землекористувачі, власники земельних ділянок, а також встановлюється режим використання та охорони територій водоохоронних зон та прибережних смуг.

Таким чином, стовідсоткове встановлення водоохоронних зон та прибережних захисних смуг на території Олександрівської ОТГ дасть можливість зберегти їх від засмічення та забруднення, а також визначить суворий режим господарської діяльності на цих територіях.

Інвентаризація земель. Одним із важливих заходів земельної реформи та перетворення земель на потужний ресурс соціально-економічного розвитку є здобуття достовірних та повних відомостей щодо площі, складу та якісних характеристик земель, про землекористувачів та землевласників (юридичних та фактичних), врегулювання суміжних меж. Достовірні дані про площі, межі, склад угідь та конфігурацію земельних ділянок надають можливість прогнозувати використання земель, передбачати надходження, обґрунтовано нараховувати земельний податок, сприяти здійсненню раціональної політики у сфері формування ринку землі.

Важливо знати які земельні ділянки не використовуються, або використовуються нерационально, не за цільовим призначенням, всупереч вимогам земельного та природоохоронного законодавства. Засобом набуття таких знань служить інвентаризація.

Проведення інвентаризації земель є необхідною умовою створення інформаційної бази для ведення державного земельного кадастру, ефективного регулювання земельних відносин, раціонального використання і охорони земельних ресурсів, оподаткування, наповнення бюджетів всіх рівнів від продажу прав оренди на земельні ділянки, оформлення правовстановлюючих документів на землю державними і комунальними підприємствами і установами.

Ці роботи можуть фінансуватися за рахунок державного і місцевого бюджетів, а також коштів інших джерел.

Проекти землеустрою, що забезпечують еколого-економічне обґрунтування сівозмін та впорядкування угідь. Проекти землеустрою, що забезпечують еколого-економічне обґрунтування сівозмін та впорядкування угідь, розробляються з метою організації сільськогосподарського виробництва і впорядкування сільськогосподарських угідь у межах землеволодінь та землекористувань для ефективного ведення сільськогосподарського виробництва, раціонального використання та охорони земель, створення сприятливого екологічного середовища і покращення природних ландшафтів.

Проекти землеустрою визначають:

- розміщення виробничих будівель і споруд;
- організацію землеволодінь та землекористувань з виділенням сівозмін, виходячи з екологічних та економічних умов, формування інженерної та соціальної інфраструктури;
- визначення типів і видів сівозмін з урахуванням спеціалізації сільськогосподарського виробництва;
- складання схем чергування сільськогосподарських культур у сівозміні;
- Проектування полів сівозміни;
- розробку плану переходу до прийнятої сівозміни;
- перенесення в натуру (на місцевість) заПроектованих полів сівозмін.

Здійснення передбачених заходів дасть змогу досягти:

- підвищити родючість ґрунтів, запровадити еколого безпечні системи землеробства;
- припинити ґрунтово-деградаційні процеси, зокрема ерозію, дегуміфікацію;
- здійснити консервацію деградованих, малопродуктивних і техногенно забруднених земель;
- зменшити площі територій, зайнятих відпрацьованими розробками та кар'єрами;
- підвищити ефективність використання та охорони земельних ресурсів;
- створити інформаційну базу для ведення державного земельного кадастру;
- збільшити надходження від платежів за землю в бюджети всіх рівнів;

- оформити правовстановлюючі документи на землю бюджетними установами;
- створити та упорядкувати водоохоронні зони і прибережні захисні смуги водних об'єктів з метою охорони поверхневих вод від забруднення і засмічення та збереження їх водності;
- підвищити ефективність та екологічну безпеку використання суспільством земельних ресурсів;
- підвищити рівень родючості ґрунтів шляхом впровадження науково обґрунтованих сівозмін, ґрунтозахисних технологій;
- забезпечити сприятливі умови для планового і сталого розвитку всіх територій регіону та ефективного господарювання на землі.

Таким чином, екологічній сфері буде забезпечено – раціональне використання та охорона земель, збагачення довкілля природними ландшафтами, забезпечення техногенно-екологічної безпеки життєдіяльності людини шляхом обґрунтування екологічно допустимих рівнів та режимів використання земель.

Поліпшення санітарно-епідеміологічних умов

У комплекс заходів щодо поліпшення санітарно-гігієнічних і епідеміологічних умов крім пропозицій по інженерній підготовці території, меліорації, озелененню, очищенню водоймищ, знезараженню ґрунту і так далі повинні входити і спеціальні заходи:

- вибір найбільш здорових ділянок місцевості для розміщення житлової забудови, шкіл, дитячих садів, ясел, медичних і рекреаційних установ;
- розміщення промислових виробництв по можливості відповідно до особливостей тих або інших геохімічних провінцій, підбір виробництв, що виділяють переважно ті речовини, які заповнюють недолік або нейтралізують надлишок тих або інших мікроелементів;
- у разі наявності природно-осередкових захворювань поблизу населених місць, зон масового відпочинку і тому подібне — проведення спеціальних заходів щодо оздоровлення території (боротьба з кровососальними комахами, знищення місць скупчення мишоподібних гризунів, попередження відпочиваючих і місцевих жителів про найбільш небезпечні сезони зараження природно-осередковими інфекціями, розчищення лісових завалів, поліпшення стежкової мережі і т. д.);
- в цілях боротьби з кишковими інфекціями — устаткування на туристських привалах, в лісопарках вдосконалених туалетів, споруд питних фонтанчиків з водопровідною або артезіанською водою; запобігання бактеріальному забрудненню водоймищ і особливо водопровідній мережі;
- використання територій кладовищ і звалищ після їх закриття під парки, сквери, не раніше чим через 15-20 років при піщаних, супіщаних і суглинних ґрунтах і через 25-30 років при глинистих ґрунтах.

Кладовища, що розташовані на території Олександрівської ОТГ, знаходяться в межах населених пунктів. Санітарно-захисна зона від території діючих кладовищ до житлових і громадських будівель повинна бути не меншою 300 м. Для кладовищ, що оточені житловою забудовою та СЗЗ яких не відповідає санітарним вимогам, Проектним рішенням передбачено їх закриття із забороною підхоронень. Санітарно-захисна зона закритих кладовищ (по закінченню кладовищного періоду) до житлових, громадських будівель, установ і зон відпочинку та об'єктів, які прирівняні до них, може бути зменшена у сільських поселеннях до 100 м. Нові ділянки під кладовища виділяються Проектом із дотриманням нормативної СЗЗ 300 м.

Охорона рослинності і формування системи зелених насаджень

Система зелених насаджень включає наступні функціональні елементи:

- експлуатаційні ліси (ліси II і III груп в зонах лісозаготівель, побічного користування лісом і т. п.);

- охоронні ліси і групи (рекреаційного призначення, охоронних зон водозаборів, пам'яток культурної спадщини і т. д.);
- захисні ліси (полезахисні, водорегулюючі, державні лісові смуги, насадження на пасовищах, уздовж залізних і автомобільних доріг, лісу навколо населених місць і т. д.);
- спеціальні ліси (санітарно-захисні зони промислових підприємств, агропромислових комплексів, лісорозсадники і ін.).

Землі лісогосподарського призначення займають площу 2695,19 га або 9,3 % території Олександрівської ОТГ.

Враховуючи Наказ Держкомлісгоспу України (№ 371 від 29.12.2008 року) оптимальна лісистість Миколаївської області повинна складати 7%. Отже лісистість громади відповідає нормативним показникам.

Збереження цінних, рідкісних і зникаючих видів рослин повинне забезпечуватися комплексом заходів правового і біологічного характеру:

- раціональним використанням флори і боротьбою з браконьєрством;
- заборонаю збору і псування рідкісних і зникаючих видів рослин;
- створенням заповідників, а також колекцій і резерватів в мережі ботанічних садів, дендраріїв.

Пожежна небезпека збільшується в місцях масового відпочинку населення, на лісосіках, уздовж трас залізниць і так далі. В боротьбі з лісовими пожежами важлива профілактика, що передбачає організацію постійного нагляду за лісами, роз'яснювальну роботу серед населення (особливо в суху пору року), вміст лісів в зразковому санітарному стані, створення необхідних протипожежних розривів та інше.

Формування системи територій, що особливо охороняються

До територій, що потребують особливого ставлення, відносять землі історико-культурного призначення та природно-заповідного фонду.

Для забезпечення природної спадщини на території громади пропонується система планувальних заходів, що має на меті сприяти просторовій гармонізації взаємовідносин між людською діяльністю і природою та включає наступні заходи:

- просторову поляризацію урбанізованих територій, що уможливило ослаблення антропогенного пресу на природні ландшафти;
- формування територіально-безперервної мережі територій, що підлягають особливій охороні і забезпечують оптимізацію відтворення природного середовища;
- формування у складі урбанізованих територій осередків природних ландшафтів, що за своєю територіальною структурою достатні для забезпечення здорових природних умов життєдіяльності;
- забезпечення безпечної перетину (екологічних мостів) мереж урбанізованих і природних територій.

З метою досягнення цих цілей пропонується:

- формування мережі територій природно-заповідного фонду, що охоплює значну частину території громади з переважанням у структурі природно-заповідного фонду територій вищої категорії заповідності – природних заповідників, ландшафтних парків, що мають бути центрами збереження біологічного різноманіття;
- забезпечення територіальної безперервності національної екологічної мережі в межах ОТГ;
- прийняття системних заходів щодо забезпечення відтворення природного середовища у межах особливого режиму використання;
- сприяння відтворенню природного середовища на землях, що вибувають з аграрного використання в залежності від місця їх розташування в системі національної екомережі.

На землях природоохоронного призначення забороняється будь-яка діяльність, яка негативно впливає або може негативно впливати на стан природних та історико-культурних комплексів та об'єктів чи перешкоджає їх використанню за цільовим призначенням.

Території та об'єкти природно-заповідного фонду з додержанням вимог, встановлених Законом України "Про природно-заповідний фонд України" та іншими актами законодавства України, можуть використовуватися:

- у природоохоронних цілях;
- у науково-дослідних цілях;
- в оздоровчих та інших рекреаційних цілях;
- в освітньо-виховних цілях;
- для потреб моніторингу навколишнього природного середовища.

Розміри охоронних зон визначаються відповідно до їх цільового призначення на основі спеціальних обстежень ландшафтів та господарської діяльності на прилеглих територіях. В охоронних зонах цих об'єктів не допускається будівництво промислових та інших об'єктів, розвиток господарської діяльності, яка може призвести до негативного впливу на території та об'єкти природно-заповідного фонду.

Всі елементи системи природних територій, що особливо охороняються, об'єктів живої і неживої природи, слід об'єднувати коридорами, що озеленюють (відкритими просторами, поле- і вітрозахисними посадками і так далі), забезпечуючи формування природного каркаса громади, що володіє найбільшою екологічною стійкістю (умовами лісовідновлення, різноманітністю біогеоценозів, забезпеченням міграції тварин і ін.).

Всі території, що охороняються, повинні мати охоронні або буферні зони, в яких встановлюється певний режим землекористування.

Для реалізації державної політики у сфері функціонування об'єктів природно-заповідного фонду необхідне забезпечення своєчасного виконання Указу Президента України від 23.05.2005 р. № 838/2005 "Про заходи щодо дальшого розвитку природно-заповідної справи в Україні", зокрема, що стосується установа в натурі меж територій та об'єктів ПЗФ. Вирішення цього питання можливе лише за наявності відповідного фінансування цих робіт.

Відповідно до Земельного кодексу України до земель історико-культурного призначення належать землі, на яких розташовані:

- історико-культурні заповідники, музеї-заповідники, меморіальні парки, меморіальні (цивільні та військові) кладовища, могили, історичні або меморіальні садиби, будинки, споруди і пам'ятні місця, пов'язані з історичними подіями;
- городища, кургани, давні поховання, пам'ятні скульптури та мегаліти, наскальні зображення, поля давніх битв, залишки фортець, військових таборів, поселень і стоянок, ділянки історичного культурного шару укріплень, виробництв, каналів, шляхів;
- архітектурні ансамблі і комплекси, історичні центри, квартали, площі, залишки стародавнього планування і забудови міст та інших населених пунктів, споруди цивільної, промислової, військової, культової архітектури, народного зодчества, садово-паркові комплекси, фонові забудова.

Землі історико-культурного призначення можуть перебувати у державній, комунальній та приватній власності. Порядок використання земель історико-культурного призначення визначається законом.

З метою захисту традиційного характеру середовища окремих пам'яток, їх комплексів (ансамблів), історико-культурних заповідників, історико-культурних заповідних територій навколо них мають встановлюватися зони охорони пам'яток: охоронні зони, зони регулювання забудови, зони охоронюваного ландшафту, зони охорони археологічного культурного шару.

Межі та режими використання зон охорони пам'яток визначаються відповідною науково-Проектною документацією, розробленою спеціалізованою організацією із залученням сертифікованого спеціаліста та затверджуються відповідним органом охорони культурної спадщини. Склад охоронного зонування визначається у залежності від характеру розміщення пам'ятки у навколишньому середовищі у кожному конкретному випадку. Охоронна зона є обов'язковою складовою територією пам'ятки.

У разі відсутності розроблених та затверджених в установленому порядку зон охорони окремих пам'яток культурної спадщини (архітектури та містобудування), найменшим віддаленням межі охоронної зони від пам'ятки слід вважати 50 метрів (ДБН Б.2.2-12:2019, п.13.1.4).

У зонах охорони запроваджують відповідний режим, що має сприяти збереженню як самих пам'яток, так і їх містобудівного та композиційного значення. Режимом зон охорони регламентують основні архітектурні риси, масштаб, висоту та розміри у плані об'єктів нової забудови й існуючої, що підлягає реконструкції; характер благоустрою; розпланувальні, будівельні, інженерні, земельні й інші роботи; використання будівель, споруд і територій.

У зонах охорони пам'яток регламентують архітектурну та містобудівну діяльність із метою збереження та регенерації традиційного характеру середовища пам'яток, а також їх органічного включення у сучасне архітектурне середовище, максимального використання композиційних і пейзажно-видових якостей пам'яток. Перетворення у зонах охорони пам'яток здійснюють лише за Проектами, погодженими відповідними органами охорони культурної спадщини.

Режим використання території охоронної зони спрямований на забезпечення збереження історичного середовища пам'яток і можливість відтворення його втрачених цінних елементів. Режим визначає первісна функція пам'яток (оборонна, культова, житлова, громадська, промислова, інженерна тощо), їх архітектурне вирішення, сучасне використання, а також особливості середовища пам'яток, їх взаємодія з ним.

В охоронній зоні зберігають і виявляють історично цінні розпланування, забудову, впорядження та ландшафт і відтворюють їх кращі втрачені елементи й якості, усувають дисгармонійні будівлі та споруди й елементи впорядження, створюють сприятливі умови для огляду пам'ятки й її оточення. В охоронній зоні забезпечують необхідні для збереження пам'яток гідрогеологічні умови, чистоту повітря та водоймищ, захист від динамічних впливів, зсувів, пожежну безпеку тощо.

В охоронній зоні за погодженням із відповідним органом охорони культурної спадщини та відповідним органом з питань містобудування й архітектури можуть виконуватись:

- роботи, пов'язані зі збереженням, реабілітацією та відтворенням будинків і споруд, розпланування та впорядження, що формують історичне середовище пам'ятки;
- улаштування доріг і доріжок, в окремих випадках невеликих автостоянок, зовнішнього освітлення, озеленення та впорядження, розміщення реклами, встановлення інформаційних стендів і вітрин, які стосуються пам'ятки, та забезпечення інших форм благоустрою, викликаних умовами сучасного використання, але такими, що не порушують традиційного характеру середовища пам'ятки та природного ландшафту, що підпорядкований пам'ятці;
- земляні роботи, якщо вони не порушують середовища пам'ятки та наявних археологічних об'єктів;
- заміна підприємств, майстерень, складів, які виводять з зони, та будівель, які зносять, будинками та спорудами чи зеленими насадженнями, що не заважають візуальному сприйняттю та збереженню пам'ятки та не порушують її оточення;

- вибіркові реконструкція та збільшення розмірів окремих будівель, які не порушують традиційного характеру середовища у відповідності з розробленими та погодженими історико-містобудівними обґрунтуваннями;
- нове будівництво можливе лише у виключних випадках і тільки за Проєктами, розробленими на основі історико-містобудівних обґрунтувань і погодженими з відповідними державними органами охорони культурної спадщини.

В охоронній зоні забороняють будівництво, земляні роботи та впорядження, що порушують засади збереження пам'ятки та традиційного характеру її середовища.

Режим зони регулювання забудови визначає ступінь допустимих перетворень (мінімальні, обмежені, активні) на території зони. У зоні регулювання забудови зберігають пов'язані з пам'ятками цінну історичну забудову та розпланування, характерні містобудівні утворення та виразні елементи ландшафту, закріплюють і відтворюють значимість пам'ятки в архітектурно-просторовій композиції й історичному середовищі населеного місця; забезпечують сприятливі умови її огляду.

Нове будівництво та реконструкція у зоні регулювання забудови регламентують за розташуванням, функціональним призначенням, висотою, прийомами забудови, масштабом, масштабністю членувань, матеріалом, кольором.

Для забезпечення огляду пам'яток та їх комплексів і збереження особливостей їх видового розкриття у панорамах і перспективах необхідно:

- зберігати оглядові точки, найсприятливіші для візуального сприйняття пам'ятки;
- не закривати пам'ятку новобудовами та насадженнями зі сприятливих боків огляду та не допускати зведення нових будинків і споруд, які негативно впливають на композиційну значимість пам'ятки.

У залежності від історичної цінності розпланування та забудови навколо пам'яток, від цінності самих пам'яток та їх значення у середовищі перетворення у зоні мають такі відмінності: на територіях, що прилягають до охоронних зон пам'яток, а також на ділянках з історично цінними спорудами та розплануванням нове будівництво та реконструкцію підпорядковують основним закономірностям історичної забудови населеного місця з додержанням відповідності архітектури нових будинків і споруд пам'яткам, а також з урахуванням масштабних, стильових, колористичних та інших особливостей традиційного середовища; на всій іншій території зони, відносно віддаленій від пам'яток і з відносно менш цінними розплануванням і забудовою, а також за межами історичних утворень регулюють переважно розпланування, висоту та масштаб нової забудови.

Регламентация забудови визначається вимогами збереження загальної композиційної єдності населеного місця, композиційної ролі пам'яток у його пейзажі.

У зоні регулювання забудови не дозволяється розміщувати промислові підприємства, транспортні, складські й інші споруди, що створюють значні вантажні потоки, забруднюють повітряний і водний басейни, вогне- та вибухонебезпечні об'єкти, а також об'єкти, що є дисгармонійними до середовища, яке охороняється.

У зоні регулювання забудови не дозволяється будівництво транспортних розв'язок, естакад, мостів та інших інженерних споруд, що порушують традиційний характер середовища пам'ятки. Якщо такі споруди мають бути зведені, застосовують технічні прийоми та конструкції, що не дисонують з пам'яткою й історичною частиною поселення.

Будівництво, реконструкція, земляні й інші роботи у зоні регулювання забудови можуть здійснюватися лише за Проєктами, погодженими відповідними органами охорони культурної спадщини та відповідними органами з питань містобудування й архітектури.

Режим зони охоронюваного ландшафту, яка виконує консерваційну роль, має забезпечувати охорону природного та переважно природного оточення пам'ятки. Він передбачає збереження та відтворення цінних природних і пейзажних якостей пов'язаного з пам'яткою ландшафту, ліквідацію чи візуальну нейтралізацію будівель, споруд і насаджень, що спотворюють цей ландшафт.

Заходи щодо збереження ландшафту повинні забезпечувати охорону особливостей рельєфу, водоймищ, рослинності та відтворення їх історичного вигляду, збереження візуальних зв'язків пам'ятки з природним і переважно природним оточенням, що має історичну цінність, захист берегових, лугових територій від зсувів і розмиву, укріплення схилів, ярів, їх озеленення; проведення інших природоохоронних заходів.

На території зони охоронюваного ландшафту можлива господарська діяльність, якщо вона не порушує характеру ландшафту та не потребує зведення капітальних будівель і споруд. Відповідно до режиму на окремих ділянках зони дозволяються сіножаті, випасання худоби, польові, городні й інші сільськогосподарські роботи. Відкриті галявини та простори лук можуть використовуватись для епізодичних масових свят і гулянь без будівництва споруд, а також як лугопарки та гідропарки з відповідними технічними заходами та впорядкуванням, що не впливають негативно на ландшафт і не змінюють його характер. У місцях традиційної забудови можливе зведення окремих нових будівель і реконструкція існуючих, які не порушують цінних природних, історичних і пейзажних якостей ландшафту, що охороняється. В обґрунтованих відповідним чином випадках на візуально ізольованих ділянках можливе спорудження невеликих капітальних будівель житлового та громадського призначення. Всі земляні роботи у зоні виконують з урахуванням вимог охорони наявних у ній археологічних об'єктів або можливості виявлення таких об'єктів.

Усі роботи у зоні охоронюваного ландшафту здійснюються лише після розроблення історико-містобудівних обґрунтувань і за Проектами, погодженими з органами охорони культурної спадщини та відповідними органами з питань містобудування й архітектури.

Будівельні, меліоративні, шляхові й інші роботи, що можуть призвести до руйнування, знищення чи пошкодження об'єктів культурної спадщини, проводяться тільки після повного дослідження цих об'єктів за рахунок коштів замовників зазначених робіт.

Виходячи з умов збереження фізичного стану нерухомих об'єктів у відповідності до п.13.1.11 ДБН Б.2.2-12:2019 слід передбачати певні відстані від пам'яток культурної спадщини до транспортних та інженерних комунікацій:

- до проїзних частин магістральних доріг та магістральних вулиць безперервного руху, ліній метрополітену неглибокого закладання в умовах складного рельєфу – 100 м, на плоскому рельєфі – 50 м;
- до мереж водопроводу, каналізації, газопостачання, тепlopостачання (крім розвідних) – 15 м;
- до інших підземних інженерних мереж – 5 м.

Археологічні пам'ятки та предмети підлягають державному обліку незалежно від підпорядкування та форми власності. Державний облік археологічної спадщини здійснюється центральним органом виконавчої влади у сфері охорони культурної спадщини і включає її виявлення, фіксацію, визначення наукової та культурної цінності, картографування і паспортизацію, складання списку і зводу археологічних пам'яток, облік та інвентаризацію археологічних колекцій незалежно від відомчої належності і форми власності. Порядок ведення державного обліку археологічної спадщини визначає Кабінет Міністрів України.

З метою забезпечення охорони пам'яток Законом України «Про охорону культурної спадщини» визначені основні вимоги щодо їх збереження:

- пам'ятки, їхні частини, пов'язане з ними рухоме та нерухоме майно забороняється зносити, змінювати, замінювати, переміщувати (переносити) на інші місця; переміщення (перенесення) пам'ятки на інше місце допускається як виняток у випадках, коли неможливо зберегти пам'ятку на місці, за умови проведення комплексу наукових досліджень з вивчення та фіксації пам'ятки (обміри, фотофіксація тощо); надання дозволу на переміщення (перенесення) пам'яток культурної спадщини належить до

повноважень центрального органу виконавчої влади у сфері охорони культурної спадщини - Міністерства культури України;

- усі власники пам'яток, щойно виявлених об'єктів культурної спадщини чи їх частин або уповноважені ними органи (особи) незалежно від форм владності на ці об'єкти зобов'язані укласти з відповідним органом охорони культурної спадщини охоронний договір;
- власник або уповноважений ним орган, користувач зобов'язані утримувати пам'ятку в належному стані, своєчасно провадити ремонт, захищати від пошкодження, руйнування або знищення;
- у разі виникнення загрози для збереженості пам'ятки її власник або уповноважений ним орган, особа, яка набула права володіння, користування чи управління, зобов'язані негайно повідомити про це орган охорони культурної спадщини обласної, районної державних адміністрацій та орган місцевого самоврядування, на території якого розташована пам'ятка;
- консервація, реставрація, реабілітація, музеєфікація, ремонт, пристосування пам'яток національного значення здійснюються лише за наявності письмового дозволу центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони культурної спадщини на підставі погодженої з ним науково-Проектної документації;
- консервація, реставрація, реабілітація, музеєфікація, ремонт, пристосування пам'яток місцевого значення здійснюються за наявності письмового дозволу відповідного органу виконавчої влади обласної державної адміністрації на підставі погодженої з ним науково-Проектної документації;
- розробленню Проектів консервації, реставрації, реабілітації, музеєфікації, ремонту, пристосування пам'яток передують проведення необхідних науково-дослідних робіт, у тому числі археологічних і геологічних;
- роботи із збереження об'єктів культурної спадщини проводяться згідно з реставраційними нормами та правилами, погодженими центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони культурної спадщини; будівельні норми та правила застосовуються у разі проведення робіт із збереження об'єкта культурної спадщини лише у випадках, що не суперечать інтересам збереження цього об'єкта;
- вимоги органів протипожежної, санітарної, екологічної охорони та інших зацікавлених органів щодо умов утримання та використання пам'яток не можуть призводити до змін пам'яток і не повинні погіршувати їхню естетичну, історичну, мистецьку, наукову чи художню цінність;
- на охоронюваних археологічних територіях, у межах зон охорони пам'яток забороняються містобудівні, архітектурні чи ландшафтні перетворення, будівельні, меліоративні, шляхові, земляні роботи без дозволу відповідного органу охорони культурної спадщини;
- землі, на яких розташовані пам'ятки, історико-культурні заповідники, історико-культурні заповідні території, охоронювані археологічні території, належать до земель історико-культурного призначення, включаються до державних земельних кадастрів, планів землекористування, Проектів землеустрою, іншої Проектно-планувальної та містобудівної документації;
- якщо під час проведення будь-яких земляних робіт виявлено знахідку археологічного або історичного характеру, виконавець робіт зобов'язаний зупинити їх подальше ведення і протягом однієї доби повідомити про це відповідний орган охорони культурної спадщини, на території якого проводяться земляні роботи; земляні роботи можуть бути відновлені лише згідно з письмовим дозволом відповідного органу охорони культурної

спадщини після завершення археологічних досліджень відповідної території;

- юридичні і фізичні особи, дії або бездіяльність яких завдали шкоди археологічній спадщині, несуть відповідальність відповідно до законодавства України;
- роботи на щойно виявлених об'єктах культурної спадщини здійснюються за наявності письмового дозволу відповідного органу охорони культурної спадщини на підставі погодженої з ним науково-Проектної документації;
- з метою захисту об'єктів археології, у тому числі тих, що можуть бути виявлені, Проекти землеустрою щодо відведення земельних ділянок у випадках, передбачених Земельним кодексом України, погоджуються органами охорони культурної спадщини;
- усі пам'ятки археології, в тому числі ті, що знаходяться під водою, включаючи пов'язані з ними рухомі предмети, є державною власністю; такі рухомі предмети підлягають віднесенню до державної частини Музейного фонду України, обліку та збереженню у порядку, визначеному законодавством.

Охорона навколишнього середовища від дії шуму, іонізуючого та електромагнітного випромінювання

Джерелами зовнішнього техногенного акустичного забруднення є всі види транспорту, промислові підприємства, комунальні об'єкти. Забезпечення на сельбищній території шумового режиму, що відповідає санітарно-гігієнічним нормативам, повинно здійснюватися шляхом застосування містобудівних та архітектурно-планувальних рішень, адміністративно-організаційних заходів (обмеження проїзду вантажного транспорту через житлові райони, обмеження швидкості руху транспортних засобів, впровадження автоматизованих систем керування дорожнім рухом тощо) та застосуванням будівельно-акустичних засобів захисту від шуму (спорудження шумозахисних екранів, забезпечення необхідної звукоізоляції зовнішніх огорожувальних конструкцій будинків).

З метою покращення стану шумового режиму при розробленні схеми планування території використовують:

- функціональне зонування території, спрямоване на ізоляцію ділянок та об'єктів з підвищеним рівнем шуму;
- Проектування шумозахисних зон необхідної ширини навколо шумних об'єктів;
- суміщення швидкісних автомобільних доріг і залізниць у єдині транспортні коридори, що проходять в обхід міст і інших населених пунктів, лікувально-курортних та рекреаційних зон;

Для забезпечення на сельбищній території акустичного режиму, що відповідає гігієнічним нормативам, необхідне здійснення заходів щодо зменшення акустичного забруднення від залізничного та автомобільного транспорту.

Житлову забудову необхідно відокремлювати від залізничних ліній санітарно-захисною зоною шириною 100 м від осі крайньої залізничної колії за умови забезпечення нормативних рівнів шуму в прилеглих об'єктах та на території забудови.

При розташуванні залізниці у виїмці та при здійсненні спеціальних шумозахисних заходів розміри санітарно-захисної зони встановлюються з урахуванням забезпечення на території житлової забудови нормативних рівнів шуму, але не менше 50 м. При цьому не менше 50 % площі санітарно-захисної зони повинно бути озеленено.

Відстань від меж садових ділянок до осі крайньої залізничної колії слід приймати не менше 50 м при обов'язковому використанні шумозахисного озеленення шириною 25-30 м або інших шумозахисних заходів.

Для захисту від шуму і загазованості вздовж автомобільних доріг слід передбачати смуги зелених насаджень шириною не менше 10 м. Відстань від бровки земляного полотна автомобільних доріг загальної мережі I, II і III категорії необхідно приймати не менше 100

м до житлової забудови і садівницьких товариств, для доріг IV категорії – 50 м при забезпеченні на відповідній території гігієнічних нормативів якості атмосферного повітря та рівнів шуму.

В умовах сформованої міської забудови або у разі проходження автомобільної дороги чи залізниці у межах населеного пункту на відстані від житлової забудови, що не забезпечує необхідного зниження шуму, потрібно для захисту прилеглої території від транспортного шуму застосовувати шумозахисні екрани.

Як додатковий засіб захисту сельбищних територій від шуму різних джерел застосовують також зелені насадження. При формуванні шумозахисних смуг зелених насаджень повинно бути забезпечене щільне прилягання густорозгалужених крон дерев між собою з заповненням простору під кронами густим чагарником. Для посадки треба використовувати районовані породи, які пристосовані до умов повітряного середовища в містах та інших населених пунктах. Зниження рівнів звуку смугами зелених насаджень здійснюється відповідно до ДСТУ-Н Б В.1.1-33:2013. Шумозахисна ефективність смуг визначається в залежності від схеми улаштування шумозахисної смуги зелених насаджень з урахуванням вегетаційної зони території України (ДСТУ-Н Б В.1.1-33:2013).

Проектом пропонується озеленення всіх санітарно-захисних зон від підприємств та санітарні зони від доріг та автошляхів.

Джерелами іонізуючого випромінювання, які можуть несприятливо впливати на навколишнє середовище та здоров'я населення Олександрівської ОТГ є Южноукраїнська АЕС. З метою забезпечення радіаційної безпеки населення опромінення від всіх значимих видів практичної діяльності, пов'язаної з іонізуючим випромінюванням, не повинно перевищувати встановлених "Нормами та правилами радіаційної безпеки України" дозових меж, які визначені на рівнях нижче порогових для виникнення всіх шкідливих детермінованих ефектів опромінення.

Для об'єктів, що є джерелами іонізуючого випромінювання, встановлюються санітарно – захисні зони відповідно до Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів (ДСП 173-96). Основними джерелами випромінювання електромагнітних хвиль є радіопередавальні, радіотелевізійні, радіолокаційні станції, відкриті розподільні установки (ВРУ) енергосистем та високовольтні лінії електропередачі (ЛЕП).

Заходи, направлені на пом'якшення дії електромагнітних випромінювань, наступні:

- забезпечення необхідних територіальних розривів відповідно до наявних містобудівних нормативів;
- встановлення спеціальних охоронних зон уздовж ліній електропередач;
- організація санітарно-захисних зон для телецентрів, станцій ретрансляцій, радіостанцій і радіолокаторів;
- дотримання гранично допустимих наближень житлових споруд до лінії (межі) санітарно-захисної або охоронної зони;
- дотримання в контрольованій зоні спеціального режиму перебування людей або виробництва робіт;
- зміна конструкції антенних пристроїв;
- зниження потужності випромінювання і т. д.; екранування житлових територій будівлями з високим вмістом залізобетонних конструкцій (інтенсивність випромінювання знижується в 1,5-2 рази);
- проведення посадок багаторядних зелених насаджень по фронту розповсюдження електромагнітних хвиль (при ширині смуги 15-20 м забезпечується зниження інтенсивності випромінювання на 10-15 %).

Повітряні лінії електропередачі напругою 35-110 кВ і вище потрібно розміщувати за межами сельбищної території або проводити їх заміну підземними кабельними лініями. Захист населення від впливу електричного поля повітряних ліній електропередачі напругою 220 кВ і нижче, які задовольняють вимоги Правил будови електроустановок, не потрібен.

З метою захисту населення від дії електричного поля повітряних ліній електропередачі напругою 330 кВ і вище встановлюються санітарно-захисні зони, території яких розташовуються вздовж трас ЛЕП по обидва їх боки. Для ЛЕП напругою 330 Кв встановлюється межа санітарно-захисної зони в одну сторону 30 метрів.

В межах санітарно-захисних зон ЛЕП забороняється розміщувати житлові і громадські будівлі, дачні ділянки та інші місця перебування людей, майданчики для стоянки та зупинки всіх видів транспорту, підприємства з обслуговування автомобілів, а також сховища нафти і нафтопродуктів.

Сільськогосподарські угіддя, що знаходяться на території санітарно-захисних зон ЛЕП, можуть бути використані для вирощування сільськогосподарських культур, що не потребують ручної обробки. Тобто повинні бути виключені умови для тривалого перебування людини в зоні дії електричного поля. При Проектуванні в санітарно-захисних зонах сільськогосподарських угідь під вирощування винограду, хмелю і т.ін. з метою запобігання впливу електричного поля на сільськогосподарських працівників необхідно встановлювати шпалерну проводку для підвіски винограду і хмелю перпендикулярно до осі ЛЕП.

Поводження з відходами

З метою реалізації державної політики у сфері поводження з відходами, забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя населення, раціонального використання вторинних ресурсів, зменшення шкідливого впливу відходів на навколишнє природне середовище та здоров'я людей, поліпшення естетичного стану території розроблена Програма поводження з твердими побутовими відходами у Миколаївській області на період до 2020 року.

Можливості для будівництва сучасних полігонів на території області обмежені насамперед через відсутність вільних земельних ділянок та високу ціну сільськогосподарських земель у регіоні.

Вирішення Програмою комплексу питань, пов'язаних з поводженням з побутовими відходами, базується на визначенні основних пріоритетів і напрямів з урахуванням специфічних особливостей кожного населеного пункту, поєднанні інтересів та зусиль органів державної виконавчої влади та місцевого самоврядування, утворювачів відходів, перевізників і контролюючих органів.

Програмою передбачено будівництво ряду сміттєпереробних потужностей, зокрема у м. Вознесенськ. Передбачається будівництво технологічного комплексу із сортування та переробки побутових відходів.

Виходячи із основних проблем регіону Схемою планування території пропонується:

- збільшення обсягів роздільного збирання та сортування відходів з метою використання їх компонентів, як вторинної сировини, запобігання безповоротним втратам під час захоронення відходів, унеможливлення потрапляння у навколишнє природне середовище небезпечних речовин, що в них містяться, та зменшення площі земельних ділянок, необхідних для розміщення полігонів;
- удосконалення технології збирання та перевезення відходів шляхом технічного переоснащення контейнерного господарства та парку спеціально обладнаних транспортних засобів;
- розроблення сучасних технологій утилізації відходів, що відповідають вимогам енергоефективності та екологічної безпеки, застосування яких гарантує зниження рівня забруднення навколишнього природного середовища, забезпечує використання відходів як енергетичних і матеріальних ресурсів (за умови надання державної підтримки);
- удосконалення технології захоронення залишків відходів, що не можуть бути перероблені або утилізовані, з метою запобігання їх негативному впливу на навколишнє природне середовище;

- проведення роз'яснювальної роботи, спрямованої на підвищення рівня екологічної свідомості населення.

Розв'язати основні проблеми громади по знешкодженню ТПВ можливо за такими напрямками:

- замовлення та виготовлення Проєктів землеустрою щодо виділення земельних ділянок під об'єкти поводження з відходами;
- виготовлення Проєктно-кошторисної документації на об'єкти поводження з відходами;
- будівництво сміттесортувальної станції;
- створення полігону для захоронення залишкових спресованих ТПВ;
- облаштування санітарних зон полігону;
- спорудження контрольних свердловин з метою контролю забруднення підземних вод;
- оновлення сміттевозного парку;
- придбання контейнерного господарства;
- впровадження новітніх технологій щодо переробки ТПВ;
- поліпшення якості обслуговування населених пунктів у сфері поводження з побутовими відходами;

Видалення побутових відходів обов'язково повинно включати їх оброблення (перероблення) шляхом промислового сортування з подальшим перевезенням вторинної сировини, небезпечних відходів, органічної складової та складової побутових відходів, що не підлягає утилізації (після її глибокого пресування до щільності природних ґрунтів (більше 1 т/куб.м) і подальшого брикетування), до місць чи об'єктів утилізації, знешкодження або захоронення відповідно до вимог законодавства про відходи та санітарного законодавства.

Виконання намічених заходів забезпечить:

- поліпшення санітарного стану населених пунктів громади;
- зменшення шкідливого впливу твердих побутових відходів на навколишнє природне середовище і здоров'я людини;
- поліпшення якості обслуговування населених пунктів у сфері поводження з побутовими відходами;
- збільшення обсягів роздільного збору твердих побутових відходів з метою використання ресурсоцінних компонентів відходів;
- впровадження нових технологій переробки, сортування відходів.

Керуючись ст.21 Закону України “Про відходи”, варіанти розміщення на своїй території сміттєпереробних підприємств, організацію полігонів для захоронення залишкових відходів, створення системи сміттесортувальних станцій вирішуються органами самоврядування.

Нормативний розрахунок річного обсягу ТПВ для населення Олександрівської ОТГ (зважаючи на демографічний прогноз) складає: $9750 \times 0,35 = 3412,5$ т. Планування сміттєпереробних заводів, полігонів для захоронення залишкових ТПВ розраховується відповідно до розрахованого щорічного обсягу відходів.

Нормативні обсяги ТПВ на прогнозний стан (ДБН Б.2.2-12:2019, п.11.2.1 представлено в таблиці 5.7.1.

Таблиця 5.7.1.

Розрахункові обсяги утворення ТПВ

Пор.	Сільська/селищна рада	Перспективне	Нормативний
1.	смт Олександрівка	5,35	1,87
2.	с. Трикратне	1,12	0,39
3.	с. Веселий Роздол	0,030	0,01
4.	с. Трикрати	1,59	0,56
5.	с. Воронівка	1,33	0,47

6.	с. Актове	0,32	0,11
7.	с. Зоря	0,010	0,004
8.	с. Вільний Яр	0	0
	Разом по району	9,75	3,41

Враховуючи побажання Олександрівської громади для створення ефективної системи поводження з відходами на розрахунковий період пропонується будівництво сміттесортувальної станції (для потреб Олександрівської громади з можливістю обслуговування прилеглих громад) з дотриманням вимог по СЗЗ – 300 м. Необхідна площа – 0,3 га. Розміщення станції доцільно в районі недіючого сміттєзвалища, після його рекультивації. Додатково станція може обладнуватися дільницею пресування, компостування, дробаркою для подрібнення великих габаритних відходів та ремонтних відходів, складом для зберігання вторсировини. Фракції, невіддатливі сортуванню і переробці, підлягатимуть транспортуванню до найближчого санкціонованого місця видалення відходів (м.Вознесенськ).

Окремо варто розглянути питання **біологічно-безпечних методів знешкодження трупів тварин**, що є одним із самих актуальних з точки зору біологічної безпеки.

Відповідно до «Правил облаштування і утримання діючих (існуючих) худобомогильників та біотермічних ям для захоронення трупів тварин у населених пунктах України», які забороняють розміщення нових худобомогильників, на перспективу не передбачається створення нових худобомогильників.

Санітарно-захисна зона від худобомогильника до житлових і громадських будівель (населених пунктів), зон відпочинку та інших об'єктів, пов'язаних з постійним перебуванням людей, складає не менше 1000 метрів (згідно "Правил облаштування і утримання діючих (існуючих) худобомогильників та біотермічних ям для захоронення трупів тварин у населених пунктах України").

У санітарно-захисних зонах забороняється:

- будівництво тваринницьких приміщень, ферм, комплексів, літніх таборів для тримання тварин;
- розміщення житлових будинків з прибудинковими територіями гуртожитків, готелів, будинків для приїжджих, дитячих дошкільних закладів, загальноосвітніх шкіл, лікувально-профілактичних та оздоровчих установ загального та спеціального призначення зі стаціонарами, наркологічних диспансерів, спортивних споруд;
- джерел централізованого водопостачання, водозабірних споруд, споруд водопровідної розподільної мережі;
- виділення земельних ділянок для проведення гідромеліоративних, пошукових, будівельних та інших робіт, пов'язаних з виїмкою та переміщенням ґрунту, затопленням, підтопленням або зміною рівня ґрунтових вод, а також передачу в оренду, продаж у власність, виділення під сади, городи та в інше землекористування;
- території закритих худобомогильників та біотермічних ям, де були захоронення трупів тварин, які загинули від сибірки, сказу, трихінельозу, емкару, сапу та інших особливо небезпечних інфекційних хвороб тварин невідомої етіології, забороняється використовувати на невизначений термін для будь-яких цілей.

Згідно «Правил облаштування і утримання діючих (існуючих) худобомогильників та біотермічних ям для захоронення трупів тварин у населених пунктах України» рішення про виведення з експлуатації худобомогильників повинні прийматися комісією з представників Державної служби ветеринарної медицини, Державної санітарно-епідеміологічної служби, Державної екологічної служби.

Використання території закритих худобомогильників та біотермічних ям (не раніше ніж через 25 років після останнього захоронення) дозволяється за умови, що на них не було здійснено захоронення трупів тварин, які загинули від сибірки, сказу, трихінельозу, емкару, сапу та інших особливо небезпечних інфекційних хвороб тварин невстановленої етіології, за погодженням з місцевими органами державної служби ветеринарної медицини, санітарно-епідеміологічної служби, державної екологічної служби, при відповідному рівні упорядкування, під парки та сквери.

Щодо вирішення питання поводження з відходами тваринного походження в перспективі - найбільш ефективним і економічно вигідним є метод знищення трупів тварин шляхом високотемпературного спалювання в спеціальних печах (інсінераторах), перевагами якого є те, що:

- відходи знищуються безпосередньо на місці їх утворення за короткий проміжок часу;
- побічними продуктами спалювання є в основному вода, вуглекислий газ і до 5% сухого залишку у вигляді солей трикальційфосфату;
- при згорянні повністю відсутній дим та запах;
- дозволяється встановлювати всього за 6 м від будь-якої будівлі або потенційно займистої споруди;
- економічність;
- енергія, що виробляється при згорянні, може бути цінним побічним продуктом.

Застосування даного методу дозволить покращити епізоотичний та санітарний стан у Олександрівській громаді, оскільки таким чином виключається транспортування відходів за межі підприємств і передбачається утилізація їх на місці утворення.

Отже, Проектним рішенням передбачається обладнання сільськогосподарських підприємств регіону інсінераторами.

Не менш небезпечною є проблема **накопичення гнойових відходів тваринницьких комплексів**. На існуючих тваринницьких комплексах громади з прив'язним і безприв'язним, вигульним і безвигульним утриманням тварин утворюються різні види гною: підстилковий (твердий), безпідстилковий (напіврідкий або рідкий) і гноєві стоки, розбавлені технічною водою.

На 90% сільськогосподарських підприємств відсутні засоби зберігання, знезараження, утилізації, переробки гною та підготовки його до використання. Гній вважається головним органічним добривом при вирощування рослин. В більшості господарств отриманий від тварин гній з приміщень транспортується на поле, де складається у бурти. Потім з цих буртів гній вноситься без підготовки у ґрунт.

Зважаючи на те, що господарства часто знаходяться в межах населених пунктів, при наявності великої кількості гною створюються антисанітарні умови не тільки безпосередньо на території ферми, а й на значній відстані від неї, що загрожує забрудненням ґрунту, водних джерел і повітряного басейну.

Крім того, реальну загрозу гній створює насамперед як джерело інфекції та інвазії. Вся маса гною на 14 – 18 % складається з мікроорганізмів, яких при цьому налічується до 30 різних видів. Збудники інфекційних та інвазійних хвороб (сальмонельозу, бруцельозу, туберкульозу, ящуру, яєць гельмінтів, сибірки, паратифозних інфекцій тощо) у масі гною зберігаються досить тривалий час. Гній також є джерелом поширення дерматомікозів та іншої грибною мікрофлори. Особливо небезпечним є гній як джерело глистяних хвороб: аскаридозу, трихоцефальозу та ін. Епідеміологічна та епізоотична небезпечність гною проявляється і в тому, що він у багатьох випадках є місцем розмноження мух і середовищем для гризунів, які є переносниками багатьох інфекційних та інвазійних хвороб (дизентерії, паратифу, бешихи, лептоспірозу тощо).

Загроза від гною пов'язується з можливою наявністю у ньому отруйних хімічних сполук як мінерального, так і органічного походження. Досить специфічний неприємний запах гноєвих мас, зумовлений вмістом деяких хімічних сполук (амінів, сірки,

меркаптанів, сірководню, органічних кислот тощо), створює сморід навколо ферми у радіусі кількох кілометрів. До того ж, у масі гною можуть бути солі важких металів (внаслідок корозії устаткування), залишки пестицидів, антибіотиків (після специфічних обробок тварин), радіонуклідів. Всі ці сполуки в розчиненому і суспензованому стані призводять при потраплянні їх у водоймища до загибелі риби, сповільнення росту рослин та зниження врожаю.

Схемою планування території ОТГ пропонується:

- забезпечити безпечне зберігання гноєвідходів на тваринницьких фермах для запобігання забрудненню навколишнього середовища та погіршенню санітарно-епідеміологічної ситуації в громаді шляхом контролю за дотриманням діючих санітарних та екологічних норм;
- надавати перевагу переробці тваринних відходів шляхом будівництва спеціальних переробних комплексів.

При цьому слід врахувати наступні переваги:

- максимальне повернення поживних речовин з гною в ґрунти;
- скорочення витрат на зберігання й утилізацію гною;
- вироблення екологічно безпечних і ринково-придатних органічних добрив;
- мінімізація негативних екологічних впливів і наслідків (запобігання виділенню шкідливих газів, зниження запахів, інактивація патогенної мікрофлори та проростання насіння бур'янів);
- отримання додаткового енергетичного ресурсу – біогазу.

Одним із перспективних напрямів розв'язання проблем охорони навколишнього середовища та одержання додаткових енергоресурсів і водночас комплексного використання відходів індустріального тваринництва можна вважати виробництво з них біогазу. Останній є продуктом переробки органічних відходів тваринництва за допомогою так званих метанових мікроорганізмів. Цей газ можна використовувати для підігрівання води та приготування кормів. При одержанні біогазу без доступу повітря перероблюваний гній повністю зберігає азот в органічному добриві (тоді як при компостуванні його майже половина азоту втрачається). Крім того, за таких умов насіння бур'янів, що міститься у відходах тваринництва, втрачає свою схожість, а хвороботворні мікроби, яйця гельмінтів тощо знешкоджуються.

5.8. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки)

Законодавство України та передова міжнародна практика передбачають оцінку альтернативних варіантів як частину екологічної оцінки конкретного регіону. У контексті стратегічної екологічної оцінки Схеми планування території з метою розгляду альтернативних Проектних рішень і їх альтернативних наслідків було розглянуто три сценарії.

1. При гіпотетичному «нульовому» сценарії не розробляється і не затверджується Схема планування території Олександрівської ОТГ Миколаївської області. Цей сценарій може розглядатися як продовження поточних (найчастіше несприятливих) тенденцій щодо стану довкілля, в тому числі здоров'я населення. Отже, приходимо до висновку, що при «нульовому» варіанті подальший стабільний розвиток громади є очевидно проблематичним, і ця альтернатива веде до погіршення екологічної ситуації, погіршення стану здоров'я населення, неефективного використання земельних ресурсів.

2. При «базовому» сценарії документ державного планування затверджується. У такому випадку громада має створене підґрунтя для подальшого її сталого розвитку, що означає узгодження між економічним, соціальним та екологічним благополуччям. У випадку громади – це розвиток з врахуванням існуючих та майбутніх потреб населення, державних, громадських і приватних інтересів щодо напрямків використання територій

ОТГ, враховуючи аспекти охорони навколишнього середовища, збереження здоров'я населення та формування безпечного для життя довкілля. Таким чином, затвердження документа державного планування є передумовою покращення існуючого стану природного середовища громади, а також здоров'я людей. Для Олександрівської ОТГ реалізація затвердженої схеми планування території сприяє: покращенню гідрологічного режиму та санітарного стану річок і водойм шляхом розчистки русел річок, встановленню прибережних захисних смуг, залуження та заліснення прибережних смуг, недопущенню забруднення водних об'єктів завдяки реконструкції каналізаційної мережі та будівництву очисних споруд, забезпеченню санітарного благополуччя шляхом закриття кладовищ, які розташовані в житловій зоні з порушенням санітарних норм, створенню рекреаційних зон, покращенню автотранспортної мережі тощо.

3. За відсутності створення рекреаційно-туристичного комплексу унеможливується розвиток громади у визначеному аспекті та ефективне використання природних ресурсів. Природно-ресурсний потенціал краю, вигідне географічне положення, наявність територій та об'єктів природно-заповідного фонду, водних об'єктів – є вагомими передумовами пріоритетного розвитку індустрії туризму, оздоровлення, відпочинку, спрямованого на вітчизняних та іноземних споживачів. У селах Трикрати, Актове, Воронівка є унікальні можливості для розвитку туристичної і рекреаційної інфраструктури.

Створення та розвиток рекреаційно-туристичної галузі дозволить ефективно використовувати туристичний потенціал громади, матиме позитивний вплив на економіку і створенні робочих місць в регіоні, приплив інвестицій (в т.ч. іноземних), сприянню нових можливостей для бізнесу а також підвищить рівень життя місцевої громади. Дотримання нормативів екологічно-допустимої ємності території та виконання природоохоронних заходів дозволить забезпечити належний стан навколишнього природного середовища.

Проблеми здійснення СЕО

При здійсненні процесу СЕО зіткнулися з низкою перешкод і труднощів внаслідок нестачі законодавчих та інституційних механізмів, а також практичного досвіду всіх зацікавлених сторін.

Основні проблеми здійснення СЕО:

- відсутність або обмежений доступ до даних на рівні частини району, населеного пункту з основних проблемних питань (стан та охорона довкілля, стан здоров'я населення);
- невизначеність механізму визначення потенційних факторів впливу на довкілля, брак створення єдиної системи прийняття управлінських рішень;
- інституційні та організаційні труднощі, які обумовлюють необхідність ефективної координації між відповідними органами управління та всередині їх структури;
- відсутність оперативного та всебічного моніторингу стану довкілля.

5.9. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

З метою виявлення непередбачених несприятливих наслідків реалізації Схеми планування території і вжиття заходів щодо їх усунення необхідно проведення моніторингу значного впливу на довкілля. Моніторинг наслідків виконання документа державного планування передбачає здійснення спостереження за станом довкілля та факторами, що впливають на його компоненти, оцінювання та аналіз фактичного стану всіх компонентів довкілля, прогнозування стану довкілля та забезпечення науково-інформаційної підтримки прийняття управлінських рішень.

Для організації моніторингу можуть бути використані існуючі системи моніторингу та інформаційні системи. Рекомендується вибирати методи моніторингу, які доступні і найкращим чином пристосовані для перевірки того, чи відповідає той вплив на

довкілля та здоров'я населення, який спостерігається, припущенням і висновкам, зробленим в процесі СЕО. Крім того, важливим критерієм для вибору методів є можливість раннього виявлення непередбаченого негативного впливу від реалізації Схеми планування території, що дозволить вжити своєчасні заходи щодо виправлення ситуації. Для подальшого моніторингу наслідків виконання Проекту пропонується визначити 2020 рік базовим.

Моніторинг базується на розгляді та аналізі відібраних показників (індикаторів) за кожним зі стратегічних напрямів та аналізі досягнення запланованих результатів. Система запропонованих в рамках Проекту внесення змін до схеми планування території включає екологічні індикатори, які представлені в таблиці 5.9.1.

Таблиця 5.9.1.

**Екологічні індикатори для моніторингу виконання
Схеми планування території**

Індикатор	Базовий рік (2020р.)	Цільові показники на перспективний період (2040 р.)
Несанкціоноване сміттєзвалище.	Несанкціоноване сміттєзвалище між смт. Олександрівка та с.Трикратне.	Будівництво сміттєсортувальної станції в районі недіючого сміттєзвалища, після його рекультивації.
Водопостачання.	Централізоване водопостачання діє в смт. Олександрівка, селах Трикрати, Воронівка, Трикратне і Актове.	Будівництво водопроводів у селах Веселий Роздол, Вільний Яр, Зоря. Влаштування об'єднаних систем водопостачання на господарсько-питні потреби.
Якість питної води.	Незадовільна якість питної води в шахтних колодязях (висока жорсткість).	Відповідність якості питної води санітарно-гігієнічним вимогам.
Спорудження каналізації (протяжність каналізаційних мереж (км), пов'язаних зі станцією очищення стічних вод).	Відсутні	Будівництво двох групових каналізаційних очисних споруд для груп населених пунктів на території ОТГ.
Встановлення меж об'єктів природно-заповідного фонду та їх охоронних зон.	Відсутні	Організація та винесення меж природно-заповідних об'єктів в натуру.
Встановлення водоохоронних зон та прибережних захисних смуг	Відсутні	Розробка Проектів землеустрою та винос в натуру (на місцевості) водоохоронних зон і прибережних захисних смуг.
Недостатньо очищені стічні води.	Відсутні.	Будівництво чотирьох головних каналізаційних насосних станцій для перекачування стічних вод на очисні споруди комунальної каналізації

Організація моніторингу покладається на виконавчий комітет Олександрівської селищної ради. На підставі аналізу визначених індикаторів щорічно оприлюднюються основні показники та фактичні наслідки реалізації Проекту на офіційному веб-сайті Олександрівської селищної ради у мережі Інтернет. У разі виявлення не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, селищна рада вживає заходів для їх усунення. Таким чином, запропоновані і узгоджені показники допоможуть місцевим органам влади, а також громадськості, відстежувати вплив на стан довкілля реалізації містобудівної документації, що допоможе зберегти орієнтованість на вирішенні пріоритетних екологічних проблем громади і, як наслідок, поліпшити здоров'я населення.

Результати моніторингу мають бути доступними для органів влади та громадськості. Для моніторингу впливу ДДП на довкілля має бути створений робочий орган, до його складу можуть увійти співробітники виконавчого комітету Олександрівської селищної ради, а також представники громадськості.

5.10. Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення (за наявності)

Транскордонний вплив під час реалізації планованої діяльності відсутній.

5.11. Резюме

Схема планування території ОТГ є містобудівною документацією місцевого рівня, яка призначена для обґрунтування довгострокової стратегії планування, забудови та іншого використання території, на якій реалізуються повноваження міської ради.

Стан навколишнього природного середовища обумовлюється впливом на нього усіх суб'єктів природокористування. Екологічна ситуація на території Олександрівської ОТГ характеризується відносною стабільністю показників. Але в той же час наявні екологічні ризики і проблеми щодо стану повітряного басейну, поверхневих водних об'єктів, якості питної води, земель. Наявність на території громади кладовищ з не дотриманою санітарно-захисною зоною, створює необхідність здійснення ряду заходів з метою запобігання виникненню та поширенню інфекційних хвороб. Відсутність встановлених меж природно-заповідних об'єктів, на території громади їх налічується 11, ускладнює збереження та цільове використання природоохоронних територій.

Аналіз існуючої ситуації стосовно стану навколишнього природного середовища, у тому числі здоров'я населення, виявив наступні основні екологічні проблеми, що наявні в Олександрівській громаді:

- скид неочищених дощових вод з території населених пунктів до водних об'єктів;
- висока зношеність мережі централізованого водопостачання та водовідведення;
- відсутність встановлених меж водоохоронних зон та прибережних захисних смуг;
- інтенсивне сільськогосподарське використання земель;
- деградаційні процеси ґрунтів;
- незадовільна якість питної води;
- розміщення кладовищ в житловій зоні з порушенням санітарних норм;
- наявність несанкціонованого сміттєзвалища;
- відсутність потужностей з обробки твердих побутових відходів.

В результаті реалізації схеми планування території громади передбачаються наступні фактори впливу на складові довкілля:

- атмосферне повітря – здійснення заходів охорони атмосферного повітря шляхом створення санітарно-захисних зон навколо підприємств та їх озеленення, будівництво Проектних ділянок автомобільних доріг міжнародного значення, які будуть виконувати функцію обхідних доріг

низки населених пунктів, реконструкція обласної дороги, планування охоронних та захисних лісових насаджень сприятимуть покращенню стану атмосферного басейну; такі чинники, як збільшення потоку рекреантів та розвиток промисловості збільшуватимуть надходження забруднюючих речовин;

- водні ресурси – розширення доступу населення до системи каналізації, що дозволить знизити рівень забруднення ґрунтових вод; встановлення водоохоронних та прибережних захисних смуг забезпечить створення сприятливого режиму водних об'єктів, попередження їх забруднення; будівництво очисних споруд дозволить зменшити рівень забруднення вод поверхневих водних об'єктів;
- природно-заповідний фонд – організація та винесення меж природно-заповідних об'єктів в натуру, встановлення охоронних зон, що дозволить забезпечити їх збереження та цільове використання;
- відходи – вилучення ресурсоцінних компонентів твердих побутових відходів надасть можливість знизити обсяги відходів; рекультивація сміттєзвалища та облаштування сміттесортувальної станції дозволить зменшити навантаження на довкілля, а фракції, невіддатливі сортуванню і переробці, підлягатимуть транспортуванню до найближчого санкціонованого МВВ (м. Вознесенськ);
- здоров'я населення – розвиток мережі рекреаційних закладів забезпечить загальнооздоровчий відпочинок; прийняття належних заходів щодо поліпшення водопостачання сприятиме зменшенню ризику на стан здоров'я населення; покращення санітарно-епідеміологічних умов шляхом закриття кладовищ, які розташовані в межах житлової забудови.

Узагальнені результати оцінки факторів ризику кумулятивного впливу засвідчили, що реалізація схеми планування території не має супроводжуватися появою нових значних негативних наслідків для довкілля. Документ державного планування не передбачає негативних наслідків для здоров'я населення. Разом з тим, реалізація багатьох Проектних рішень Схеми може призвести до покращення екологічної та соціально-економічної ситуації в громаді.

Транскордонний вплив під час реалізації схеми планування території відсутній.

Оцінка відповідності основних заходів документа державного планування щодо охорони навколишнього природного середовища, в тому числі здоров'я населення, добре узгоджується із завданнями природоохоронної політики.

Рекомендації СЕО

Оцінка проводилась паралельно з підготовкою Схеми планування території ОТГ Миколаївської області, тому проведені в рамках СЕО консультації і виконаний аналіз використано для оптимізації Схеми з точки зору впливу на довкілля, у тому числі на здоров'я населення громади.

За підсумками СЕО були запропоновані заходи щодо покращення стану навколишнього природного середовища. З метою визначення потенційного негативного впливу на стан довкілля планової діяльності, а також можливих конфліктів з цілями екологічної політики, зазначеними в інших документах стратегічного характеру, були проаналізовані окремі розділи Схеми планування території. Така оцінка дозволила сформулювати ряд пріоритетних заходів щодо попередження, скорочення або зниження передбачуваних наслідків негативного впливу на стан довкілля, у тому числі здоров'я населення.

Таким чином, Олександрівська селищна рада повинна забезпечити реалізацію наступних заходів:

- збільшення потужності систем водопостачання та водовідведення для розширення доступу населення до джерел якісної води, поліпшення стану

- його здоров'я, доступу населення, підприємств і організацій до систем каналізації;
- влаштування системи дощової каналізації;
 - встановлення водоохоронних та прибережних захисних смуг;
 - будівництво сміттесортувальної станції в районі недіючого сміттєзвалища, після його рекультивації, з метою позитивного впливу на всі компоненти довкілля, у тому числі здоров'я населення, поліпшення в цілому стану довкілля та естетичного вигляду громади;
 - модернізація дорожньої інфраструктури (розвиток автодорожньої мережі, реконструкція та будівництво нових автомобільних доріг, будівництво під'їзних автомобільних доріг до рекреаційних зон, модернізація та облаштування придорожньої інфраструктури);
 - розроблення Проектів землеустрою з організації та встановлення меж територій природно-заповідного фонду;
 - створення лісових захисних насаджень на еродованих землях;
 - впровадження екологічно чистих технологій на підприємствах-забруднювачах;
 - створення санітарно-захисних зон та їх озеленення;
 - закриття кладовищ, санітарно-захисна зона яких не відповідає санітарним вимогам.

Моніторинг наслідків виконання документа державного планування передбачає здійснення спостереження за станом довкілля та факторами, що впливають на його компоненти, оцінювання та аналіз фактичного стану всіх компонентів довкілля, прогнозування стану довкілля та забезпечення науково-інформаційної підтримки прийняття управлінських рішень.

Об'єктами екологічного контролю, що підлягає регулярному спостереженню і оцінці при виконанні документа державного планування є:

- джерела викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря;
- обсяги утворення побутових відходів;
- якість питної води;
- об'єкти поводження з твердими побутовими відходами;
- каналізаційна мережа;
- водоохоронні зони та прибережні захисні смуги;
- об'єкти природно-заповідного фонду.

Отже, запропоновані і узгоджені показники допоможуть відстежувати вплив на стан довкілля реалізації схеми планування території. Проведення моніторингу допоможе зберегти орієнтованість на вирішенні пріоритетних екологічних питань проблем громади, і як наслідок, зменшити вплив антропогенних факторів при виконанні планованої діяльності на стан довкілля, в тому числі на здоров'я населення.

**Довідка про консультації
(до заяви про визначення обсягу СЕО)**

№ з/п	Уповноважений орган	Зауваження / пропозиція	Спосіб врахування (враховано/ не враховано/ враховано частково)	Обґрунтування
1.	Управління екології та природних ресурсів Миколаївської обласної державної адміністрації	Надати характеристику поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогнозні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень).	Враховано	Інформацію надано в розділі 5.2 «Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогнозні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено».
2.		Надати характеристику стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень).	Враховано	Інформацію надано в розділі 5.3 «Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)».
3.		Визначити екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень).	Враховано	Інформацію надано в розділі 5.4 «Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)».
4.		Визначити шляхи виконання зобов'язань у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному	Враховано	Інформація надана в розділі 5.5 «Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативного впливу на здоров'я

		впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування.		населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування».
5.		Розробити заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування.	Враховано	Характеристика заходів, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання ДДП, надається у розділі 5.7. «Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування».
6.		Обґрунтувати вибір виправданих альтернатив, що розглядалися, надати опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки).	Враховано	Обґрунтування вибору виправданих альтернатив надано в розділі 5.8 «Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки)».
7.		Розробити заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.	Враховано	Організація моніторингу впливу планованої діяльності надана в розділі 5.9 «Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення».

8.		Відповідно ДСП 173-96 «Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів» визначити розміри та організувати в конкретних умовах нормативні санітарно-захисні зони від підприємств, виробництв та споруд, в тому числі звалищ твердих побутових відходів та кладовищ, що є джерелами забруднення довкілля з нанесенням їх меж на картографічні матеріали.	Враховано	Встановлення розмірів санітарно-захисних зон здійснюється у відповідності з ДСП 173-96 «Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів».
9.		Проаналізувати реальну ситуацію щодо забезпечення населення питною водою нормативної якості. У разі необхідності, розглянути варіанти будівництва додаткових підземних водозаборів, в тому числі визначити кількість підземних водозаборів (свердловин, шахтних колодязів), які є безхазайними та такими, що через невідповідну санітарним вимогам якість підземної води, не можуть у подальшому використовуватись для задоволення питних та господарсько- побутових потреб населення, передбачити проведення робіт з ліквідаційного тампонажу відповідно ст. 105 Водного Кодексу України.	Враховано	Інформацію надано в розділі 5.2 «Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогностичні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено». Пропозиції надані в розділі 5.5 «Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативного впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування» в таблиці 5.5.1.
10.		Передбачити виділення, на підставі вимог ст.87, ст.88, ст.89 Водного Кодексу України, вздовж водних об'єктів (р. Південний Буг) земельні ділянки під_прибережні захисні смуги і водоохоронні зони та визначити їх межі з урахуванням обмеження господарської діяльності на них.	Враховано	Інформація надається в розділі 5.7. «Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування».

11.	Врахувати на території басейнів малих річок (р. Мертвовод) обмеження видів господарської діяльності, які встановлені ст. 80 Водного кодексу України та розробити комплекс дієвих заходів спрямованих на відновлення водності згаданих водних об'єктів, згідно з вимогами ст. 81 Водного кодексу України.	Враховано	Під час розроблення Схеми планування території Олександрівської ОТГ враховано вимоги Водного кодексу України.
12.	Розробити схему централізованого відведення дощових та господарсько-побутових стічних вод з врахуванням сучасних ефективних методів їх очищення від забруднюючих речовин та організованим скидом відповідно до вимог ст. 70 Водного кодексу України.	Враховано	Дане питання висвітлено в розділі 4.5 «Напрями вдосконалення інженерної інфраструктури».
13.	Визначити території для розвитку та модернізації каналізаційного господарства на території населених пунктів Олександрівської ОТГ.	Враховано	Дане питання висвітлено в розділі 4.5 «Напрями вдосконалення інженерної інфраструктури».
14.	Розробити схеми санітарної очистки території відповідно до місцевих та регіональних програм поводження з відходами.	Враховано	У Проекті Схеми планування території Олександрівської ОТГ надані пропозиції щодо розробки схем санітарної очистки території.
15.	Розробити схему раціонального використання та безпечного поводження з відходами. На виконання ст. 32 Закону України «Про відходи» запровадити роздільний збір відходів шляхом будівництва потужностей із сортування та переробки твердих побутових відходів (сміттесортувальні лінії, платформи і контейнери для роздільного збирання), модернізації існуючої інфраструктури	Враховано	Інформацію надано в розділі 5.2 «Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогнозні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено». Пропозиції наведені у розділі 5.7. «Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування».

		поводження відходами, збільшення обсягів використання вторинної сировини. Провести дослідження місця складування твердих побутових відходів, визначити рівень екологічної безпеки та за результатом, у разі необхідності, визначити територію для місця поводження з відходами. Враховати та реалізувати підходи у сфері поводження з відходами визначені Національною стратегією управління відходами в Україні до 2030 року, затвердженою розпорядженням Кабінету Міністрів України від 08.11.2017 № 820-р.		
16.		Забезпечити безумовне врахування меж територій та об'єктів природно-заповідного фонду, а саме: національного природного парку «Бузький Гард»; регіонального ландшафтного парку «Гранітно-степове Побужжя»; іхтіологічного заказника місцевого значення «Олександрівський»; гідрологічної пам'ятки природи місцевого значення «Джерело» в смт. Олександрівка; заповідного урочища місцевого значення «Василева пасіка»; заповідного урочища місцевого значення «Лабіринт» та дотримання вимог природоохоронного законодавства, в тому числі Закону України «Про природно-заповідний фонд України».	Враховано частково	Схемою визначено розташування території об'єктів природно-заповідного фонду, проте данні щодо встановлених меж не надані.
17.		Забезпечити дотримання вимог ст. 150 Земельного кодексу України та ст. 7 Закону України «Про природно-заповідний фонд України», в частині заборони на землях	Враховано	Вимоги прописані у пункті «Формування системи територій, що особливо охороняються» розділу 5.7 «Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення

		природно-заповідного фонду будь-якої діяльності, яка негативно впливає або може негативно впливати на стан природних комплексів чи об'єктів чи перешкоджає їх використанню за цільовим призначенням.		негативних наслідків виконання документа державного планування».

6. КОМПЛЕКС ЗАХОДІВ ІЗ РЕАЛІЗАЦІЇ РІШЕНЬ СХЕМИ ПЛАНУВАННЯ ТЕРИТОРІЇ ГРОМАДИ

Реалізацію рішень схеми планування території громади передбачається здійснити до 2041 р.

Реалізація схеми планування території ОТГ повинна здійснюватись шляхом розроблення, затвердження і виконання програм (планів) соціально-економічного розвитку, передбачених наказом Мінрегіону від 30.03.2016 № 75.

Політика місцевої влади має спрямовуватись на забезпечення сприятливих умов життєдіяльності населення ОТГ та на стимулювання інвестицій, перш за все, за рахунок розвитку конкурентних переваг її території. В схемі планування території ОТГ були визначені ці переваги та пріоритети розвитку територій громади.

Пропонуються наступні механізми реалізації схеми планування території ОТГ:

1. Врахування рішень схеми планування території громади з визначеними пріоритетами їх реалізації та результатами моніторингу при розробленні щорічних програм економічного і соціального розвитку громади та місцевого бюджету;
2. Розроблення та виконання відповідно до Бюджетного кодексу України бюджетних програм на плановий та наступні два роки для реалізації рішень схеми планування території громади та заходів з їх реалізації;
3. Забезпечення постійної участі громадських організацій та бізнес-структур в реалізації схеми планування території громади.

При обґрунтуванні заходів з реалізації схеми планування території ОТГ враховувались визначені пріоритетні завдання, а також необхідність включення до їх переліку тих, які забезпечуватимуть багатосторонній ефект, синергію розвитку, що дозволить прискорити та здешевити досягнення мети.

Виходячи з цього, для реалізації пропозицій схеми планування території громади орган місцевого самоврядування забезпечує виконання наступних заходів:

1. Оприлюднює через засоби масової інформації рішення про затвердження схеми планування території ОТГ.
2. Проводить роботи по внесенню змін в існуючі та розробку нових генеральних планів населених пунктів, що дозволить деталізувати рішення щодо найбільш ефективного використання територій.
3. Розробляє детальні плани території, передбачених для об'єктів виробництва, інженерної та транспортної інфраструктури, дорожнього автосервісу.
4. Забезпечує контроль за відповідністю рішень іншої містобудівної та проєктної документації (генеральних планів населених пунктів, детальних планів території, проєктів розміщення окремих об'єктів) рішенням схеми планування території ОТГ.
5. Здійснює ведення містобудівного моніторингу реалізації схеми планування території ОТГ та проведення її коригування (в разі необхідності) для постійної актуалізації в містобудівному кадастрі інформації щодо використання територій та підготовки щорічних доповідей з цих питань перед депутатами ради ОТГ.
6. Для встановлення режимів використання земель різних категорій відповідно до законодавства замовляє спеціалізованим організаціям роботи із розроблення: проєктів охоронних зон пам'яток культурної спадщини на території ОТГ; проєктів землеустрою щодо встановлення меж прибережних захисних смуг та водоохоронних зон об'єктів водного фонду.
7. Розробляє та реалізує програму екологічного оздоровлення території, зокрема, заліснення територій.
8. Реформує мережі освітніх та медичних закладів.

9. Укладає угоди про співробітництво із суміжними адміністративно-територіальними одиницями, які мають спільні проблеми розвитку, для вирішення зазначених проблем.
10. Складає (з урахуванням схеми планування території громади та генеральних планів населених пунктів) каталоги інвестиційно-привабливих та проблемних територій (в тому числі й тих, які потребують зміни функціонального використання) з визначенням юридичних, екологічних, соціальних, економічних та інших умов їх використання.
11. Здійснює комплекс заходів із забезпечення природно-техногенної безпеки, створення та впорядкування водоохоронних зон і прибережних захисних смуг, забезпечення охорони та раціонального використання історико-культурного потенціалу території громади тощо.
12. Розбудовує сучасну комунальну інфраструктуру: виділення та облаштування території нового кладовища, створення пожежно-рятувальних підрозділів (частин).

7. ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ СХЕМИ ПЛАНУВАННЯ ТЕРИТОРІЇ ОЛЕКСАНДРІВСЬКОЇ ОТГ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Таблиця 7.1

Назва показника	Одиниця виміру	Значення показників	
		Станом на вихідний рік	Станом на розрахунковий строк
1	2	3	4
Площа території в межах проєкту	га	28849,00	28849,00
у тому числі:			
- землі сільськогосподарського призначення	га/%	23226,84/80,51	23116,6/80,13
- ліси та інші лісовкриті площі	га/%	2695,19/9,34	2711,16/9,40
- забудовані землі	га/%	1455,74/5,05	1550,01/5,37
- відкриті землі	га/%	593,22/2,06	593,22/2,06
- внутрішні води	га/%	878,01/3,04	878,01/3,04
З усіх земель:		3180,48	3280,15
- земель природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного призначення	га	1732,79	1755,21
- виробничого призначення	га	215,36	226,05
- комунального призначення	га	65,82	71,18
- житлової забудови	га	1142,71	1198,42
- громадської забудови	га	23,80	29,29
Кількість населених пунктів	од.	8	8
- міст (районного значення)	од.	-	-
- селищ міського типу	од.	1	1
- сільських населених пунктів	од.	7	7
Населення, у тому числі:	осіб	9782	9750
- міське	осіб	-	-
- сільське	осіб	9782	9750
Житловий фонд	тис. м. кв.	212,406	-
Заклади обслуговування			
- шкільні навчальні заклади	місць	2304	2304
- дошкільні заклади	місць	366	411
- лікарня	ліжок	-	-
- поліклініка	відв./зміну	-	-

- амбулаторії (АЗПСМ)	відв./зміну	21	141
- фельдшерсько-акушерські пункти (пункти здоров'я)	об'єктів	2	2
- пункт постійного базування ЕМД	автомобілів	-	-
- станції невідкладної медичної допомоги	автомобілів	1	1
- соціальний заклад	об'єктів місць	-	-
- пожежні депо (підрозділи)	об'єктів автомашин	1/2	4/7
- Будинки культури, клуби, центри дозвілля	місць	1609	2609
Споживання електроенергії	тис. кВт год/рік	-	13990,0
Споживання тепла	МВт	-	32,86
Споживання природного газу	млн. м ³ / рік	-	11,65
Загальний обсяг водоспоживання	тис м ³ /добу	0,160	0,04
Загальний обсяг водовідведення	тис.м ³ /добу	0,103	2,86